

Dưới giá treo cổ

CUỐI TỔNG THỐNG IRAQ

SADDAM HUSSEIN

T. NHÀ XUẤT BẢN THỜI NGUYỄN

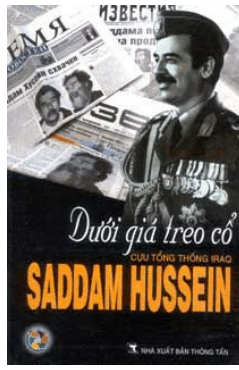
Dưới giá treo cổ

Cựu Tổng thống Iraq

SADDAM HUSSEIN

✎ NHÀ XUẤT BẢN THÔNG TIN

DƯỚI GIÁ TREO CỔ CỰU TỔNG THỐNG IRAQ SADDAM HUSSEIN

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

LỜI GIỚI THIỆU

Phần I: IRAQ - ĐẤT NƯỚC SINH RA SADDAM HUSSEIN

Phần II : XUNG QUANH VỤ HÀNH QUYẾT SADDAM HUSSEIN

Phần III: CÒN LẠI NHỮNG GÌ SAU KHI SADDAM BỊ HÀNH QUYẾT

Phần IV: MỸ VÀ CUỘC CHIẾN IRAQ

LỜI GIỚI THIỆU

Cuộc chiến tranh ở Iraq do liên quân Mỹ - Anh tiến hành ngày 20/3/2003 nhằm lật đổ chính quyền của Saddam Hussein đã kết thúc nhanh chóng ngày 9/4/2003 ngoài dự kiến của giới báo chí và các nhà chuyên môn. Sau khi thủ đô Baghdad bị quân Mỹ - Anh chiếm đóng, kể từ đó Saddam Hussein biến mất khỏi Baghdad. Nhưng ngày 13/12/2003 quân Mỹ sau một chiến dịch mang tên Bình minh đỏ đã bắt được Saddam Hussein tại một nơi trú ẩn trong thị trấn al-Dawr, cách thành phố Tikrit 15 km về phía Nam.

Saddam Hussein bị quân Mỹ giam giữ và Toà án tối cao đặc biệt của Iraq qua nhiều lần xét xử phức tạp, ngày 5/11/2006 đã tuyên án Saddam Hussein tội tử hình bằng phương thức treo cổ. Vụ hành quyết cựu Tổng thống Iraq đã gây ra nhiều phản ứng khác nhau trong dư luận Iraq, cũng như quốc tế. Vụ hành quyết này không những tác động đến cục diện chính trị trong nước Iraq, mà còn cả ở khu vực, nó làm chia rẽ cộng đồng quốc tế.

Ngay sau đó, Tổng thống Mỹ G.Bush đã tuyên bố chiến lược mới của Mỹ về Iraq, theo đó ông sẽ phải bổ sung 21.500 quân Mỹ đến Iraq ngõ hầu bảo đảm an ninh cho thủ đô Baghdad và các khu vực xung quanh. Liệu việc bổ sung quân Mỹ đến Iraq và áp dụng chiến lược mới của Mỹ có làm thay đổi tình hình ở Iraq hay không? Đó là câu hỏi đặt ra với nhiều người, bởi chính vấn đề Iraq đã đem lại chiến thắng cho đảng Dân chủ Mỹ trong cuộc bầu cử giữa nhiệm kỳ vào hai viện của Quốc hội Mỹ năm 2006.

Cuốn sách "Dưới giá treo cổ cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein" giới thiệu với bạn đọc bối cảnh Saddam Hussein lên nắm quyền lực ở Iraq, những giai thoại và phương thức "cai trị" đất nước Iraq của ông từ năm 1979 khi quyền lực trong tay ông. Đồng thời, cuốn sách cũng phản ánh trung thực nguyên nhân dẫn đến việc cựu Tổng thống Saddam Hussein bị kết án tử hình, diễn biến của vụ hành quyết và phản ứng mang tính nhiều chiều của dư luận quốc tế đối với vụ hành quyết này.

Tác giả cuốn sách cũng đề cập và phân tích tình hình Iraq hiện nay, cuộc cạnh tranh quyền lực giữa hai dòng Hồi giáo Shiite và Sunni, và tình hình của dân tộc Kurd ở Iraq; Triển vọng diễn biến tình hình ở Iraq sau khi Saddam Hussein bị treo cổ và sau khi quân Mỹ rút khỏi Iraq. Liệu quân Mỹ có thể giành chiến thắng ở Iraq? Iraq sẽ đi đến đâu? Liệu Iraq có thể trở thành một Việt

Nam thứ hai? Đó là những vấn đề mà tác giả muốn chia sẻ cùng bạn đọc.

Cuốn sách được chia thành 4 phần:

Phần I: IRAQ - ĐẤT NƯỚC SINH RA SADDAM HUSSEIN

Phần II : XUNG QUANH VỤ HÀNH QUYẾT SADDAM HUSSEIN

Phần III: CÒN LẠI NHỮNG GÌ SAU KHI SADDAM BỊ HÀNH QUYẾT

Phần IV: MỸ VÀ CUỘC CHIẾN IRAQ

Trân trọng giới thiệu cuốn sách cùng bạn đọc!

NHÀ XUẤT BẢN THÔNG TẤN

Phần I: IRAQ - ĐẤT NƯỚC SINH RA SADDAM HUSSEIN

VÀI NÉT PHÁC HỌA

Trên bản đồ thế giới, ngày nay có thể thấy cộng hoà Iraq nằm ở tâm điểm khu vực Trung Đông, trên con đường huyết mạch nối liền Ấn Độ Dương đi qua biển Địa Trung Hải, là điểm hội tụ giao lưu của Châu Âu, Châu Á và Châu Phi, có vị trí địa lý quan trọng mang tính chiến lược then chốt, thuộc khu vực có trữ lượng dầu mỏ và khí đốt lớn nhất thế giới, là mối quan tâm thường trực về lợi ích kinh tế và chiến lược của nhiều nước như Mỹ, Nga, Trung Quốc, Iran và thế giới Ả rập...

Lãnh thổ Iraq với diện tích 437.072 km², nằm ở tọa độ 33 độ vĩ bắc và 44 độ kinh đông thuộc khu vực Trung Đông, được bồi đắp nên từ đồng bằng Lưỡng Hà đổ ra vịnh Perside. Phía bắc Iraq giáp Thổ Nhĩ Kỳ, đông giáp Iran, vịnh Perside, nam giáp Kuwait và Arab Saudi, tây giáp Jordani và Xyri. Đồng bằng Lưỡng Hà trù phú này được hai con sông Elphrate và Tigris

tươi nước, hợp lưu thành một vùng đầm lầy rộng lớn. Phía bắc và đông bắc san sát các dãy núi ngăn thành biên giới tự nhiên với Iran và Thổ Nhĩ Kỳ. Khí hậu Iraq chủ yếu là khí hậu sa mạc, có thể nói là nóng hàng đầu thế giới về mùa hè, hơi lạnh về mùa đông. Các vùng núi phía Bắc và Đông Bắc có mùa đông lạnh, thỉnh thoảng có tuyết rơi.

Về tổ chức nhà nước, Iraq là đất nước theo chính thể cộng hoà, đứng đầu nhà nước là tổng thống, đứng đầu chính phủ là thủ tướng. Tổng thống do Hội đồng chỉ huy cách mạng bầu và phải giành được từ 2/3 số phiếu bầu trở lên. Iraq có cơ quan lập pháp là Quốc hội gồm 250 ghế, trong đó 30 ghế do tổng thống chỉ định, đại diện cho 3 tỉnh Dahuk, Arbil, As Sulaymaniyah, còn 220 ghế đại biểu được bầu theo phổ thông đầu phiếu với nhiệm kỳ 4 năm. Các khu vực hành chính của Iraq bao gồm 18 tỉnh, trong đó có các thành phố lớn là thủ đô Baghdad, Basrah, As Sulaymaniyah, Irbil, Mosul...

Với số dân khoảng 25 triệu người, Iraq là một đất nước có mật độ dân số không lớn (47 người/km²), bao gồm chủ yếu là người Arab (chiếm 75%- 80%), người Kurd (15%-20%), người Thổ Nhĩ Kỳ và một số dân tộc khác. Tôn giáo chủ yếu là đạo Hồi dòng Shiite (60%-65%), tiếp đến là dòng Hồi giáo Sunni (32% - 37%), đạo Thiên chúa và các tôn giáo khác chỉ chiếm khoảng 3%. Người dân Iraq sử dụng ngôn ngữ chính thức là tiếng Arab và tiếng Kurd, ngoài ra tiếng Anh, tiếng Armenia và Assyri cũng được sử dụng rộng rãi.

Iraq là một đất nước giàu tài nguyên thiên nhiên nhất Trung Đông, với diện tích trồng trọt rộng, nguồn nước nhiều, giàu khí tự nhiên, phốt phát, sunphua và trữ lượng dầu mỏ chiếm gần 10% trữ lượng của thế giới. Tuy nhiên nguồn tài nguyên này không đảm bảo cho Iraq tự nuôi sống mình, do vậy cho đến cuối những năm 80 của thế kỷ XX Iraq vẫn phải nhập mỗi năm 2 tỷ USD lương thực, thực phẩm.

Khu vực chủ đạo của nền kinh tế Iraq là dầu mỏ, chiếm 95% nguồn thu ngoại tệ của đất nước. Thu nhập hàng năm khoảng 25 tỷ USD. Trong những năm 1980, cuộc chiến tranh giữa Iran và Iraq kéo dài suốt 8 năm đã tiêu tốn của Iraq khoảng 150 tỷ USD, buộc chính phủ Iraq phải thực hiện chính sách hà khắc và vay nợ nước ngoài. Tiếp đó, khi đưa quân vào Kuwait, cuộc chiến tranh vùng Vịnh diễn ra khiến đất nước này lâm vào tình trạng hết sức khó khăn và bị cấm vận kinh tế. Chiến tranh đã phá hủy phần lớn tiềm năng năng lượng, công nghiệp và kết cấu hạ tầng quốc gia. Tháng 12 năm 1996, "Chương trình đổi dầu lấy lương thực" và các nhu yếu phẩm khác do Liên Hợp Quốc ấn định đã được thực hiện theo từng giai đoạn đã góp phần cải thiện điều kiện kinh tế của Iraq, giúp đất nước này hồi sinh. Tuy nhiên, tổng sản phẩm quốc nội (GDP) 59,9 tỷ USD và mức bình quân GDP đầu người 2700 USD vẫn còn kém xa mức chiến tranh và nợ nước ngoài còn nhiều (130 tỷ USD).

Những lĩnh vực nổi bật trong công nghiệp là dầu mỏ, hoá chất, hàng dệt, vật liệu xây dựng và thực phẩm. Trong nông nghiệp chủ yếu là lúa mì, lúa mạch, gạo, rau quả, chà là, bông, gia súc, cừu.

Về văn hoá, giáo dục, Iraq là nước kém phát triển. Trình độ biết đọc biết viết trong dân chúng chỉ chiếm 58%, trong đó 70,7% là nam và 29,3% là nữ. Mặc dù giáo dục ở Iraq miễn phí với cấp tiểu học là bắt buộc, nhưng nhiều trẻ em nông thôn không có điều kiện đi học. Chỉ có khoảng 60% trẻ em dưới độ tuổi 15 là biết chữ, tỷ lệ này ở những người trong độ tuổi 15 - 45 là 89%. Giáo dục đại học phát triển không đáng kể, cả nước chỉ có 7 trường đại học và 20 viện nghiên cứu kỹ thuật. Về y tế, Iraq cũng là nước có trình độ rất thấp do hệ thống vệ sinh và phòng bệnh nghèo nàn, thiếu nước sạch sinh hoạt trầm trọng. Tuổi thọ trung bình của người dân Iraq đạt 66,53.

Vùng lãnh thổ mà đất nước Iraq ngày nay đang tồn tại có một lịch sử rất lâu đời, là cái nôi của nền văn minh cổ nhất. Cái tên Iraq xuất hiện trên thế giới từ năm 661 khi diễn ra cuộc chinh phục của các nước Arab. Triều đại Abbassides sáng lập nên Baghdad đánh dấu một thời vàng son của nền văn minh Hồi giáo Ả-rập. Baghdad được gọi với nghĩa là "Thành phố hào quang". Từ giữa thế kỷ XI cho đến thế kỷ XIV, thành phố này trở thành trung tâm của nền văn minh Hồi giáo và thế giới. Thế nhưng suốt một thời gian dài tiếp theo đó Iraq phát triển thật đáng buồn: suy thoái kéo dài kèm theo các cuộc chinh phục của những kẻ xâm lăng tới các vùng châu Á. Chính trên mảnh đất này đã sinh ra nhà lãnh đạo quân sự - chiến lược tài ba huyền thoại Saladin (Saladin-Salah al Din (Tiếng Anh) là thủ lĩnh chiến tranh người gốc Kurd đã đẩy lùi đội quân Thập tự chinh ra khỏi Jerusalem năm 1187), người được Saddam Hussein rất hâm mộ, đã đánh dấu chấm hết cho cuộc xâm lấn lãnh thổ Iraq của phương Tây thời trung cổ và hất cẳng người châu Âu ra khỏi Trung Đông. Năm 1534 Iraq trở thành một tỉnh của đế chế Ottoman. Sau khi đế chế này tan rã và sau Chiến tranh thế giới thứ nhất, Iraq lại bị đế quốc Anh chiếm đóng.

Có thể nói chính trong thời kỳ cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, khi mỏ dầu Mosul được phát hiện, ý nghĩa chiến lược của dầu mỏ và khu vực Trung Đông tăng lên mạnh mẽ, thì Iraq trở thành trọng điểm địa chính trị của khu vực Trung Đông nói riêng và thế giới nói chung.

"Dầu lửa bốc mùi của máu" - đó là câu thành ngữ được bắt nguồn từ Iraq. Nhân dân đất nước này nhiều thế kỷ trước đã phải chịu đựng nhiều thử thách, đau khổ trên chính bản thân mình, hay nói cách khác là trên các đàn khoan dầu lửa. Người Anh không muốn bỏ mất những khoản lợi nhuận kếch xù từ nguồn dầu lửa của Iraq. Tháng 6 năm 1920 bùng nổ cuộc nổi dậy ở Rumait, bao phủ toàn bộ các khu vực của người Arab và một bộ phận của người Kurd. Tuy

những cuộc nổi dậy này đã bị người Anh thẳng tay đàn áp. Sau đó người Anh tiếp tục đô hộ Iraq, dựng lên chính quyền bù nhìn, kiểm soát chặt chẽ nền công nghiệp dầu lửa của Iraq. Trong suốt hơn một thập kỷ cho đến Chiến tranh thế giới thứ hai, nhiều cuộc nổi dậy của các đảng phái, phong trào ở Iraq đều bị người Anh bóp nghẹt.

Chỉ đến năm 1959, khi Liên Xô hỗ trợ trực tiếp cho các lực lượng chống người Anh và người Mỹ ở Iraq, lập liên minh với đảng Baath, thì Iraq mới chấm dứt bị nước ngoài đô hộ. Nhưng trong nước lại liên tục diễn ra các cuộc đảo chính quân sự mà cuối cùng dẫn đến việc thành lập chế độ của Saddam Hussein.

Hiến pháp năm 1970 của Iraq tuyên bố mục đích "xây dựng một quốc gia Arab thống nhất và thiết lập chế độ XHCN". Và cũng chính với mục tiêu ấy mà đất nước Iraq gắn liền với nét đặc trưng dân tộc chủ nghĩa mang tính Arab của mình. Saddam Hussein đã thực hiện thành công chính sách quân sự hoá xã hội nhờ bán dầu lửa vào năm 1973.

Tuy nhiên, cuộc chiến tranh Iran - Iraq vào tháng 9 năm 1980 và kéo dài 8 năm đã làm cho đất nước này kiệt quệ. Cuộc chiến chỉ chấm dứt, khi có sự dàn xếp của Liên Hợp Quốc. Cuộc chiến đã làm 1 triệu người thiệt mạng và 2 triệu người bị thương đối với cả hai phía.

Tháng 8 năm 1990, Iraq lại tấn công Kuwait và xảy ra chiến tranh vùng Vịnh. Sau gần 3 tháng tiến hành chiến tranh, mặc dù bị thất bại, nhưng chính quyền của Saddam Hussein vẫn tồn tại. Từ đó Iraq chịu sự cấm vận của Liên Hợp Quốc và Mỹ. Là một người kiên quyết theo đường lối dân tộc, Saddam Hussein kiên trì đường lối đối ngoại cứng rắn, không khuất phục trước ý đồ tiêu diệt chế độ Iraq của chính quyền Mỹ, tuy nhiên đối với thế giới, ông lại tìm cách thể hiện đất nước Iraq là nạn nhân của chính sách hiếu chiến Mỹ.

SADDAM HUSSEIN - MỘT CON NGƯỜI, MỘT CHÍNH TRỊ GIA ĐỘC TÀI

Thời thơ ấu và con đường dẫn đến quyền lực

Thời thơ ấu

Saddam Hussein sinh ngày 28/4/1937 trong một gia đình nông nô thuộc làng al-Awja, ngoại ô thành phố Tikrit, là người theo dòng Hồi giáo Sunni. Cha của Saddam Hussein là Madzid - một người nông dân nghèo, cả đời làm ruộng và đã chết trước khi Saddam Hussein chào đời. Cậu bé lớn lên trong gia đình người chú ruột, đồng thời là bố dượng của cậu tên là

Ibrahim al-Hassan, vì theo phong tục địa phương sau cái chết của người anh, người em sẽ lấy chị dâu của mình.

Saddam Hussein là một nhân vật khó hiểu. Cho đến giờ ngày sinh của ông vẫn nằm trong bí ẩn. Saddam Hussein luôn nói rằng ông sinh ngày 28/4/1937. Vào dịp này dân chúng Iraq được nghỉ một ngày và chế độ Iraq kỷ niệm long trọng sự kiện đó. Tuy nhiên, Saddam Hussein ra đời muộn hơn. Một bằng chứng được lưu giữ tại Viện bảo tàng đảng Baath, nằm trong một đường phố vắng vẻ của thủ đô Baghdad. Bên cạnh khẩu súng lục và khẩu súng AK của Saddam Hussein, một tờ giấy thông hành do Cơ quan an ninh Xyri cấp cho Saddam Hussein khi ông ta trốn sang Damas sau vụ ám sát Thủ tướng Iraq Kassem, đề ngày 18/2/1960, được bày trong tủ kính. Năm sinh của ông được ghi là năm 1939 chứ không phải năm 1937. Ở tuổi 20, Saddam Hussein không có bất cứ lý do gì để nói dối nhà cầm quyền Xyri.

Tại sao có sự khác nhau như vậy? Liệu có phải các sổ hộ tịch đôi khi được cất giấu không cẩn thận vào thời kỳ đó đã ghi sai? Rất có thể sau này, Saddam Hussein đã tự làm già đi để bằng tuổi vợ ông ta (Sajida). Vào những năm 1950, trong xã hội phương Đông người ta khó chấp nhận việc chồng ít tuổi hơn vợ.

Saddam Hussein thiếu tình yêu của cha. Sự dạy dỗ của cha dượng rất nghiêm khắc, dữ đòn, cậu bé không được khóc cũng như không được tỏ ra yếu đuối. Saddam Hussein đã trung thành với nhiều tính cách của bộ tộc Beduin đã sinh ra ông. Một thế giới trong đó mỗi người gắn bó với bộ tộc của mình bằng lòng trung thành tuyệt đối, cùng với sự chống đối quyết liệt thế giới bên ngoài. Thời niên thiếu nghèo khổ đã dạy cho Saddam Hussein hiểu rằng đời là một cuộc chiến đấu và để tồn tại cần phải đấu tranh. Cậu bé đi bộ tới trường học, xỏ chân trong đôi dép rẻ tiền. Dọc đường, đôi khi cậu nghe tiếng chó sói hú. Rất nhanh chóng, cậu biết cách chế ngự nỗi lo sợ và trở nên rắn rỏi.

Năm 1947, khi mới 10 tuổi cậu bé đã rời quê hương lên thành phố Tikrit và ở nhà em trai mẹ mình là Tulfakh. Là người tham gia phong trào chống thực dân Anh do al-Gailani lãnh đạo năm 1941, người cậu đã truyền cho đứa cháu Saddam Hussein nhiều bài học về chủ nghĩa dân tộc và lòng căm thù chế độ thống trị của thực dân đế quốc nước ngoài. Năm 1954, Saddam Hussein thi đỗ vào trường al-Karh, một trường nổi tiếng là thành trì của chủ nghĩa dân tộc và chủ nghĩa toàn Arab.

Cuộc cách mạng Ai Cập nổ ra ngày 23/7/1952 đã ảnh hưởng mạnh mẽ đến cục diện chính trị ở Iraq. Tổng thống Ai Cập Abdel Nasser trở thành thần tượng của Saddam Hussein và là lý tưởng của những người theo chủ nghĩa dân tộc toàn Arab. Năm 1957, khi 20 tuổi, Saddam Hussein gia nhập chi nhánh của đảng Baath toàn Arab tại Iraq.

Cuộc cách mạng 14/7/1958 là bước ngoặt quan trọng trong lịch sử đất nước Iraq. Iraq tuyên bố trở thành nước cộng hoà độc lập. Thế nhưng mùa xuân năm 1959 nổ ra cuộc đấu tranh giành quyền lực giữa đảng Cộng sản Iraq và đảng Baath. Khẩu hiệu chính của những người đảng Baath là thống nhất thế giới Arab và chiến dịch tuyên truyền của họ đã thành công trong việc gây ảnh hưởng lên các tầng lớp dân cư rộng rãi và giới trí thức. Chủ nghĩa quốc tế vô sản của những người cộng sản Iraq dường như cái gì đó quá trừu tượng đối với dân chúng Iraq.

Saddam Hussein đã tham gia nhiều hoạt động lớn của đảng Baath, trong đó nổi bật nhất là tham gia hai âm mưu bất thành: Lật đổ chính quyền quân chủ thân thực dân Anh năm 1956 và ám sát thủ tướng Iraq Abdel Karim Kassem năm 1959. Ngày 6/10/1959 Saddam Hussein đã bị thương trong vụ ám sát bất thành này. Abdel Karim Kassem là người công khai chống lại chủ trương đoàn kết các nước Arab của Tổng thống Ai Cập Abdel Nasser thập kỷ 1960, mặc dù chủ trương này được nhiều nước trong khu vực cũng như đảng Baath ủng hộ. Hơn nữa, Kassem lại có lập trường thân Matxcova, nên đã trở thành "cái gai phải nhổ" trong con mắt của cả chính quyền Mỹ lẫn các thành viên đảng Baath.

Sau vụ mưu sát Abdel Kanm Kassem thất bại, Saddam Hussein mang theo vết thương ở chân vất vả lắm mới tới được al-Avji, sau đó trốn sang Xyri, tới Damas, trung tâm chính của chủ nghĩa Baath. Ngày 21/2/1960 Saddam Hussein từ Jordani chạy sang Cairo Ai Cập và bắt đầu một giai đoạn hoạt động mới trong cuộc đời Saddam Hussein. Khi đó Cairo là trung tâm của chủ nghĩa dân tộc toàn Arab, của "chủ nghĩa xã hội cách mạng theo kiểu dân tộc". Ngày 25/2/1960 Saddam Hussein bị kết án tử hình vắng mặt tại Iraq vì dính líu tới vụ ám sát Abdel Kanm Kassem năm 1959. Thời gian lưu lạc tại Ai Cập, Saddam Hussein đã học 1 năm tại trường trung học nổi tiếng Kasr-an-Nil và được nhận bằng tốt nghiệp. Sau đó Saddam đã thi đỗ vào khoa Luật của Trường đại học Cairo và học ở đây 2 năm. Từ đó Saddam Hussein trở thành liên lạc viên giữa đảng Baath và Cục tình báo trung ương Mỹ (CIA) thông qua trung gian là Đại sứ quán Mỹ tại Ai Cập. Thời gian ở Cairo, Saddam Hussein từ một người đấu tranh theo kiểu khủng bố đã trở thành nhân vật chủ chốt của đảng Baath toàn Arab tại Ai Cập. Đảng Baath được thành lập năm 1942 do Michel Anak, một người Thiên Chúa giáo và ShAlahedin Bittar, một người theo dòng giáo phái Sunni lập ra năm 1942. Đảng Baath muốn đi tiên phong trong việc sáp nhập chủ nghĩa dân tộc với chủ nghĩa xã hội nhằm chấn hưng các quốc gia Arab. Bản thân chữ Baath là một cương lĩnh Theo tiếng Arab, Baath đã có nghĩa là "phục sinh", "phục hồi" và "phục hưng". Việc các cường quốc phương Tây chia cắt thế giới Arab sau Chiến tranh thế giới thứ nhất chính là điểm xuất phát của tư duy và hệ tư tưởng của đảng Baath. Nhận thức rõ thực tế bị phương Tây áp đặt sau sự sụp đổ của đế chế Ottoman, đảng Baath đã có tham vọng thống nhất lại các quốc gia Arab. Khẩu hiệu của đảng Baath là "thống nhất, tự do, xã hội chủ

nghĩa". Tổ chức cơ cấu của đảng Baath đã phản ánh hệ tư tưởng: một bộ chỉ huy liên quốc gia Arab được thành lập bao trùm lên các bộ chỉ huy địa phương ở mỗi nước Arab. Còn cơ cấu quân sự của họ được sao chép theo khuôn mẫu của Đảng Cộng sản Liên Xô.

Đường đến quyền lực

Do lãnh đạo của Iraq Abdel Karim Kassem có thái độ thân Liên Xô, nên Mỹ rất muốn thay thế chính quyền của viên tướng này và mọi việc được giao cho CIA đảm trách. Năm 1963, CIA cho thành lập một trung tâm chỉ huy tại Kuwait nhằm thông qua đảng Baath, thực hiện kế hoạch lật đổ Abdel Karim Kassem. Ngày 8/2/1963 đảng Baath đứng đầu là "khối XHCN" do đảng lập ra đã chiếm chính quyền ở Baghdad với sự hậu thuẫn mọi mặt và tích cực của Mỹ, các thành viên đảng Baath do Abd al-Salam Aref đứng đầu. Lịch sử Iraq lại thêm một trang đẫm máu và bi kịch. Chính quyền mới được dựng lên ở Baghdad do Abd al-Salam Aref làm Tổng thống, Ahmad Hasan al-Bakr làm Phó Tổng thống. Cả hai nhân vật này đều nổi tiếng có chủ trương ủng hộ "chủ nghĩa dân tộc toàn Arab" do Tổng thống Ai Cập Abdel Nasser đề xướng. Tuy nhiên chính quyền của Abd al-Salam Aref chỉ duy trì quyền lực được 9 tháng. Quyền lực của họ dần rơi vào tay những người ngoài đảng Baath, vốn không có lập trường thân Mỹ. Những nhân vật lãnh đạo không thuộc đảng Baath không có lập trường thân Mỹ đã dành nhiều đặc ân về kinh tế cho Liên Xô và Pháp, làm cho Mỹ rất bất bình.

Những ngày đầu tiên sau cuộc chính biến, Saddam Hussein quay trở lại Baghdad. Thời đó rất nhiều người Arab háo danh muốn trở thành sỹ quan quân đội bởi đó là con đường tốt nhất để lập nghiệp và có một vị trí trong xã hội. Saddam Hussein nhờ cá tính của mình đã có thể trở thành một sỹ quan giỏi. Nhưng khi phân tích diễn biến tình hình đất nước, nơi đã xảy ra chính biến quân sự đầu tiên trong thế giới Arab, ông khẳng định rằng một chế độ quân sự không thể tạo nên một nhà nước hùng mạnh và ổn định. Mô hình một nước Nga Xô Viết và nước Đức phát xít vững chắc ở bên trong và xây dựng được quân đội hùng mạnh nhất thế giới dựa vào chế độ một đảng ngày càng có sức thu hút đối với Saddam Hussein. Ông nghiên cứu cặn kẽ kinh nghiệm của phong trào cộng sản, đặc biệt là những vấn đề về cơ cấu tổ chức đảng, đi sâu phân tích phương pháp của Stalin về việc thiết lập quyền kiểm soát đối với bộ máy của đảng và nhà nước. Khác với Abdel Nasser, sự phi thường của Saddam Hussein không phải là ảnh hưởng của ông đối với toàn thể sỹ quan mà là khả năng kiểm soát bộ máy của đảng. Sức mạnh của Saddam Hussein chính là tài tổ chức cho phép xây dựng một cơ cấu đảng chặt chẽ, lựa chọn, sắp xếp những người trung thành, biết tuân lệnh biết tận dụng những quan hệ gia đình, bộ lạc, tôn giáo, thị tộc và những mâu thuẫn.

Trong bài phát biểu của mình tại Đại hội toàn Arab lần thứ 6 của đảng Baath diễn ra tại Damas tháng 10/1963, Saddam Hussein vốn là người dũng cảm đã lớn tiếng chỉ trích hoạt động của Ali Salikh As-Saadi, Tổng Bí thư đảng Baath từ năm 1960 và là người có uy tín lớn ở Iraq. Theo đề nghị của Đại hội toàn thể Arab, Đại hội khu vực đảng Baath của Iraq ngày 11/11/1963 đã bãi nhiệm As-Saadi khỏi chức vụ Tổng Bí thư. Hoạt động của Saddam Hussein tại đại hội này có ý nghĩa quyết định đối với sự nghiệp chính trị của ông, vì đã để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng Michel Aflak - người sáng lập và Tổng bí thư của đảng. Từ tháng 10/1963 Saddam Hussein đã có quan hệ thân thiết và chặt chẽ với Michel Aflak và mối quan hệ này chỉ chấm dứt sau khi Michel Aflak qua đời.

Sau đại hội này vài ngày, ngày 18/11, quân đội dưới sự lãnh đạo của tướng Aref đã loại đảng Baath ra khỏi quyền lực. Thời gian đó, Saddam Hussein bắt đầu thành lập một đảng bí mật mới. Saddam Hussein đã thành công trong việc thuyết phục giới lãnh đạo cộng đồng Arab tin vào kế hoạch của mình là đúng đắn: đó là phải cơ cấu lại tổ chức của đảng Baath tại Iraq và chính họ đã thông qua quyết định thành lập ban lãnh đạo mới của đảng Baath tại Iraq vào tháng 2/1964. Thành phần của ban lãnh đạo mới này gồm có 5 người, trong đó có viên tướng nổi tiếng của Iraq là Ahmed Hasan al-Bakr và Saddam Hussein thuộc ban lãnh đạo khu vực của đảng Baath theo đề nghị của Aflak.

Trong điều kiện hoạt động bí mật và phức tạp như vậy các đảng viên của đảng Baath dưới sự lãnh đạo của Saddam Hussein đã thất bại trong hai vụ cướp chính quyền. Saddam Hussein bị bắt và bị giam trong xà lim.

Nhờ kế hoạch do al-Bakr đề ra, các đảng viên của đảng Baath, trong đó có Saddam Hussein đã được giải thoát khỏi nhà tù. Tại đại hội khu vực bí mật bất thường diễn ra tháng 10/1966 al-Bakr đã được bầu làm Tổng Bí thư, còn Saddam Hussein được làm trợ lý. Saddam Hussein được giao nhiệm vụ lãnh đạo một cơ quan đặc biệt của đảng là al- Jihad al-Has và mật danh của cơ quan này là "Jihad Hanin". Đây là "con đẻ" của Saddam Hussein và là bộ máy bí mật bao gồm những sỹ quan trung thành có nhiệm vụ nghiên cứu những vấn đề về tình báo và phản gián.

Ngày 17/7/1968 Saddam Hussein chỉ huy một đơn vị quân đội chiếm phủ tổng thống và đảng Baath thực hiện thành công vụ đảo chính, loại bỏ được tướng Aref. Chính quyền tối cao rơi vào tay Hội đồng chỉ huy cách mạng do al-Bakr đứng đầu. Tướng Ahmad Hasan al-Bakr, người có quan hệ họ hàng với Saddam Hussein vừa là Tổng Bí thư của đảng Baath, Tổng thống và Tổng chỉ huy tối cao, còn Saddam Hussein được làm Phó Tổng thống, Phó chủ tịch Hội đồng chỉ huy tối cao phụ trách các vấn đề an ninh nội địa.

Tình hình trong nước rất phức tạp, đặc biệt là vấn đề người Kurd. Tuyên bố về quyền tự trị của người Kurd đã nhanh chóng được thông qua. "Mặt trận các lực lượng yêu nước" được thành lập dưới sự bảo trợ của đảng Baath. Điều đó đã nhanh chóng tác động sâu sắc đến tình hình chính trị trong nước: ở phía Bắc, nơi người Kurd sinh sống, các hoạt động quân sự chống quân đội chính phủ đã tạm ngừng.

Tháng 7/1970, theo sáng kiến của Saddam Hussein, đảng Baath đã đề ra một loạt những điều kiện cho Ủy ban trung ương Đảng Cộng sản Iraq, nếu muốn gia nhập Mặt trận tiến bộ dân tộc. Những điều kiện đó là "công nhận vai trò lãnh đạo của đảng Baath trong chính phủ, các tổ chức quần chúng và mặt trận", "công nhận sự tiến bộ mang tính lịch sử của cuộc cách mạng 17/7/1968".

Tháng 7/1973, Hiến chương hành động quốc gia được Tổng thống al-Bakr ký với tư cách là Tổng Bí thư đảng Baath, còn Aziz Mohamed là Bí thư thứ nhất Ủy ban trung ương Đảng Cộng sản Iraq. Đảng Dân chủ của người Kurd do mâu thuẫn nội bộ, nên đã tách thành hai đảng dân chủ. Sau đó Saddam Hussein đã thành công trong việc phân chia Đảng Cộng sản Iraq và đảng Dân chủ người Kurd, làm cho mâu thuẫn giữa họ tăng lên và cuối cùng ra đòn quyết định loại bỏ những đối thủ chính trị chủ yếu của đảng Baath.

Với vai trò là phụ tá cho Tổng thống Ahmad Hasan al-Bakr, người thường ốm yếu liên tục, Saddam Hussein dần dần thu tóm quyền lực, tự mình đạo diễn một chương trình cải cách lớn và lập ra bộ máy an ninh hùng mạnh. Khi đã bắt đầu thu tóm được quyền lực, Saddam Hussein cũng nhận thức được mối nguy hiểm tiềm tàng từ phía Mỹ. Saddam Hussein biết rất rõ Mỹ đã hai lần nhúng tay vào các cuộc đảo chính ở Iraq như thế nào. Saddam Hussein lo ngại rằng có thể một ngày nào đó, Washington sẽ quay sang giúp cho một thế lực khác để lật đổ chính quyền mà ông, với tư cách một Phó Tổng thống đã dày công tạo dựng. Chính vì vậy, Saddam Hussein bắt đầu tính chuyện tự bảo vệ cho mình và Iraq bằng cách đi tìm một thế lực khác hỗ trợ.

Chỉ vài tuần sau vụ đảo chính 17/7/1968, Saddam Hussein đã có mặt tại Matxcova với mục đích tìm kiếm sự ủng hộ và mua vũ khí. Mối quan hệ Iraq - Liên Xô qua đó trở nên thắm thiết với đỉnh cao là việc ký Hiệp ước hữu nghị và hợp tác giữa hai nước năm 1972, thời điểm mà cuộc Chiến tranh lạnh đang diễn ra gay gắt nhất.

Năm 1973, Baghdad tiến hành quốc hữu hoá Công ty dầu mỏ Iraq vốn được thành lập từ thời chính quyền thực dân Anh chuyên bán dầu mỏ cho phương Tây với giá rẻ mạt. Những khoản thu ngân sách từ nguồn dầu mỏ được chính quyền đầu tư vào ngành công nghiệp, giáo dục và chăm sóc sức khỏe. Nhờ có xuất khẩu dầu mỏ, Iraq trở thành một trong những quốc gia

có mức sống cao trong thế giới Ả-rập vào thập kỷ 70 của thế kỷ trước. Đồng thời, Iraq cũng dùng tiền để xây dựng một lực lượng quân sự hùng hậu có cả vũ khí huỷ diệt hoá học, sinh học và hạt nhân. Saddam Hussein hiểu rõ rằng không thể thực hiện được những kế hoạch đầy tham vọng kia nếu không có được sự ủng hộ của nhân dân cho cuộc cải cách kinh tế và xã hội. Điều đó chỉ có thể thực hiện được bằng cách phải nâng cao đời sống của nhân dân. Riêng Saddam Hussein ấp ủ nguyện vọng muốn thay đổi hình ảnh của mình từ một con người mạnh mẽ, nổi tiếng là hung bạo và tàn nhẫn bằng hình ảnh của một nhà lãnh đạo của nhân dân được ca ngợi, tán dương và thần phục.

Mặt khác, để củng cố vị trí và vai trò của mình trong đảng Baath và trong chính quyền, Saddam Hussein đã tăng quyền lực cho "Jihad Hanin". Saddam Hussein sử dụng cơ quan này không chỉ nhằm loại trừ những cá nhân hoặc phe nhóm nào đe dọa đến sự thống trị của đảng Baath từ bên ngoài, mà còn tiêu diệt nhiều phe cánh từ bên trong đảng Baath, siết chặt hàng ngũ của đảng bằng bàn tay sắt trên cơ sở cùng chí hướng. Một trong những nhiệm vụ chính của đảng Baath do Saddam Hussein đề ra là thiết lập sự kiểm soát hoàn toàn về tư tưởng và hành chính đối với quân đội. Các học viện và cao đẳng quân sự chỉ tiếp nhận các đảng viên của đảng Baath, còn các chức vụ cao trong đảng và quân đội chỉ dành riêng cho những sỹ quan có quan hệ thân thiết với Saddam Hussein và những người thân quen hương Tirkít. Saddam Hussein chủ trương chuyển sang hệ thống một đảng và loại bỏ dần các quan chức quân sự thuộc phe cánh của vị tướng già, Tổng Bí thư đảng Baath al-Bakr ra khỏi đảng. Chính chủ trương đó đã đưa Saddam Hussein, một người trẻ hơn al-Bakr 25 tuổi vươn lên nắm quyền bính. Đến năm 1977, các tổ chức đảng ở cấp quận, huyện, các cơ quan đặc biệt, ban chỉ huy quân sự và các bộ trưởng đã phải báo cáo trực tiếp với Saddam Hussein. Trong khi đó chủ nghĩa toàn Baath đã xâm nhập vào toàn bộ cơ cấu, bộ máy nhà nước, chính quyền, các tổ chức xã hội, quần chúng. Và "Jihad Hanin" đã vươn những "xúc tu" của mình vào khắp xã hội.

Năm 1974, người Kurd ở miền Bắc Iraq nổi dậy. Họ nhận được sự hỗ trợ của chính quyền thân Mỹ ở Iran. Cuộc xung đột này buộc Baghdad phải ngồi vào bàn đàm phán với Tehran. Iraq đồng ý chia sẻ quyền kiểm soát con đường huyết mạch Shatt al-Arab đang gây tranh cãi với Iran. Đổi lại Tehran cắt viện trợ cho lực lượng chống đối người Kurd, tạo điều kiện để Baghdad giải quyết cuộc nổi dậy. Tất cả những quyết định quan trọng này của Baghdad đều có bàn tay tham gia của Saddam Hussein với vai trò Phó Tổng thống. Sau khi ký kết hiệp định với Iran năm 1975, Saddam Hussein áp dụng chính sách "toàn người Baath" đối với các tộc người thiểu số, trước hết là người Kurd được kết hợp với chính sách "Arab hoá" bằng vũ lực. Chính vì vậy, từ năm 1975 - 1978, có khoảng 380 nghìn người Kurd đã bị trục xuất khỏi khu vực Kurdistan.

Tháng 5/1978, 31 đảng viên cộng sản và những người ủng hộ họ bị kết án tử hình vì bị buộc

tội xây dựng cơ sở cộng sản trong quân đội. Saddam Hussein tuyên bố những người cộng sản là "điệp viên nước ngoài", là "những kẻ phản bội Tổ quốc Iraq", sau đó bắt giữ những đại diện của Đảng Cộng sản và cấm đảng này hoạt động. Đảng Cộng sản Iraq phải rút vào hoạt động bí mật. Từ thời điểm này Iraq trở thành nước có chế độ một đảng, đảng Baath cầm quyền. Saddam Hussein thẳng tay đàn áp và trừng phạt những kẻ thù bên ngoài cũng như những đồng nghiệp cạnh tranh với mình trong đảng. Saddam Hussein cho rằng thời của "lãnh tụ cha al-Bakr" đã chấm dứt và vị trí đó đã đến lúc nhường lại cho "người con" là Saddam Hussein kế nhiệm.

Saddam Hussein được các nhà nghiên cứu đánh giá là một chính trị gia am hiểu sâu sắc tình hình, lịch sử và xã hội Iraq. Điều đó đã hỗ trợ đắc lực cho ông trong quá trình củng cố quyền lực cá nhân. Con bài quan trọng của Saddam Hussein là việc dần dần tìm cách đưa những người có quan hệ họ hàng hoặc cùng bộ tộc nắm các vị trí quan trọng trong các cơ quan quân sự và an ninh. Đồng thời, Saddam Hussein cũng tiến hành thăm dò động thái trong nước và quốc tế một cách âm thầm và cẩn thận, trước khi thực hiện bước đi quyết định để nắm trọn quyền hành ở đất nước nhiều dầu mỏ này.

Trước khi chiến tranh Iran - Iraq nổ ra, tháng 7/1979, Phó Tổng thống Iraq Saddam Hussein đã thực hiện chuyến công du tới một số nước Arab thân Mỹ. Động thái này được coi là phép thử nghiệm của ông ta đối với thái độ của Washington một khi Iraq tấn công Iran, cũng như phản ứng của họ, nếu ông thay thế Ahmed Hassan al-Bakr lên làm tổng thống Iraq. Kết quả là Saddam Hussein đã giành được sự ủng hộ nhiệt liệt của cả Arab Saudi và Kuwait trong việc phát động chiến tranh chống Iran.

Thấy tình thế thuận lợi, cuối năm 1979, Saddam Hussein đã chính thức thay thế Ahmed Hassan al-Bakr lên làm tổng thống Iraq, thông qua phương thức mà báo chí và các học giả phương Tây gọi là "một cuộc đảo chính êm thấm". Ngày 16/7/1979, Tổng thống Ahmed Hassan al-Bakr xuất hiện trên vô tuyến truyền hình: vẻ mặt nghiêm trọng, ông thông báo với người dân Iraq việc ông rút lui khỏi đời sống chính trị và chuyển giao quyền lực cho rafiq ("đồng chí") Saddam Hussein. Vị tổng thống già nua đã viện những lý do cá nhân để giải thích quyết định đột ngột của mình. Không ai bị lừa. Từ lâu Ahmed Hassan al-Bakr đã bị lệ thuộc vào Saddam Hussein, người nắm quyền lực thực sự, hoàn toàn thao túng đảng Baath và bộ máy an ninh. Trò đã vượt qua thầy.

Việc Saddam Hussein lên nắm quyền là một bước ngoặt quyết định đối với chế độ Iraq, từ nay thu hẹp lại thành một nền chuyên chế, độc tài, cá nhân. Saddam Hussein cùng người anh em cùng cha khác mẹ là Barzan hỗ trợ đã tiến hành những cuộc thanh lọc triệt để nhằm loại bỏ

những người không ăn cánh trong đảng Baath và cả ngoài đảng. Từ nay chỉ còn một tiếng nói duy nhất trong đảng, đó là tiếng nói của Saddam Hussein. Những ai dường như có thể ngăn cản ông ta trên con đường thẳng tiến đều bị truy bức ráo riết. Saddam Hussein rất tâm đắc với câu châm ngôn: "Lắm người, lắm kẻ gây chuyện, hết người hết kẻ gây chuyện".

Tân Tổng thống Iraq Saddam Hussein đã cho áp dụng một loạt các biện pháp an ninh cứng rắn nhằm củng cố quyền lực mới giành được. Sau khi trở thành tổng thống Iraq, Saddam Hussein ngày càng nói nhiều đến sứ mạng đặc biệt của Iraq trong thế giới Arab và "thế giới thứ ba". Tại Hội nghị các nước không liên kết tổ chức tại La Habana năm 1979, Tổng thống Saddam Hussein đã hứa cho các nước đang phát triển vay gần 4 tỷ USD nợ dài hạn lãi suất 0%, chính vì thế Saddam Hussein đã được những người tham dự hội nghị tán dương và ca tụng hết lời.

Chiến tranh Iran - Iraq (1980 - 1988)

Để khẳng định Iraq là cường quốc dẫn đầu trong khu vực, khẳng định vai trò của bản thân như "Hiệp sỹ của các dân tộc Arab", "Thanh gươm của người Arab" và thôn tính tỉnh Kudistan đầy dầu lửa và thiết lập sự kiểm soát hoàn toàn đối với đường ống nước Satt Al-Arab, Saddam Hussein đã lên kế hoạch quân sự quy mô lớn tấn công nước láng giềng Iran. Lên kế hoạch cho "chiến dịch Iran" của mình, Saddam Hussein cũng tính tới thái độ của Mỹ, nước phản đối kịch liệt cuộc cách mạng Hồi giáo ở Iran năm 1979 dẫn tới sự sụp đổ của Quốc vương Palehvi thân Mỹ. Chính vì vậy Mỹ đã cổ vũ mạnh mẽ cho Saddam Hussein tấn công xâm chiếm Iran với phương châm "Tọa sơn quan hổ đấu", bởi thực chất Mỹ cũng chẳng ưa gì chế độ độc tài của Saddam Hussein.

Ngày 22/9/1980, quân đội Iraq bất ngờ mở cuộc tấn công quân sự vào lãnh thổ Iran. Ban đầu Tổng thống Saddam Hussein nhận định rằng cuộc chiến này sẽ kết thúc chóng vánh với thắng lợi vang dội, vì có sự hậu thuẫn của các nước phương Tây, cũng như một số nước Arab trong khu vực. Tuy nhiên, nhà lãnh đạo Iran Khomeini đã chứng tỏ mình là đối thủ không dễ gì khuất phục. Ông cũng có quyết tâm bảo toàn quyền lực và vị trí của Iran không kém gì Tổng

thống Iraq Saddam Hussein.

Có thể nói cuộc chiến tranh Iran - Iraq huynh đệ tương tàn kéo dài 8 năm của những người anh em Arab chẳng những không mang lại lợi lộc gì mà còn gây thiệt hại nghiêm trọng cho cả hai phía. Hơn nữa, các nước phương Tây, đặc biệt là Mỹ lại rất muốn cuộc chiến tranh Iran - Iraq ngừng hẳn càng lâu càng tốt để có cơ hội bán vũ khí kiếm lời. Với những lý do đó, cuộc chiến tranh Iran - Iraq kéo dài đến 8 năm cướp đi sinh mạng của gần 1 triệu người và 2 triệu người thương tật cho cả hai phía, biến vùng dầu lửa vịnh Perside thành "chảo lửa chính trị" của thế giới. Cuộc chiến tranh này đã tiêu tốn của Iraq hàng trăm tỷ USD. Iran còn phải chấp nhận Nghị quyết 598 của Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc năm 1988. Trong khi đó Iraq tự coi mình là người chiến thắng.

Mặc dù cuộc chiến tranh với Iran kết thúc năm 1988 đã đẩy Iraq rơi vào hoàn cảnh đặc biệt khó khăn về chính trị, người Kurd ở miền Bắc và người Iraq theo dòng Hồi giáo Shiite ở miền Nam đồng loạt nổi dậy. Nhưng sau chiến tranh Iran - Iraq, tể sùng bá cá nhân Saddam Hussein trở nên hết sức phổ biến. Saddam Hussein trở thành "Anh hùng giải phóng dân tộc" kể tục sự nghiệp lịch sử và làm sống lại vinh quang của nhà nước Iraq cổ xưa.

Chiến tranh vùng Vịnh (1990 - 1991)

Sau cuộc chiến tranh với Iran, Saddam Hussein quyết định nhanh chóng trang bị cho quân đội những vũ khí hiện đại và phát triển ngành công nghiệp quân sự. Nhờ thế, chỉ 2 năm sau chiến tranh, Saddam Hussein đã xây dựng được một bộ máy chiến tranh lớn mạnh nhất vùng Đông Arab. Quân đội Iraq với quân số gần 1 triệu người được trang bị những vũ khí hiện đại đã nằm trong топ dẫn đầu thế giới. Saddam Hussein còn sử dụng bộ máy tuyên truyền lớn mạnh của Iraq rùm beng về cái gọi là "sự bao vây thù địch" nhằm không để cho "Iraq có quyền bình đẳng với Israel".

Trong thời điểm này, Mỹ ngày càng có thái độ chỉ trích đối với Saddam Hussein xung quanh vấn đề người Kurd. Điều đó đồng nghĩa với việc tổng hành dinh của CIA đặt tại Kuwait, nơi từng được coi là hậu phương của Tổng thống Saddam Hussein, nay trở thành quả bom nổ chậm đối với ông. Mang theo mối lo ngại về cơ quan này và vì những lý do kinh tế khác, ngày 2/8/1990, Tổng thống Saddam Hussein đã ra lệnh cho quân đội Iraq tràn vào lãnh thổ Kuwait.

Sở dĩ Saddam Hussein tấn công Kuwait là do nguồn gốc sâu xa tranh chấp lãnh thổ của Iraq

với Kuwait. Viện có có một thời kỳ (1546 - 1759) Kuwait nằm dưới sự quản lý của đế quốc Ottoman và là một bộ phận của Iraq, nên khi Kuwait được độc lập (năm 1961), Iraq không thừa nhận Kuwait. Tuy năm 1963 Iraq đã công nhận Kuwait, nhưng những người lãnh đạo vẫn đòi chủ quyền đối với Kuwait.

Nguyên nhân trực tiếp là những khó khăn về kinh tế sau chiến tranh với Iran (thiệt hại khoảng 400 tỷ USD) và thiệt hại do giá dầu của Kuwait và Các tiểu vương quốc Ảrập sản xuất vượt quá quota quy định làm cho giá dầu hạ từ 18 USD/thùng xuống còn 14 USD/thùng. Theo Iraq với giá dầu đó Iraq đã thiệt hại khoảng 89 tỷ USD. Ngoài ra, Iraq còn tố cáo Kuwait khai thác trộm dầu của Iraq trị giá 2,4 tỷ USD ở vùng Rumala thuộc biên giới tranh chấp giữa hai nước.

Liên quân do Mỹ đứng đầu đã vào lãnh thổ Kuwait và tấn công quân đội Iraq và ngày 24/2/1991 đã giải phóng được Kuwait. Tổng thống Saddam Hussein đã bị thất bại nhục nhã trong cuộc chiến tranh vùng Vịnh. Tuy vậy, ông Saddam Hussein vẫn giữ nguyên vai trò là người lãnh đạo tối cao của Iraq.

Saddam Hussein đã mắc sai lầm lớn về chiến lược và chiến thuật trong việc thôn tính Kuwait khi không đánh giá hết những thay đổi diễn ra ở Liên Xô và trong thế giới Arab. Bên cạnh đó, phương Tây không thể ngồi yên nhìn Iraq chiếm lấy Tiểu vương quốc nhỏ bé nhưng giàu tài nguyên này. Bởi đó là đánh mạnh vào những lợi ích thiết thực của họ: dầu mỏ và khí đốt của Kuwait rẻ và đây là chế độ thân phương Tây. Hơn nữa, khi được ra tối hậu thư ngày 15/1/1991 hoặc là rút quân hoặc là chiến tranh, Saddam Hussein đã chọn con đường thứ hai, mặc dù biết rõ "lực lượng đa quốc gia" đứng đầu là Mỹ vượt trội hoàn toàn so với Iraq. Theo ước tính thiệt hại của Iraq chỉ trong 6 tuần chiến dịch "Bão táp sa mạc" cũng không thua kém gì so với chiến tranh 8 năm với Iran. Tuy nhiên, sự lựa chọn này lại mang lại sự nổi tiếng cho vị chính khách hiếu chiến, đầy bí ẩn và khó hiểu này.

Sức mạnh của Saddam Hussein

Sức mạnh của Tổng thống Saddam Hussein nằm ở đâu? Ngoài đảng Baath của ông, quân đội - một trong những đội quân được coi là hùng hậu nhất vùng Vịnh và lực lượng bảo vệ cộng hoà, Tổng thống Saddam Hussein còn có một thứ "vũ khí bí mật". Đó là Hudeir Abass Hamdan Shwerid, một cụ già 72 tuổi sống tại một làng ở phía Nam thành phố Baghdad. Cụ già này là

thủ lĩnh của bộ tộc Abu Hamdan lớn nhất Iraq từ khi còn 15 tuổi.

Bộ tộc của Shwerid có hàng trăm ngàn người có cùng quan hệ huyết thống, sống rải rác khắp Iraq. Bộ tộc này hình thành từ thời đế quốc Omeyyade, thế kỷ thứ 7 sau Công nguyên. Đặc điểm của bộ tộc này là nếu trung thành với ai, họ sẵn sàng xả thân hy sinh tính mạng vì người đó. Người mà họ trung thành không phải ai khác mà chính là Saddam Hussein. Ngoài bộ tộc Abu Hamdan, Iraq còn có hàng trăm bộ tộc khác. Và hầu như tất cả những bộ tộc này đều tôn kính và ngưỡng mộ Saddam Hussein. Lý do khá đơn giản: khác với các nhà lãnh đạo trước đây, Tổng thống Saddam Hussein không chủ trương đàn áp các bộ tộc ít người, vì sợ họ không thuần phục chính phủ trung ương, Saddam Hussein dùng sức mạnh kinh tế cải thiện đời sống các bộ tộc, thu phục nhân tâm là chính. Chính Shwerid đã công khai bày tỏ lập trường của bộ tộc Abu Haman: "Chúng tôi hợp tác hoàn toàn và trung thành với Saddam Hussein". Sau chiến tranh vùng Vịnh (1990 - 1991), Tổng thống Saddam Hussein quyết định thực hiện chính sách đoàn kết dân tộc, chống chia rẽ giữa các bộ tộc. Ông giúp các bộ tộc tiền bạc, thực phẩm, thiết bị và địa vị chính trị xã hội. Nhờ vậy, Saddam Hussein đã thành công trong việc củng cố và gia tăng quyền lực nhờ các bộ tộc giúp sức. Kể từ ngày Liên Hợp Quốc cấm vận kinh tế Iraq, các bộ tộc sống khó khăn. Nhưng khi họ xin trợ cấp, Saddam Hussein không bao giờ từ chối. Do đó, họ quyết tâm bảo vệ Tổng thống Saddam Hussein đến cùng.

Sáu sai lầm lớn và quân sự của Saddam Hussein

Cuộc chiến Iraq do Mỹ phát động đã kết thúc, Tổng thống Mỹ George W.Bush ngày 1/5/2003 tuyên bố là các cuộc hành quân quan trọng đã chấm dứt, tức là sự thống trị của đảng Baath và nhiệm kỳ của Tổng thống Saddam Hussein cũng bị kết thúc. Nhưng sau khi Baghdad thất thủ, rơi vào tay Liên quân Mỹ - Anh, Saddam Hussein mất tích. Tuy nhiên, nguyên nhân việc Baghdad thất thủ một cách nhanh chóng, cục diện chiến tranh thay đổi đều có một phần lý do từ cách chỉ đạo của người đứng đầu đất nước. Dưới đây là bản phân tích 6 sai lầm của Saddam Hussein trong việc chỉ huy các lực lượng bảo vệ đất nước của tờ *Le Courier*:

1. Không lường hết được các cuộc tấn công của Mỹ, về tổng thể còn lơ là trong công tác chuẩn bị cho chiến tranh:

Khi khủng hoảng nổ ra, Chính phủ Iraq đã gửi gắm hy vọng vào việc cộng đồng quốc tế có khả năng ngăn chặn hành động đơn phương của Mỹ, lãng phí nhiều tiền của và thời gian vào

các vấn đề ngoại giao, bầu cử, thanh sát vũ khí, thiếu coi trọng công tác chuẩn bị chiến tranh cho chính mình; không biết tận dụng thời cơ có lợi để tăng cường chuẩn bị đối phó với chiến tranh. Từ tháng 12/2002 đến khi chiến tranh bắt đầu, Saddam Hussein chỉ tổ chức có 2 đến 3 hội nghị tác chiến, thiếu sự nghiên cứu và chuẩn bị cần thiết cho tình huống khó khăn.

2. Chưa hình thành cục diện cả nước sẵn sàng đánh địch:

Iraq hiện có 23 triệu dân; từ tháng 8/2003 khi khủng hoảng đến khi xảy ra chiến tranh có thời gian 8 tháng để chuẩn bị; từ 1/10, khi Mỹ đưa quân ồ ạt tới vùng Vịnh cũng vẫn còn 2 tháng chuẩn bị. Với thời gian dài như vậy, nếu khẩn trương động viên, Iraq ít nhất cũng huy động được 1 triệu người, có thể hình thành thế rắn đe khá mạnh đối với Mỹ. Nhưng đội quân thường trực của Iraq lại không thấy tăng cường rõ rệt. Cần phải thấy rằng, chiến tranh đối với nước mạnh là cục bộ nhưng đối với nước yếu là chiến tranh toàn diện, không dựa vào chiến tranh nhân dân thì không thể kháng cự được kẻ địch mạnh.

3. Công tác tuyên truyền không đầy đủ, chưa tập hợp lực lượng dân tộc lớn mạnh:

Đứng trước hoạ ngoại xâm, Iraq tuy coi trọng tuyên truyền, nhưng động viên chống chiến tranh lại thiếu nghiêm trọng, chưa hình thành được khí thế của toàn dân tộc trước kẻ thù. Trước chiến tranh, dân chúng Iraq lại còn tranh cãi nhau về địa giới Baghdad, chuẩn bị cho hậu chiến. Ở những khu vực bị quân Mỹ - Anh chiếm đóng, một số dân chúng đã ra đón chào quân Mỹ- Anh, giúp quân Mỹ huỷ hoại nhà Hussein. Một số đơn vị quân đội khi chưa chiến đấu hoặc mới kháng cự mang tính tượng trưng đã đầu hàng. Điều đó chứng tỏ công tác tuyên truyền giáo dục chưa tốt.

4. Lơ là trong công tác chuẩn bị chiến trường, hệ thống phòng ngự có nhiều lỗ hổng:

Thực tiễn chiến tranh đã chứng minh, các công trình chiến trường có thể nâng cao đáng kể uy lực của vũ khí trang bị, làm tăng sức chiến đấu của quân đội. Mỹ đã đúc kết, trong chiến tranh thế giới thứ hai, cùng một loại vũ khí, nếu có công trình chiến trường sẽ làm giảm 69% tốc độ tiến công của đối phương, tiến được 1 km thì thương vong của bên tiến công cao gấp 1,8 lần bên phòng ngự, xe tăng bị diệt cao gấp 1,28 lần. Khu vực phía tây Iraq về cơ bản là không có quân đội phòng giữ, khiến bộ binh cơ giới Mỹ đánh thẳng vào quá dễ dàng. Trong một số trận chiến đấu quanh Baghdad, Iraq không có công sự phòng ngự dã chiến mang lại hiệu quả, cũng không biết lợi dụng vật thể kiến trúc có lợi để xây dựng thành trận địa phòng ngự kiên cố, về cơ bản không có chướng ngại vật, không bố trí bãi mìn. Một số lượng lớn mìn và súng đạn giữ trong kho, bị quân Mỹ tước đoạt. Trong cuộc chiến vùng Vịnh lần trước, Iraq đã rải hơn 1000 thuỷ lôi ở khu vực vịnh Perside, làm hư hỏng nặng 4 tàu chiến Mỹ; còn lần này chỉ bố trí có vài chục quả thuỷ lôi, không tạo thành mối đe dọa đối với binh lực và công tác tiếp tế hậu cần của

Mỹ.

5. Hệ thống chỉ huy bị tổn thất, mất khả năng điều hành:

Thời kỳ đầu chiến tranh, hệ thống chỉ huy điều hành của quân đội Iraq còn phát huy được tác dụng, tổ chức được một số hành động phản kích có quy mô nhất định. Nhưng từ ngày 4/4 trở đi có thể thấy khả năng chỉ huy quân đội của Hussein đã suy giảm rõ rệt, chứng tỏ công tác chuẩn bị cho hệ thống chỉ huy của Iraq trước chiến tranh không đầy đủ, trang thiết bị và khí tài thiếu thốn. Trong tình hình bị mất liên lạc, cấp dưới thiếu khả năng ứng biến độc lập.

6. Thiếu tính chủ động chiến lược, luôn bị động để cho đối phương tiến công:

Tiến công là cách phòng ngự tốt nhất, nhất là tác chiến trong thành phố. Nếu Iraq biết lợi dụng khi địch tiến vào đơn độc, nhử địch vào sâu, biết lợi dụng địa hình, địa vật, tập trung lực lượng tổ chức phản kích đúng thời cơ, tiêu diệt một bộ phận địch, rất có khả năng sẽ thay đổi được tiến trình chiến tranh. Nhưng sự chủ động tiến công đó của phía Iraq đều không được thực hiện.

Những giai thoại về Saddam Hussein

Saddam Hussein không bao giờ nghỉ đêm tại một chỗ hai lần và cũng không bao giờ nghỉ đêm tại bất cứ cung điện nào trong vô số cung điện dành riêng cho ông. Nhưng trong khi đó vì mục đích bảo mật, đội cận vệ của Saddam Hussein bao giờ cũng buộc các nhân viên phục vụ các cung điện phải làm việc như thể Saddam Hussein đang ngủ đêm tại đó. Ban đêm Saddam Hussein ngủ không quá 4 đến 5 tiếng đồng hồ và thường tỉnh giấc lúc 3 giờ sáng. Bài thể dục buổi sáng của ông bao giờ cũng phải đi kèm với bơi lội trong bể bơi và ông coi hoạt động này vừa là thú vui cá nhân, vừa là sự cần thiết cho sức khỏe. Saddam Hussein bị mắc bệnh đau cột sống, nên chính việc bơi lội này làm cho ông giảm bớt những cơn đau đớn. Saddam Hussein không thích dạo bách bộ, mặc dù các bác sỹ khuyên ông mỗi ngày nên đi bộ khoảng 2 giờ đồng hồ. Ở độ tuổi 65, khi đi bách bộ ông đã phải chống gậy, vì thế trong các băng ghi hình làm tư liệu, ông chỉ cho phép quay vài ba bước chân khi ông di chuyển mà thôi.

Tổng thống Iraq tuân thủ nghiêm ngặt chế độ ăn uống. Ông thích ăn các món chế biến từ cá, rau tươi hoa quả và salat. Ông ăn khá ít, mặc dù trông ông to lớn như vậy. Khi ăn, ông thích uống một cốc rượu vang đỏ, nhưng chỉ cho phép mình uống những lúc ít người thân cận có

mặt.

Saddam Hussein đọc rất nhiều sách. Ông thích văn học cổ điển Arab và thế giới, tiểu thuyết về những nhân vật tầm cỡ thế giới để lại dấu ấn trong lịch sử. Thần tượng của ông trong chính trị là Winston Churchill. Bản thân Saddam Hussein cũng viết một số cuốn tiểu thuyết mang hơi hướng của chủ nghĩa lãng mạn. Hai cuốn sách được yêu thích nhất ở Iraq của ông là cuốn *"Zabiha và Hoàng đế"* và *"Pháo đài"*. Trước khi công bố những cuốn sách này, ông bí mật gửi đến các nhà văn chuyên nghiệp ở Iraq để nhận những lời bình luận cũng như gợi ý của họ. Thị lực của ông kém, nên bao giờ ông cũng yêu cầu chuẩn bị các bài phát biểu cho ông phải soạn thảo bằng chữ cỡ to, bởi ông không thích xuất hiện trước công chúng và dư luận trong cặp kính lão.

Saddam Hussein là người ưa hoạt động. Phòng làm việc của ông luôn cực kỳ ngăn nắp. Ông thường xuyên gặp gỡ với các bộ trưởng và tướng lĩnh, theo dõi mọi sự kiện trong nước và quốc tế. Những báo cáo khác nhau của các Bộ trưởng được sắp xếp trật tự. Mỗi báo cáo đều bao gồm tường trình chi tiết tình hình thực tế, những khoản chi tiêu mới nhất và báo cáo tóm tắt, có lúc ông chọn lựa vài báo cáo để nghiên cứu thật kỹ lưỡng. Không ai biết báo cáo nào được ông kiểm tra. Nếu như chi tiết trong báo cáo không khớp với báo cáo tóm lược hoặc ông không hiểu, ông cho triệu tập ngay vị Bộ trưởng đó đến để làm cho ra nhẽ. Trong các cuộc họp như vậy, Tổng thống Saddam Hussein luôn im lặng một cách lịch sự, hiếm khi ông cao giọng. Tổng thống Saddam Hussein thích thể hiện là người kiểm soát mọi lĩnh vực của đất nước, từ luân canh cây trồng cho tới vấn đề phân tích nguyên tử. Tuy nhiên, các cuộc họp này có thể trở thành đáng sợ khi mơn trớn, quở trách hay vặn hỏi các thuộc cấp. Thời gian biểu của ông được tính tới từng phút, do đó lúc nào bên mình ông cũng kèm theo một cuốn sổ nhỏ ghi lịch trình làm việc của mình. Đôi khi có những lời xì xào chê bai ông, vì khi tiếp chuyện mọi người thỉnh thoảng ông lại "nhẹ nhàng" rút lui chừng độ dăm chục phút để ngủ lấy sức, rồi sau đó quay trở lại phòng làm việc và tiếp tục câu chuyện với người đối thoại, làm như không có chuyện gì xảy ra.

Ông thường xem tin tức qua truyền hình, nhưng không chỉ xem truyền hình Iraq hoặc các kênh phát chung cho các nước Arab, mà cả các kênh truyền hình nước ngoài như CNN hoặc BBC. Ông cũng rất thích xem phim truyện của Mỹ, ham nhất là các phim trinh thám kiểu như "Một ngày của Shakal", "Ba ngày của Kondor" hoặc "Kẻ thù của quốc gia".

Đam mê lâu đài, cung điện

Tikrit, cái nôi tuổi thơ quê hương của Saddam Hussein, nổi tiếng về tính tàn bạo và ý thức nổi loạn của dân chúng, nhưng nghèo đói. Người Tikrit cũng là những quan toà tuyệt vời để xét xử nhân cách của những người đối thoại với họ. Trước khi trở thành trung tâm Hồi giáo, Tikrit đã từng là một trung tâm Cơ Đốc giáo lớn ở Trung Đông. Trong thời gian dài dân chúng đã không chịu cải đạo. Phải dùng đến các biện pháp tàn bạo, các chiến binh Hồi giáo mới giành được thắng lợi vào khoảng năm 800. Khi Saddam Hussein lên nắm quyền Tikrit đã đổi mới nhờ sự hào phóng của Saddam Hussein. Những đại lộ lớn trồng cọ hai bên chạy giữa những khu nhà thấp mái ngói, được thiết kế để giữ hơi mát. Ở trung tâm thành phố, Saddam Hussein cho xây một ngôi đền nhỏ bằng đá đỏ, mái vòm có lỗ châu mai do chính ông thiết kế. Thành phố cổ Tikrit đã bị san phẳng để xây dựng các dinh thự. Dinh thự được xây ngay trên đồng đồ nát của một pháo đài Cơ Đốc giáo nằm ở thượng nguồn sông Tigris, nơi Saladin ra đời. Một cổng chào đồ sộ với các tượng kỵ sĩ giương cao một thanh kiếm và một lá cờ đánh các quả tên lửa, dẫn vào một trong những dinh thự đó. Đó là biểu tượng quyền lực của Saddam Hussein. Ngoài những dinh thự của Saddam Hussein, còn có rất nhiều dinh thự của những người thân và các quan chức cao cấp Iraq. Tất cả đều nhờ sự hào phóng của Saddam Hussein, nên Tikrit mới đổi đời như vậy.

Saddam Hussein là sự pha trộn giữa những huyền thoại và truyền thuyết. Thừa kế một nền văn minh lâu đời, ông muốn là một người xây dựng, noi theo những tổ tiên vinh quang của mình. Tại vị trí vườn treo Babylon cổ xưa có một tấm biển tưởng niệm viết: "Vào thời Tổng thống Saddam Hussein, người che chở vĩ đại của Iraq đã làm cho đất nước và nền văn hoá hồi sinh, thành phố đã được xây dựng lại lần thứ ba năm 1989 sau Công nguyên". Saddam Hussein đã cho khắc tên ông ta trên những khối đá để trùng tu này.

Được hoàn thành phần lớn sau năm 1991, các dinh thự của Saddam Hussein đã bộc lộ tính cách hoang tưởng tự đại của ông ta. Trên bờ sông Habaniyeh, ở miền Trung Iraq Saddam Hussein cho xây một dinh thự có hình dáng một du thuyền lớn thả neo trên sông. Một số dinh thự khác phỏng theo vườn treo Babylon nổi tiếng, một trong bảy kỳ quan của thế giới.

Đó là những toà nhà lớn xây bằng vô số những tảng đá hoa cương với những phòng khách nhỏ sang trọng kiểu Floren, do những nghệ nhân người Iraq và cả người nước ngoài trang trí. Trong các khu vườn được điểm xuyết bằng những vòi phun nước nhân tạo để thoả mãn cơn khát của ông. Ở đây còn có cả ngôi nhà nhỏ kiểu Trung Hoa.

Dọc bờ phía Đông sông Tigris, nơi đi dạo ưa thích của người dân Baghdad, Saddam Hussein

đã cho xây dựng hai khu dinh thự tổng thống. Những khu đất cạnh đó đã được trưng dụng bằng những khoản tiền lớn bồi thường cho những chủ sở hữu. Vì lý do an ninh, người đi bộ bị cấm qua lại trên cầu mang tên 14 tháng Bảy nằm dọc theo một trong những dinh thự đó, và những người đi xe máy không được dừng tại đây.

Những người vợ và các con của Saddam Hussein

Mặc dù tàn bạo với kẻ thù chính trị và kiên quyết trấn áp những kẻ nào mưu toan chống lại mình, nhưng Saddam Hussein lại rất giản dị với gia đình. Ông có cả thảy 4 người vợ. Sajida là người vợ đầu của ông, sinh cho ông 5 người con. Hai con trai Uday và Qusay, ba cô con gái - Rana, Raghad và Hana. Sau Sajida, năm 1986, Saddam Hussein cưới cô Samira Shabandar, vợ cũ của Nour Edine al-Safi, Chủ tịch, Tổng giám đốc Hãng hàng không Iraq và Samira đã sinh cho ông một con trai là Ali. Tiếp đó ông kết hôn với Nidal Hamdani, nữ giám đốc Cơ quan năng lượng mặt trời thuộc Bộ Công nghiệp và Công nghiệp hoá quân sự. Và lần cuối cùng, ông kết hôn với con gái của một trong những quan chức cao cấp của chính phủ Iraq. Đó là cô Iman Hueish, 27 tuổi. Bố cô ta là Bộ trưởng công nghiệp quân sự. Saddam Hussein già hơn vị hôn thê thứ tư của mình tới 38 tuổi. Iman nổi tiếng ở Baghdad, vì được coi là một trong những phụ nữ đẹp nhất. Cô có mái tóc hoe vàng, vì mang dòng giống của người mẹ Đức.

Là người cha tốt trong gia đình, Saddam Hussein thường đưa con gái út Hana đi học ở trường nữ tu sĩ thánh đường Bab Charqi bằng chiếc xe hơi Coccinelle Volkswagen màu xanh sẫm. Thời gian đầu leo lên đỉnh cao quyền lực, ông vẫn dành thời gian chăm sóc con cái. Dần dần, cuộc sống riêng của ông bị cuốn hút bởi những công việc đại sự. Hai con trai ông là Uday và Qusay phải chịu thiệt thòi và học hành không đến nơi đến chốn. Sau khi cuộc chiến xảy ra, hai con trai ông là Uday và Qusay đã bị quân Mỹ bắn chết thê thảm.

Saddam Hussein và nỗi sợ bị ám sát

Tại phòng VIP của sân bay Amman, Quốc vương Hussein của Jordani tỏ ra sốt ruột. Ngài đang đón các nguyên thủ quốc gia trong Hội đồng hợp tác Arab tới họp hội nghị cấp cao. Trong

tiếng nhạc trang trọng chờ đón, một chiếc máy bay của Hãng hàng không Iraq hạ cánh, nhưng thật bất ngờ, chiếc máy bay trống không. Vài phút sau, một chiếc Boeing thứ hai đổ xuống, nhưng cả lần này nữa, không có ai bước lên thăm thăm đỏ. Quốc vương Jordani nhỏ thó càng tỏ ra sốt ruột hơn. Cuối cùng ông bạn lằng giềng khó hiểu đã tới trên chiếc máy bay thứ ba hạ cánh. Nhưng chưa hết!

Các nguyên thủ quốc gia đã được bố trí ăn nghỉ tại một khách sạn lớn của thủ đô Jordani. Saddam Hussein từ chối. Chỉ ít phút sau khi hạ cánh, Saddam Hussein đột nhiên quay sang Chủ tịch Thượng viện và là cựu Thủ tướng Jordani: "Có thể cho tôi nghỉ nhà Ngài đêm nay được không?" Ngạc nhiên, ông này trả lời: "Tất nhiên, thưa Ngài Tổng thống, nhưng chỉ xin phép được báo trước cho gia đình tôi".

Trong chuyến đi nước ngoài lần cuối cùng, Saddam Hussein đã ngủ qua đêm ở một nơi cách xa các đồng nghiệp Arab. Ông đã đưa từ Baghdad tới từ đồ ăn, thức uống, đến cả đầu bếp và những người kiểm nghiệm thức ăn. Từ lâu, ông đã nổi tiếng không bao giờ ngủ hai đêm liền cùng một chỗ và hạn chế sinh hoạt gia đình đến mức tối thiểu. Trong nhiều cuộc khủng hoảng nổ ra với cộng đồng quốc tế, ông thường cải trang thành dân thường xuất hiện bất ngờ ở những khu bình dân. Vài phút trước đó, một nhóm vệ sỹ tới gõ cửa thông báo với chủ nhà: "Hãy chuẩn bị đón một vị khách đặc biệt trong đêm nay". Sáng sớm hôm sau, ông khách đặc biệt Saddam Hussein cũng lại lặng lẽ rút đi như khi đến... Giữa đám đông dân chúng, làm sao ai có thể nhận ra ông được?

Saddam Hussein ít khi sống trong các dinh thự nơi ông thường chỉ dùng để tiếp khách nước ngoài. Ông sống trong các biệt thự riêng và thường xuyên thay đổi nơi ở. Trong cuộc xung đột Saddam Hussein ngủ qua đêm trong một lều bạt ngoài sa mạc, trong các nông trang gần Bassorah và trong khu dân cư thuộc khu vực Jirnera-Ghazalie, ở ngoại ô Baghdad. Để tạ ơn Thượng đế che chở, ông cho xây dựng một đền thờ Hồi giáo, Oum el-Maarek, để thờ "Người mẹ các trận đánh", tên tưởng niệm cuộc chiến tranh vùng Vịnh.

Mị dân

Mị dân là một trong những thủ đoạn chính trị của Saddam Hussein. Để ngăn chặn tình trạng

chảy máu chất xám, năm 2002 tất cả các giáo sư đại học được tặng một máy tính xách tay. Ông còn cấp biệt thự cho các sỹ quan quân đội nghỉ hưu hoặc xe ô tô cho một đại sứ đã về hưu khi ông này đến phân nản về thu nhập quá thấp. Ngày nào cũng vậy, các đầu bếp trong các dinh thự của ông tất bật chuẩn bị bữa ăn cho hàng chục khách mời, phòng khi Saddam Hussein xuất hiện đột ngột. Thường là không đến, khi đó món ăn được phân phát cho dân làng bên cạnh. "Đức vua chiêu đãi các thần dân của ông ta". Saddam Hussein sẵn sàng tham gia cuộc chạy marathon được truyền hình cẩn thận cùng với các đại diện các tầng lớp xã hội.

Saddam Hussein chính là Iraq và Iraq chính là Saddam Hussein: cưỡi trên mình ngựa, mặc lễ phục hoặc trong trang phục truyền thống người Beduin, đó là hình ảnh chính của người cha dân tộc. Từ khi Mỹ đe dọa can thiệp, chân dung mô tả ông khoác một chiếc áo choàng sẫm màu, đầu đội mũ, tay lăm lăm khẩu súng săn đã thay thế những bức chân dung cũ. Trước khi ra gặp dân chúng trên lễ đài, ông cho nổ vài phát súng trường để thị uy và nâng cao "tinh thần sẵn sàng chiến đấu của mình". Dường như, những hành vi và cử chỉ của ông như muốn nói với dân chúng: "Iraq sắp có chiến tranh và tôi là người đầu tiên bảo vệ các bạn".

Saddam Hussein luôn bị ám ảnh bởi hình ảnh của mình trong những cảnh được dàn dựng. Trong những năm 1970, khi mới chỉ là nhân vật thứ hai của chế độ, ông đã thấy được tất cả sức mạnh của truyền hình, khi các gia đình đua nhau đi mua sắm máy thu hình. Các khán giả truyền hình sẽ quen dần với hình ảnh của ông trong sinh hoạt hàng ngày của họ. Khi đó Saddam Hussein rất tích cực đi thăm các gia đình người Shiite để lấy lòng cộng đồng này. Trò chuyện với các bà nội trợ ngoài chợ, với những nông dân trong một trang trại hoặc nói chuyện với các sinh viên trên một giảng đường, Saddam Hussein thích ứng với tất cả khán giả của mình, và luôn diễn ra dưới con mắt chăm chú của các ống kính camera.

Saddam Hussein với tín ngưỡng

Tín ngưỡng không hề là điểm chính và sùng đạo của Saddam Hussein. Nhưng Saddam Hussein biết lợi dụng tôn giáo để phục vụ những tham vọng cá nhân. Thậm chí Saddam Hussein còn mơ làm "Thượng đế" như ông đã từng có lần thổ lộ với anh em họ hàng. Vào giữa những năm 1990, Saddam Hussein phát động một chiến dịch "quay về với tín ngưỡng". Ông ra lệnh cấm uống rượu ở những nơi công cộng, tăng số lượng các mục tin tức tôn giáo trên các phương tiện thông tin đại chúng, triển khai chương trình xây dựng những đền thờ Hồi giáo

mới đã khuấy động lại ý thức tôn giáo trong dân chúng Iraq.

Saddam Hussein tự cho mình là người dẫn dắt cộng đồng các tín đồ. Chủ nghĩa dân tộc dần dần bị lãng quên, ông chủ của Baghdad chuyển hướng sang thần bí tôn giáo. Để lên dây cót tinh thần cho các chiến binh trong cuộc chiến tranh Iran - Iraq, Saddam Hussein đã nói tới những "thiên thần", "thiên đường". Saddam Hussein đã đối phó như vậy với người Iran, khi họ tấn công các vị trí của Iraq bằng những làn sóng binh lính cuồng tín treo trên cổ chiếc chìa khoá mở cửa lên "Thiên đường" và những dải băng tôn giáo. Mỗi buổi tối vào giờ cầu nguyện, trên màn hình vô tuyến truyền hình lại thấy một Saddam Hussein sùng kính, cầu nguyện Đấng Tối cao Alah. Để thể hiện sự nhập cuộc của mình, ông đã ra lệnh xây dựng lại ngôi đền thờ Hồi giáo lớn nhất, sau đền thờ Meca, mang tên ông. Sau khi hoàn thành, đền thờ Saddam Hussein chứa được trên 100.000 tín đồ.

Khát cao quyền lực song hàm với tàn bạo

Quyền lực của Saddam Hussein được xây dựng trên nỗi sợ hãi. Tháng 3/1982, ba năm sau khi lên làm tổng thống, Saddam Hussein đã điềm nhiên bắn chết Bộ trưởng Y tế Riyadh Ibrahim trong một cuộc họp Chính phủ. Saddam Hussein đã triệu riêng ông này sang một phòng bên cạnh và rút súng lục bắn thẳng vào đầu đối tượng. Kẻ bất hạnh này trước đó đã dám bạo gan gợi ý Saddam Hussein tạm thời để cựu Tổng thống Ahmed Hassan al-Bakr thay thế trong việc tiến hành thương lượng hoà bình với Iran. Thực ra, hình như Saddam Hussein đã biết vị Bộ trưởng này làm giàu bằng những loại thuốc quá hạn, trong đó có thuốc Peniciclin, làm thiệt mạng nhiều binh lính bị thương ngoài mặt trận trong cuộc chiến với Iran.

Chỉ trích tức là chết. Mọi sự chống đối nội bộ bị bóp chết từ trong trứng. Luật im lặng được thiết lập ngay cả giữa vợ và chồng. Người này không dám nói với người kia ý nghĩ sâu kín của mình, vì sợ bị tố giác một khi họ ly hôn. Ở trường học, các thầy giáo đương nhiên có thể hỏi học sinh về thái độ của cha mẹ các em. Hãy coi chừng ông bố nào dám quăng chiếc giày vào màn hình vô tuyến trong buổi phát các chương trình tuyên truyền: ông ta có thể bị tù, thậm chí bị hành quyết.

Sự khát khao quyền lực đến vô độ và kỳ cục đã biến Saddam Hussein thành kẻ chiếm đoạt lịch sử. Trong các văn bản chính thức Saddam Hussein được coi như nhà tiên tri. Báo chí chỉ biết ca ngợi "đức tin, sự can đảm, lòng dũng cảm, sự công minh và lòng nhân ái" của nhà tiên

tri đã hội tụ đầy đủ trong con người Saddam Hussein, người được mệnh danh là "Thủ lĩnh chiến thắng của Thượng đế".

Chìa khoá để nắm giữ quyền lực lâu dài của

Saddam Hussein là thiết lập một mối quan hệ chưa từng có ở Trung Đông giữa một hệ thống cũ và mang tính truyền thống trung thành của các bộ tộc với một cơ cấu quân sự an ninh của một nhà nước hiện đại. Sự độc đáo ở chỗ gắn thực tiễn xa xưa này vào một đất nước có tham vọng quân sự lớn nhất thế giới Arab. Kết quả là một chế độ lai tạp: không độc tài quân sự cũng không cộng hoà thế tục, và lại không phải chế độ thần quyền.

Saddam Hussein đã hướng theo chủ nghĩa Stalin. Ông đã chú ý đến những đặc thù của tôn giáo và cộng đồng của người Iraq. Ông đã giữ lại bộ khung của chế độ được thiết lập bởi "người cha bé nhỏ của dân tộc" : một đảng duy nhất cầm quyền, kể cả trong quân đội, một sự kiểm soát xã hội rất có hiệu quả, đi kèm với một bộ máy an ninh hùng hậu có khả năng trấn áp mạnh mẽ các đối thủ. Cách thức hoạt động của ông rất độc đáo bí hiểm. Nó dựa trên các vòng tròn đồng tâm khác nhau. Trước hết đó là gia đình, họ hàng, sau đó là đến các bộ tộc ở Iraq và cuối cùng là vòng tròn của các liên minh trong cộng đồng Iraq. Sự kiểm soát Iraq của ông trước hết là trông cậy vào người nhà, ruột thịt, tin tưởng tuyệt đối. Ngay sau khi trở thành Tổng thống Iraq năm 1979, ông bổ nhiệm người em cùng cha khác mẹ Barzan đứng đầu Cơ quan mật vụ, một cơ quan đầy quyền lực và vài năm sau ông lại bổ nhiệm một người anh em cùng cha khác mẹ nữa là Watban vào Bộ Nội vụ, trong khi đó một người anh em họ là Ali Hassan al-Majid giữ chức Bộ trưởng Quốc phòng. Những năm đầu của thập niên 1990, hai con trai của ông là Uday và Qusay thay nhau giữ chức vụ này.

Saddam Hussein - Con người kiêu hãnh tột đỉnh

Dường như con người này bị lôi cuốn bởi vinh quang hơn là tiền bạc và mong muốn được ngưỡng vọng, tôn sùng và lưu lại trong sử sách. Các sử gia phương Tây nhận xét cuộc chinh phục quyền lực dai dẳng và quyết liệt của Saddam Hussein dường như chỉ tìm thấy ngọn nguồn ở lòng kiêu hãnh của ông.

Sự kiêu hãnh tột đỉnh đã thúc đẩy Hussein trừng phạt không thương xót những người dám phê phán và chống đối. Saddam Hussein cho đúc các bức tượng khổng lồ của bản thân ông để trang trí ở những nơi công cộng. Ông cũng cho vẽ những bức chân dung có tính lăng mạn, một

số cao tới 6m, thể hiện vị lãnh đạo trong hình tượng kỵ sĩ sa mạc, nông dân đang cắt lúa mì hoặc người thợ nề vác những bao xi măng. Tất cả các phương tiện thông tin đại chúng như truyền hình, đài phát thanh, phim ảnh và sách báo đều tập trung ca tụng mỗi lời nói và hành động của Saddam Hussein.

Đối với Saddam Hussein, tiền không phải là điều ông quan tâm. Đây là điểm ông không giống những thành viên khác trong gia đình. Người ta biết rằng bà vợ Sajida của ông đã chi hàng triệu đôla để mua sắm ở New York và London khi Saddam Hussein còn giữ quan hệ nồng ấm với phương Tây. Uday, con trai cả của Saddam Hussein, lái những chiếc xe hơi sang trọng bậc nhất và mặc những bộ đồ đắt tiền tự thiết kế. Về phần mình Tổng thống Hussein không phải một người theo chủ nghĩa hưởng lạc mà có lối sống nguyên tắc và khá giản dị.

Tiểu sử chính thức của Saddam Hussein bao gồm tổng cộng 19 tập là ấn phẩm bắt buộc phải đọc đối với mọi công chức Iraq. Hussein cũng đặt hàng đạo diễn Terence Yong làm một bộ phim dài 6 tiếng đồng hồ về cuộc đời ông, được đặt tên là *Những ngày dài*. Saddam Hussein nói với mọi người viết tiểu sử rằng ông không quan tâm đến việc người ta nghĩ gì về mình. Điều mà vị Tổng thống này muốn là những gì người ta sẽ nghĩ về ông 500 năm sau.

Saddam Hussein - Tình duyên thật giả

Có nhiều lời đồn cho rằng Tổng thống Saddam Hussein là kẻ trăng hoa, luôn bị hấp dẫn bởi phụ nữ đẹp. Tuy nhiên, nhiều người trung thành với ông không nghĩ về lãnh tụ của mình như vậy và họ coi đó là những tin nhảm nhí. Họ còn cho rằng ông rất "cẩn trọng trong tất cả mọi việc mình làm" và sinh ra là để làm thủ lĩnh.

Saddam Hussein kết hôn cách đây đã 40 năm. Vợ ông, bà Sajida là em họ về đẳng ngoại của ông và là con gái của KhairAlah Tulfah, cậu của Saddam Hussein và là vị quân sư đầu tiên của ông. Sajida sinh cho Tổng thống Hussein hai người con trai và ba cô con gái và rất mực trung thành với đấng phu quân. Cũng đã lan truyền những câu chuyện trăng gió của vị Tổng thống với những người phụ nữ khác... Chuyện này thường bị những kẻ thù của ông phóng đại và bị báo chí phương Tây chộp lấy. Những ai thực sự biết con người Tổng thống Iraq thường cười khẩy về sự phóng đại và sai lạc của những câu chuyện tương tự.

Chính tướng Wafic Samarai thừa nhận : "Saddam Hussein có những mối quan hệ riêng tư với phụ nữ song những chuyện về hãm hiếp và giết người là sự dối trá. Ông ấy không phải là

một người như vậy. Ông rất cẩn trọng trong tất cả mọi việc mình làm. Ông cũng rất tỉ mỉ và đứng đắn và không bao giờ muốn tạo một ấn tượng giả tạo. Tuy nhiên đôi khi Saddam Hussein cũng bị hấp dẫn bởi những phụ nữ khác...".

Người tình của Saddam Hussein tâm sự

Carla Hazel năm nay 36 tuổi, hiện là nhân viên quản lý cho một công ty dầu mỏ của Jordani và đã từng là người tình bí mật của Tổng thống Iraq Saddam Hussein. Ngày 7-1-2007, sau khi Saddam bị treo cổ 7 ngày, người phụ nữ Jordani đã có buổi nói chuyện với phóng viên tờ "Daily News", tâm sự về quãng thời gian 10 năm chung sống không chính thức với nhà độc tài xấu số.

Cô kể lại: "Khi tôi gặp Saddam tôi mới 15 tuổi. Lúc đó tôi vẫn chỉ là một cô bé học sinh cấp 2 ngây thơ và trong trắng. Ngay lập tức ông đã bị tôi chinh phục. Trong một lần trên đường chở về nhà sau giờ tan học, viên đội trưởng đội cảnh vệ của Saddam đã đến gặp tôi và yêu cầu đi theo ông. Ông nói rằng "Tổng thống rất muốn gặp cô".

Khi bước chân vào căn phòng của Tổng thống Saddam Hussein, tôi chỉ đủ can đảm lắp bắp với ông vài câu. Tôi thấy ông thật oai nghiêm và dũng mãnh. Tôi đã cảm nhận được ngay tình cảm đặc biệt của Saddam dành cho mình, và từ đó cuộc đời tôi đã thay đổi.

Ngay buổi tối hôm đó, Saddam đã cử người mang theo hôn lễ tới gia đình tôi. Có thể vì e ngại đăng bề trên mà cha mẹ tôi đã không dám đưa ra đòi hỏi khắt khe của đạo Hồi về chuyện gả chồng cho con gái. Họ đã vui vẻ đồng ý để tôi trở thành người tình bí mật của Saddam.

Cuộc sống của một người tình lén lút diễn ra trong 10 năm, từ 1985 đến 1995. Thời gian 10 năm ở bên ông ấy tôi đã trưởng thành lên rất nhiều. Chúng tôi sống tại một ngôi biệt thự ở thủ đô Baghdad. Đó là quãng thời gian vô cùng hạnh phúc. Saddam đã rất yêu tôi, đối lại tôi cũng dành cho ông ấy những tình cảm hết sức chân thành, tôi vô cùng cảm kích vì mọi yêu cầu của tôi đều được ông ấy đáp ứng.

Saddam thường giải quyết công việc rất có tình có lý, nhưng "nhân vô thập toàn" và Saddam cũng thế! Sống chung đã giúp tôi phát hiện rất nhiều khiếm khuyết của ông. Tôi sợ nhất là những khi cơn giận dữ bùng phát trong ông, nó có thể biến ông thành một kẻ sát nhân. Những lúc như vậy tôi chỉ còn biết co rúm người lại mà run lấy bầy. Biết bao biến cố chính trị đã xảy

ra! Tôi nhìn thấy thời thế thay đổi qua cách hành xử của Saddam. Dần dần tôi không còn niềm tin vào ông nữa, thậm chí tôi còn cảm thấy ông thật đáng sợ.

Năm 1995, anh trai tôi đã cùng con rể của Saddam trốn sang Jordani để chuẩn bị cho một cuộc đảo chính lật đổ ông. Âm mưu bị lộ tẩy và ngay lập tức Saddam cắt đứt mọi quan hệ với tôi, giao tôi cho cơ quan tình báo. Một sĩ quan tình báo cho biết, nếu không nghĩ đến chút tình xưa cũ với Saddam thì giờ nay tôi đã không có mặt ở đây.

May mắn nhất đối với tôi là đã không có đứa con chung nào với Saddam, nếu không tôi đã trở thành người mẹ trẻ hy sinh".

Saddam Hussein - Thủ lĩnh thiên bẩm

Trong ngôi làng Al-Awja, quê hương Saddam Hussein nằm ở phía Tikrit thuộc trung tâm miền Bắc Iraq, bộ tộc của ông sống trong những căn nhà xây bằng gạch và bùn. Vùng này khô cằn, khắc nghiệt và họ sống chật vật nhờ trồng lúa mì và rau. Thị tộc của Hussein tên là Al-Khatab và những thành viên của thị tộc này nổi tiếng cứng rắn và thông minh. Omar Al-Ali là người lớn lên tại Tikris và biết rõ Hussein sau này. Kẻ thù của Tổng thống Iraq coi ông là nhà độc tài nhưng những người ủng hộ ông lại nhìn thấy ở ông một thủ lĩnh của khối Arab. Với Al-Ali, Hussein không bao giờ là một người Al-Khatab bình thường.

Mặc dù biết rất rõ gia đình Al-Khatab, Ai-Ali chỉ gặp Hussein vào giữa những năm 1960. Lúc đó cả hai đều là những người theo đuổi tham vọng lật đổ chính quyền của tướng Abd Al-Rahman Aref. Khi ấy Saddam là một thanh niên cao lớn với mái tóc quăn đen dày. Ông vừa thoát khỏi nhà tù ít lâu ông bị bắt sau một âm mưu ám sát hụt người tiền nhiệm Aref.

Saddam Hussein - Người hóm hỉnh và tay súng cừ khôi

Tổng thống Hussein thích xem tivi và phim ảnh, đặc biệt những phim có nhiều âm mưu và tình tiết ly kỳ của các vụ ám sát. Ông cũng là người hóm hỉnh, từng xuất hiện trên truyền hình với một mẫu truyện cười. Và thêm một điều đặc biệt ít ai ngờ tới: ông là một tay súng cừ khôi.

Tổng thống Hussein thích xem truyền hình. Ngoài các kênh truyền hình Iraq, ông còn theo dõi CNN, Sky-TV, Al-Jazira và BBC. Saddam Hussein yêu thích phim ảnh, đặc biệt những phim có những vụ ám sát (như *Sói rừng* của Michael Caton-jones, *Bảo vệ bí mật* của Francis Ford Coppola, *Kẻ thù quốc gia* của Tony Scott...). Bởi lẽ ông không đi ra ngoài nhiều, những bộ phim nói trên cung cấp những ý tưởng về thế giới. Đối với Tổng thống Hussein, thế giới là một trò chơi xếp hình và chỉ những kẻ ngu xuẩn mới bị vẻ bề ngoài đánh lừa. Ông cũng đánh giá cao những phim mang chủ đề văn học hơn. Trong số những phim ông yêu thích có *Bố già* của Francis Ford Coppola và *Ông già và biển cả* của John Sturges.

Saddam Hussein là người ăn nói có duyên và biết tự hào về mình. Khidir Hamza, một nhà khoa học từng làm việc trong chương trình vũ khí hạt nhân của Iraq nay sống ở phương Tây cho biết, Tổng thống Saddam Hussein đã từng lên truyền hình kể một câu chuyện cười. Hamza kể: "Đó là một người kể chuyện xuất sắc, có tài diễn tả câu chuyện bằng cả nét mặt và cử chỉ".

Còn tướng Wafic Samara, phụ trách tình báo Iraq trong cuộc chiến giữa Iran và Iraq (Samara đã thất sủng sau cuộc chiến vùng Vịnh lần 1 và cũng đã chạy ra nước ngoài) cũng chia sẻ quan điểm trên: "Thật dễ chịu khi ngồi trò chuyện với Tổng thống Saddam Hussein. Ông rất nghiêm túc. Các cuộc họp với ông có thể diễn ra căng thẳng nhưng người ta không cảm thấy bị hăm dọa. Khi ông ấy hỏi ý kiến của bạn, ông thường lắng nghe hết sức chăm chú và không ngắt lời. Tuy nhiên ông có thể nổi giận nếu người ta cắt ngang lời ông. "Hãy để tôi kết luận!" - Tổng thống chỉ nói một cách khô khan trong trường hợp như thế".

Các bác sĩ của Saddam Hussein khuyên ông nên đi bộ ít nhất hai tiếng mỗi ngày. Tổng thống hiếm khi có đủ thời gian dành cho việc này nhưng ông vẫn đi dạo nhiều lần trong ngày. Ông có thói quen đi dạo công khai cùng các cận vệ trong các khu phố của Baghdad. Nhưng sau này điều đó quá nguy hiểm và Saddam Hussein không xuất hiện một cách ngẫu hứng nơi công cộng nữa. Ông tản bộ đằng sau những bức tường cao trong các khu dinh thự rộng lớn. Tổng thống Iraq cũng thường đi dạo với một khẩu súng để sẵn hoẵng và thả trong các khu bảo tồn riêng. Ông thật sự là một tay súng cừ khôi.

Saddam Hussein cũng sử dụng Viagra

Saddam Hussein thích xem bộ phim "Cha đỡ đầu". Vừa xem ông vừa hút xì gà, uống rượu Whisky với đá, trên đầu vẫn đội mũ cao bồi. Những giờ phút đó, trông Saddam Hussein thật

hạnh phúc. Tất cả những điều đó được người tình cũ Parisula Lampsos của Saddam Hussein tiết lộ trong một cuộc phỏng vấn của Công ty truyền hình ABC. Theo lời cô Parisula Lampsos, thời gian đầu cô đã yêu Saddam Hussein. Cô được sống trong một cung điện của Saddam Hussein và ông đã tặng cho cô vô số quà. "Ông ấy thật dịu dàng và tốt bụng" - Lampsos nhận xét. Nhưng thời gian trôi đi, Saddam Hussein cũng thay đổi. Thời gian sau, cô Lampsos ở bên Saddam Hussein chỉ vì sợ hãi, đơn giản chỉ vì không ai dám nói "không" với ông ấy. Một vài năm sau này, Saddam Hussein bắt đầu nhuộm tóc, dùng các loại thảo dược đặc biệt để chống nhăn. Trong quan hệ tình dục, Saddam Hussein đôi khi phải cần sự trợ giúp của các loại thuốc kích thích kiểu Viagra. Lampsos biết rằng cô không bao giờ được rời cung điện. Một vài lần, cô Lampsos cũng có ý định cắt đứt quan hệ với Saddam Hussein, nhưng ông ta không đồng ý. Nói về quần áo, Saddam Hussein thích mặc đồ của những nhà tạo mẫu nổi tiếng. Piere Cardin cũng nằm trong số đó. Về âm nhạc, Saddam Hussein say mê nhạc của Frank Sinatra. Tuy nhiên, Saddam Hussein cũng có nỗi sợ hãi mang cá tính riêng, chẳng hạn ông rất sợ bị lây nhiễm, nên ông thích mọi người hôn vào tay thay vì hôn vào má.

Saddam Hussein viết tiểu thuyết

"Lâu đài kiên cố" - đó là tiểu thuyết của Saddam Hussein. Bằng câu chuyện tình, cuốn sách của Saddam Hussein được công bố ở Iraq đã gây xôn xao văn đàn, ám chỉ đến vấn đề chính trị nóng bỏng ở Iraq. *"Lâu đài kiên cố"* không đề tên tác giả, nhưng ai cũng biết đó là cuốn tiểu thuyết do chính Saddam Hussein viết ra và cho xuất bản.

Dư luận cho rằng chỉ có Saddam Hussein mới đủ can đảm để viết những câu chữ đánh thép đánh vào những thế lực đang giành quyền kiểm soát miền Bắc Iraq. Khắp các sạp sách báo, truyền hình và hầu như các nơi trên toàn quốc nơi đâu cũng bàn tán xôn xao về cuốn sách này. Tạp chí *al-Jumhuriya* đánh giá đây là tác phẩm tuyệt vời, lâu lắm mới có một kiệt tác hay như vậy.

Bìa ngoài cuốn sách có dòng chữ đề rằng cuốn tự truyện và tác giả khiêm tốn không muốn lộ danh tính. *"Lâu đài kiên cố"* dày hơn 700 trang, kể về một sinh viên tại thủ đô Baghdad đem lòng yêu và cưới cô gái người Kurd tại miền Bắc Iraq. Sau chiến tranh vùng Vịnh, vì lo sợ tình hình bất ổn, gia đình cô đã chuyển khỏi vùng này. Tuy nhiên, cuộc hôn nhân của đôi trai gái này đã không được chính quyền sở tại công nhận, do lúc vội vã dọn nhà, cô đã quên không

mang theo một số giấy tờ tùy thân quan trọng và không thể quay trở lại, vì sợ bị trả thù.

Saddam Hussein có người đóng thế

Hãng truyền hình Đức (ZDF) cho biết, hãng này sau khi nghiên cứu 450 bức ảnh chụp Saddam Hussein và các đoạn phim có ghi hình ông đã phát hiện ra rằng vị Tổng thống này thường sử dụng người đóng thế để xuất hiện trên truyền hình, và có ít nhất đến 3 người có khuôn mặt giống ông đảm nhận trách nhiệm này.

ZDF cho biết họ đã phối hợp với các chuyên gia điều tra hình sự và phát hiện kể từ năm 1998, ông Saddam Hussein không trực tiếp xuất hiện trong các phóng sự truyền hình mà sử dụng người đóng thế. Điều này được thực hiện khi Tổng thống xuất hiện chính thức trước các cơ quan truyền thông. Cũng theo ZDF, những nhân vật đóng thế có vẻ bên ngoài rất giống Saddam Hussein, khó có thể nhận biết bằng mắt thường. Rất có thể những nhân vật này đã được trải qua những cuộc phẫu thuật thẩm mỹ.

Còn ông Muslim al-Asadi, một chuyên gia nghiên cứu nét mặt của người Iraq cũng kết luận: "Tôi đã nhận ra được 5 nét khác nhau giữa khuôn mặt thật của ông Saddam Hussein và khuôn mặt của những người đóng thế".

Theo chuyên gia pháp y Đức Dieter Buhman, thật khó có thể phân biệt giữa người thật và người đóng thế. Phải căn cứ vào kích cỡ của tai, bàn tay và hình dáng của vai, thì mới có thể làm sáng tỏ được. Những người đóng thế Saddam Hussein rõ ràng đã được học kỹ lưỡng cử chỉ cũng như lời ăn tiếng nói của ông Saddam Hussein". Ông Buhman khẳng định: "Còn một số nét đặc trưng của các khuôn mặt hoàn toàn khác nhau. Trường hợp điển hình nhất là một người đóng thế có khuôn mặt bè hơn. Khoảng cách giữa hai tai của nhân vật này cũng khác so với khuôn mặt của ông Saddam Hussein. Một trường hợp người đóng thế khác lại có chiếc cằm nhỏ hơn của ông Saddam Hussein".

Một nguồn tin từ tình báo Anh cho biết để đánh lạc hướng những kẻ có âm mưu sát hại mình, Saddam Hussein thường xuyên thay đổi nơi nghỉ đêm. Mỗi khi đi lại trong thủ đô Baghdad, Saddam Hussein thường sử dụng nhiều đoàn xe hộ tống.

Hãng truyền hình Đức ZDF dẫn lời một cựu nhân viên tình báo Iraq đang sống lưu vong khẳng định chính ông ta từng đóng thế Saddam Hussein. Trong khi một số lực lượng tăng

cường chống đối chính phủ, thì theo các nhà phân tích, sự xuất hiện của các nhà đóng thế là điều hết sức cần thiết. Điều đó đảm bảo sự an toàn cho tính mạng của Saddam Hussein.

Saddam Hussein cũng bị kiện vì vi phạm bản quyền

Họa sỹ người Canada, Jonathon Earl Browser tuyên bố rằng một tác phẩm nghệ thuật của ông đã xuất hiện trái phép trên trang bìa cuốn tiểu thuyết của Saddam Hussein. Browser cho biết bức tranh "*The Awakening*" (*Thức tỉnh*) ông vẽ năm 1998 đã được đăng tải trên mạng và đã đăng ký bản quyền. Cuốn sách của Saddam Hussein được bày bán tại một hiệu sách ở London. Bìa sách in hình người phụ nữ đẹp đang bước qua một chiếc cổng lớn, quanh cô ta có hàng đàn bướm và bồ câu. Các luật gia Canada cho rằng rõ ràng Saddam Hussein đã vi phạm bản quyền tác phẩm của họa sỹ Browser.

Uday và Qusay dự định kế nhiệm

Các con trai của Saddam Hussein là Uday và Qusay ra đời trước khi Saddam Hussein lên nắm quyền. Uday sinh năm 1965, còn Qusay sinh năm 1967. Ngay từ khi còn nhỏ, chúng đã biết đa số dân chúng Iraq rất sợ bố chúng. Saddam Hussein biết rằng các con mình sẽ là người kế tục sự nghiệp của mình, nên đã chuẩn bị cho chúng kế hoạch để nắm quyền lực.

Năm 1979 khi Saddam Hussein lên làm Tổng thống, các con của Saddam Hussein đã hiểu rõ rằng nấp dưới bóng cha, chúng có thể làm bất cứ điều gì chúng muốn. Ngay khi còn ở trong trường học phổ thông, Uday đã tự động ra khỏi trường và suốt ngày lướt trên đường phố Baghdad trên chiếc BMW màu trắng. Uday là người được cha mình chọn làm thế tử hồi đầu những năm 1990. Trung thành với khẩu hiệu của đảng Baath mà chính ông đã thành công "giành được lớp trẻ là giành được thành công", Saddam Hussein đã đẩy Uday lên làm Chủ tịch ủy ban Olympic, Chủ tịch Liên đoàn bóng đá quốc gia, phụ trách kênh truyền hình "Tele Chebal"

("Thanh niên") và tờ báo "Babel".

Nhiều nhân chứng khẳng định rằng Uday là một kẻ dâm dăng vô độ. Những năm 1980, hàng đêm Uday mò vào các câu lạc bộ ban đêm, bắt các cô gái về dinh thự của mình để phục vụ. Bất cứ ai chống lại Uday đều bị những vệ sỹ của Uday hành hạ cho đến chết thì thôi. Uday được coi là một kẻ khát máu và dung tục. Anh ta có thể giết chồng của một phụ nữ mà anh ta thích. Từ lâu con người này đã hoạt động độc lập, vượt lên trên bộ máy an ninh đang ở trong tay người em. Kết hôn với con gái của ông chú Barzan, chỉ ít lâu sau anh ta đã ly dị.

Tháng 10/1988 Uday là kẻ chủ mưu gây ra vụ xì-căng-đan ngoại giao lớn. Tại một buổi chiêu đãi chính thức với sự có mặt của phu nhân Tổng thống Ai Cập Suzanne Mubarak, hắn đã bắn hai phát đạn vào đầu một trợ lý thân tín của Saddam Hussein là Kamel Hanna Jajio ngay trước mặt các quan khách. Uday kết tội viên trợ lý kia âm mưu tổ chức đảo chính chống lại cha mình. Khi nhận ra mình đã giết người đầy tớ trung thành của cha, Uday định tự sát bằng mấy viên thuốc độc Bacbituric. Sau đó Saddam Hussein đã đẩy "đứa con mất dạy" sang Geneva, nơi chú anh ta và đồng thời là bố vợ cũ đang làm đại diện của Iraq bên cạnh Liên Hợp Quốc. Vốn ngông cuồng, anh ta vẫn tiếp tục làm những điều đồi bại. Do quá quậy phá, cảnh sát Thụy Sĩ đã bí mật đề nghị trả Uday về Baghdad. Trở lại Baghdad, chúng nào tặc ấy kẻ ngông cuồng với bộ râu cố ý để rồi tiếp tục gieo rắc nỗi kinh hoàng cho phái đẹp thành Baghdad. Song mọi sự đều có giá của nó. Ngày 12/12/1996 Uday đã bị những tay súng bịt mặt nã vào khi y đang đi trên chiếc xe hơi nhãn hiệu Porche trong khu phố al-Mansul. Người ta chưa tìm ra được ai là người đứng sau hành động này.

Chỉ nhờ những bác sĩ phẫu thuật Pháp, Uday mới thoát khỏi tay tử thần, tuy vẫn mang trong cơ thể đến 30 viên đạn. Sau vụ bị giết hụt, Uday thường bị đau cơ bắp và bị liệt phần dưới chân trái, đi lại khó khăn. Tuy không còn ngông cuồng như trước, nhưng lúc nào cũng có các nàng tiên của nền y học phương Tây phục vụ y, trong đó có một bác sỹ chuyên về tình dục. Uday thường sống về đêm, ban ngày không đi ra ngoài, vì lý do an ninh.

Uday đã gây cho Saddam Hussein nhiều phiền toái. Trong những năm 1980, cậu con trai cả này đã tìm cách hạ uy tín của những người anh em cùng mẹ khác cha của Saddam Hussein (Barzan và Watban), những người duy nhất lúc đó có thể lên án các hành động của Uday. Anh ta đã cản trở đám cưới của một trong những em gái của anh ta với Hussein Kamel, một cộng sự thân cận của Saddam Hussein. Trong những năm 1980, Uday đã tìm cách ngăn cản Kamel Hanna Jajio, người phục vụ của Saddam Hussein đưa các cô gái trẻ vào trong cung. Hành động này đã làm phật lòng Sajida, phu nhân Tổng thống. Mặc dù sống phóng dăng như vậy, nhưng vẫn được mẹ, bà Sajida vợ cả của Saddam Hussein cưng chiều. Năm 1994, Uday còn bắn hai

phát đạn vào đùi ông chú Watban, khiến ông chú phải cưa cụt một chân.

Tuy bất lực trước một người con nông cuồng, nhưng Saddam Hussein vẫn giao cho Uday nắm quyền kiểm soát và lợi nhuận một phần lớn hoạt động buôn bán dầu lửa và các vụ buôn lậu khác. Uday còn phụ trách đường dây buôn lậu thuốc lá vào Iraq, qua công ty Reynolds của Mỹ. Ngoài ra anh ta còn kiểm soát các công ty tư nhân hàng tháng chuyên chở khẩu phần lương thực theo "Chương trình đổi dầu lấy lương thực" cho 22 triệu người Iraq. Sẽ là bất hạnh cho kẻ nào dám xâm phạm địa hạt hoạt động của Uday. Uday sẽ thẳng thừng trừng trị, kiên quyết không cho kẻ nào đến cạnh tranh và sẵn sàng cắt họng kẻ nào dám khinh suất. Đế quốc của Uday bao gồm các ngân hàng, các công ty vận tải, các dự án trong lĩnh vực nông nghiệp và công nghiệp, cũng như các nhà xuất bản.

Điều nghịch lý là một kẻ gần như vô học, vô đạo đức với phong tục và truyền thống Hồi giáo, nhưng Uday lại được phong danh hiệu Giáo sư chính trị học của Trường đại học tổng hợp Baghdad mang tên Saddam Hussein sau khi bảo vệ luận án tiến sỹ dày 300 trang về đề tài: "Quan hệ quốc tế thế kỷ XXI". Trong công trình đó Uday đã nhận định Mỹ tất yếu sẽ sụp đổ.

Thật lạ lùng với tính cách nông cuồng và dâm tục, nhưng Uday lại thường xuyên viết nhật ký. Nhật ký của Uday đã rơi vào tay Cơ quan tình báo Anh. Theo tờ *Times*, những trang nhật ký của Uday viết cho thấy chính y cũng làm "gián điệp" với cha mình. Do ghen tỵ với em mình được cha sủng ái, Uday đã bí mật tiến hành một kế hoạch âm thầm để trả thù, tổ chức một đế quốc kinh doanh trong vương quốc của Saddam Hussein, đe dọa và khống chế các quan chức dưới trướng Saddam Hussein. Lẽ dĩ nhiên ngoài mục đích chính trị ngay đối với cha mình, trong nhật ký của Uday còn có đầy những trang viết về sự ăn chơi trác táng của hắn. Hắn mô tả kỹ lưỡng những lần làm tình với các cô gái trẻ mà hắn bắt cóc từ các câu lạc bộ ban đêm hay trên đường phố. Nhưng nguy hiểm hơn là những tư liệu trong nhật ký của Uday còn có cả những mối quan hệ làm ăn của y với các nhân vật có ảnh hưởng trong thế giới Arab. Những tư liệu này có thể đặt câu hỏi về một số quan chức cao cấp từ thành viên Hoàng gia của các nước vùng Vịnh cho đến các Bộ trưởng của các tiểu vương quốc Arab đã có các thoả thuận làm ăn ngầm hay những cuộc đi săn với Uday như thế nào.

Nhà độc tài trẻ tuổi Qusay

Sinh năm 1967, Qusay điều hành toàn bộ cỗ máy an ninh xung quanh anh ta, và với cương vị

đó, anh ta được coi là thế tử. Theo những tin tức được biết, Qusay chăm chỉ hơn và có phần đứng đắn hơn người anh, không có thói ngông cuồng và dâm dăng. Cuộc hôn nhân của Qusay có thể coi là thành công. Nằm trong tay bộ máy an ninh, Qusay được coi là chiếm giữ vị trí quan trọng hàng đầu trong chính quyền Iraq. Thường anh ta được ngồi bên phải ngay cạnh cha mình trong các cuộc họp quan trọng. Tuy nhiên mãi đến tháng 5/2001 Qusay mới được bổ nhiệm làm Phó Ban quân sự của đảng Baath. Tuy nhiên Qusay lại được cha mình giao nhiệm vụ giữ liên lạc với Jordani và Xyri. Dấu hiệu đầu tiên cho thấy ảnh hưởng của Qusay là các chiến dịch chống tham nhũng trong bộ máy chính quyền Iraq được phát động vào năm 2000.

Qusay có một con trai và hai con gái. Anh ta kết hôn với Sahar con gái tướng Maher al-Rasheed, một người hùng trong cuộc chiến với Iran. Người đàn ông trẻ tuổi có khuôn mặt tròn và bộ ria mép xoắn không thể thiếu có cá tính lạnh lùng, kín đáo và cẩn thận. Saddam Hussein kỳ vọng nhiều vào tài năng và phẩm chất của Qusay. Được thiên phú cho trí thông minh và năng lực làm việc, cuối những năm 1990, Qusay trở thành người được Saddam Hussein tin cậy nhất và được trao đổi cùng Saddam Hussein những chuyện cơ mật quốc gia. Sau khi giữ chức Chủ tịch Hội đồng An ninh quốc gia Iraq, Qusay đã lọt vào trung tâm chính trị đầu não của đất nước. Qusay cũng phụ trách việc nguy trang vũ khí hoá học và sinh học và cất giấu những vũ khí đó không để những thanh sát viên của Cơ quan năng lượng nguyên tử quốc tế (IAEA) phát hiện. Thực hiện nhiệm vụ này, Qusay đã mất khá nhiều công sức, do vậy nhiều năm liền Iraq đã che giấu được chương trình sản xuất vũ khí bất hợp pháp.

Năm 2000, Qusay được giao nhiệm vụ kiểm soát các cơ cấu nhà nước mà Saddam Hussein tin cậy hơn cả. Qusay trở thành người đứng đầu Đội cận vệ cộng hoà đặc biệt và Ủy ban An ninh đặc biệt. Đây là những cơ cấu được trang bị tương đối đầy đủ và hiện đại, được bố trí những nhân viên tin cậy, trung thành với Saddam Hussein và được tài trợ khá đầy đủ, là chỗ dựa chính cho chế độ của Saddam Hussein.

Minh chứng cho tầm quan trọng những trách nhiệm mà Saddam Hussein giao cho con trai út của mình là Tư lệnh các lực lượng quân đội ở Baghdad và thành phố Tikrit, quê hương của Saddam Hussein một tuần trước khi Mỹ phát động chiến tranh chống Iraq. Qusay không chỉ chịu trách nhiệm phòng thủ thành phố Baghdad, mà cả sự tồn vong của chế độ Saddam Hussein nói chung. Cuối cùng, mặc dù có nỗ lực của cả Qusay lẫn Saddam Hussein phòng thủ của thành phố Baghdad không hề có hiệu quả và kết cục dẫn tới chế độ đã nhanh chóng bị sụp đổ.

Cuối cùng thì cả cha con nhà Saddam Hussein đã phải chạy trốn khỏi thủ đô Baghdad. Uday và Qusay đã bị bỏ mạng trong một trận giao tranh với quân Mỹ ở phía Bắc thành phố Mosul

ngày 22/7/2003. Thi thể của hai anh em Uday và Qusay được mai táng tại quê hương thành phố Tikrit.

Em trai Barzan Ibrahim và những đòn tra tấn rùng rợn

Theo *Reuters*, khi còn nắm quyền, Barzan Ibrahim al-Tikriti luôn xuất hiện tại Geneva một cách bảnh bao với tư cách đại diện của Iraq tại Liên Hợp Quốc, nhưng khi còn ở Iraq, ông này khét tiếng với hình ảnh ngồi ăn nho xem thuộc hạ tra tấn tù nhân.

Barzan Ibrahim al-Tikriti là một trong 3 người em trai cùng mẹ khác cha với Saddam Hussein và ít hơn ông anh 14 tuổi. Barzan từng lãnh đạo cơ quan tình báo quốc gia *Mukhabarat* trong chính quyền cũ, gồm những người được coi là đáng sợ nhất tại Iraq trước đây.

Đài truyền hình quốc gia Iraq khẳng định, Barzan đã bị treo cổ cùng với Awad al-Bander, cựu chánh án tòa án cách mạng Iraq. Hai tử tù này cũng bị kết án với cựu tổng thống Saddam Hussein trong vụ thảm sát 148 người Shiite tại thị trấn Dujail, năm 1982.

Nhân chứng trong phiên tòa xử Barzan cho biết, ông này thường đích thân dùng dòng điện để tra tấn tù nhân tại Baghdad, trong những năm 1980. Một nữ nhân chứng thì kể lại việc từng bị Barzan đập gãy xương sườn và treo ngược lên trần nhà khi không một mảnh vải trên người.

Một nhân chứng khác có tên Ahmed Hassan còn mô tả một lần được đưa tới nơi Barzan thường thẩm vấn tù nhân ở Baghdad. Tại đây ông đã tận mắt nhìn thấy chiếc máy xay thịt người mà mọi người thường đồn đại của Barzan. Các nhân chứng còn khẳng định với tòa rằng, Barzan đã lang thang khắp thị trấn Dujail sau vụ mưu sát nhằm vào Saddam năm 1982 và mang theo một khẩu súng để xả đạn một cách bừa bãi.

Một đoạn phim được lưu hành rộng rãi và cũng được chiếu trước tòa, trong đó có cảnh Barzan đang dẫm đá một cách tàn bạo một người đàn ông nằm co rúm trên sàn nhà, đã góp phần khắc họa hình ảnh cựu giám đốc cơ quan tình báo Iraq Barzan Ibrahim al-Tikriti.

Với vai trò giám đốc cơ quan tình báo *Mukhabarat*, Barzan bị cáo buộc đứng đằng sau các vụ giết người hàng loạt và tra tấn dã man tù nhân, đồng thời đích thân gây ra những vụ lạm dụng nhân quyền nghiêm trọng như phá hủy các ngôi làng của người Kurd ở miền Bắc Iraq.

Barzan bị đặc nhiệm Mỹ bắt giữ tại thủ đô Baghdad, tháng 4/2003. Trước đó, tư dinh của

ông này gần thành phố Ramadi và cũng từng là một trung tâm của cơ quan tình báo Iraq đã bị không quân Mỹ tấn công bằng "bom thông minh". Trong bộ bài tây in hình các cựu quan chức Iraq bị Mỹ truy lùng, Barzan xuất hiện trên quân bài 5 nhép.

Barzan Ibrahim al-Tikriti sinh tháng 2/1951 tại thành phố Tikrit và làm lãnh đạo cơ quan tình báo Iraq từ năm 1979 đến năm 1983. Sau đó ông này lui vào hậu trường do bất đồng với con rể của Saddam Hussein là trung tướng Hussein Kamel. Về sau Hussein Kamel cũng bị thuộc hạ của bố vợ hạ sát tại Iraq năm 1996, sau khi đào thoát sang Jordani một thời gian.

Từ năm 1988 đến 1997, Barzan lại tái xuất trên chính trường với vai trò đại sứ của Iraq tại các cơ quan Liên Hợp Quốc ở Geneva, Thụy Sĩ. Một trong những vai trò của ông tại đây là đặc sứ của Baghdad tại Hội nghị Giải trừ quân bị (Conference on Disarmament). Các nhà ngoại giao phương Tây từng hoạt động tại Geneva vẫn còn nhớ hình ảnh Barzan luôn mặc những bộ vét may đo lịch lãm.

Năm 1993, con gái lớn của Barzan khi đó còn là một thiếu nữ tuổi teen đã cưới con trai cả nổi tiếng ăn chơi của Saddam Hussein là Uday. Nhưng chẳng bao lâu sau, Uday đã hất hủi người vợ trẻ tuổi này và trả về cho cha đẻ của cô.

Sau gần một thập kỷ hoạt động ngoại giao tại Thụy Sĩ, Barzan được triệu hồi về Baghdad vào cuối năm 1998 sau khi vợ ông chết tại đây vì bệnh ung thư. Tuy vậy, Barzan vẫn thường xuyên trở lại Geneva để thăm 6 đứa con của mình còn đang học hành dang dở ở Thụy Sĩ.

Barzan trung thành với Saddam Hussein đến tận phút cuối và thường cùng anh trai "đại náo" các phiên tòa. Tháng 1/2006, trong khi Saddam hò hét trước thẩm phán thì Barzan cũng bị bảo vệ lôi ra ngoài phòng xử, sau khi không chịu giữ yên lặng và gọi phiên tòa là "con đĩ".

Trong một phiên tòa khác, trong khi đang tranh cãi về các tài liệu có chữ ký được cho là của Barzan, ông này đã viện dẫn bộ phim *Hãy bắt tôi nếu cô thể* (Catch Me If You Can) của ngôi sao Leonardo Di Caprio để lấy ví dụ về việc giả mạo chữ ký có thể được thực hiện một cách dễ dàng như thế nào.

Có lần Barzan còn xuất hiện tại tòa trong bộ quần áo ngủ để thể hiện thái độ bất tôn trọng của mình. Trong lời tự biện hộ, bị cáo này cho rằng, Saddam Hussein có quyền trừng phạt những kẻ nào âm mưu ám sát ông ta nhưng phủ nhận dính líu tới vụ thảm sát Dujail. Barzan khẳng định: "Bàn tay tôi hoàn toàn sạch, không hề có máu".

Phần II : XUNG QUANH VỤ HÀNH QUYẾT SADDAM HUSSEIN

Lẩn trốn

Ngay sau khi thủ đô Baghdad bị thất thủ ngày 9/4/2003, Liên quân Mỹ - Anh đã không tìm thấy dấu tích của cha con Saddam Hussein ở đâu. Đã có nhiều câu hỏi được đặt ra.

Saddam Hussein đang ở đâu? - Câu hỏi lớn trên vẫn còn để ngỏ suốt từ nhiều tháng, kể từ khi quân Mỹ tiến vào Baghdad và lật đổ chính quyền của vị Tổng thống này. Sự bí ẩn của cựu lãnh đạo Iraq tạo ra nhiều giả thuyết, Saddam Hussein đang tự do dạo chơi tại Iraq, trú ẩn tại một trong các tư dinh ở Bắc Baghdad, lẩn lút trên núi cao hay đang ở Mosul dưới sự che chở của các bộ tộc Beduin. Hầu hết những nghi vấn đều đi kèm với các dẫn chứng mang tính tương đối.

Saddam Hussein đang ở Matxcova? Đó là giả thuyết đầu tiên được đưa ra sau khi Baghdad thất thủ và người đứng đầu đất nước ngừng xuất hiện trước công chúng. Tờ *Arab News* đưa tin: Tổng thống Iraq bị bại trận đang yên vị tại Matxcova, Nga, trong khi liên quân Anh, Mỹ vẫn lùng sục mọi nơi để truy tìm dấu vết. Và rằng, việc Saddam Hussein được ẩn náu tại Matxcova là kết quả của một cuộc thương lượng do CIA làm môi giới.

Theo một số nguồn tin, một vài ngày trước khi Baghdad thất thủ, cố vấn an ninh quốc gia Mỹ Condoleezza Rice đã sang Nga nhằm truyền thông điệp đồng ý cho Saddam Hussein đi sống lưu vong để đổi lấy việc quân đội Iraq sẽ ngừng chiến đấu vì trong lúc này Matxcova vẫn còn giữ liên lạc với Baghdad.

“Saddam Hussein đang trú tại một khách sạn ở Hindiya - khu vực dân cư phía nam trung tâm thành phố, phía trên sông Tigris” đó là lời thì thầm của một chủ cửa hàng với Tarik Kafala, phóng viên BBC sau khi đã nhìn quanh quất mọi nơi với vẻ mặt đầy lo sợ. Sự sợ hãi này phần nào có cơ sở khi những lời đồn đại rằng cựu Tổng thống Iraq đang có mặt tại Baghdad và chỉ huy các cuộc tấn công và hôi của tại thủ đô.

Nhiều cư dân Baghdad nói rằng dưới lòng thành phố có rất nhiều hầm ngầm và được nối với các ngôi nhà an toàn, tại đó Saddam và đoàn tùy tùng có thể tới bất kỳ khi nào tùy thích.

Với suy nghĩ Saddam Hussein đang ở Baghdad, nhiều người vẫn tin rằng Tổng thống Iraq bị lật đổ vẫn sống và trực tiếp tổ chức các cuộc tấn công nhằm vào lính Mỹ. Thông tin này vẫn tồn tại và lan truyền tho dù các quan chức liên quân tuyên bố các vụ việc đều do những nhóm quân trung thành với đảng Baath hoặc chính thành viên đảng Baath tiến hành.

"Tài năng ẩn nấu và trốn chạy" của Saddam Hussein không chỉ khiến dân Iraq thán phục mà còn tạo nên sự trầm trồ trong giới chức quân sự Mỹ có mặt tại quốc gia này. Bằng chứng là, Thiếu tướng Ray Odierno - chỉ huy trưởng các chiến dịch săn tìm Saddam Hussein tại thành phố quê hương của nhân vật này, đã tuyên bố: "Rõ ràng, mỗi 3-4 giờ Saddam Hussein lại di chuyển vị trí, cải trang và vượt qua các trạm kiểm soát của binh lính".

Cùng với các cuộc tấn công nhằm vào lính Mỹ, đặc biệt lại diễn ra liên tục ở bắc Baghdad, có hàng loạt các tin đồn lan truyền trên toàn Iraq rằng Tổng thống Iraq bị lật đổ đang có mặt tại đây và đưa ra các mệnh lệnh trực tiếp nhằm tiêu diệt sinh lực của quân chiếm đóng.

Quan chức Mỹ - Toàn quyền Iraq Paul Bremer cũng thừa nhận tình hình tại bắc Iraq đang bất ổn cho dù các khu vực khác tại quốc gia này an ninh đã được cải thiện đáng kể.

Saddam Hussein về Mosul? Trong khi Mỹ đang săn lùng cựu Tổng thống Iraq tại hai thành phố Baghdad và Tikrit lại có nguồn tin tình báo rằng Saddam Hussein đang di chuyển về Mosul và tìm kiếm sự giúp đỡ của những người Beduin trung thành, một chỉ huy quân đội Mỹ nói với phóng viên tờ *Time* như vậy. Lý giải cho việc làm của Saddam, các nguồn tin khẳng định lực lượng Beduin có thể là một nơi tin cẩn và che giấu cho nhân vật bị tầm nã này cho tới khi ông ta trút hơi thở cuối cùng.

Theo quan chức quân sự Mỹ, cư dân địa phương đã cung cấp cho họ hàng loạt thông tin về sự có mặt của Saddam Hussein tại khu vực như thắng cảnh Elvis, song những mật báo này chưa thể kiểm chứng. Một tộc trưởng hùng mạnh ở thị trấn Sinjar, cách Mosul gần 100 km về phía tây đã nói với Trung tá Mỹ Henry Arnol rằng: "Saddam ở ngoài đó, trong sa mạc cùng với người Beduin".

Cựu Tổng thống Iraq đang ngao du? Ngay khi còn tại vị, Saddam Hussein đã có cuộc sống nay đây mai đó. Với vị thế là người đứng đầu một quốc gia, Saddam Hussein không chỉ cư trú ở một số toà lâu đài lộng lẫy được dựng lên ở khắp mọi nơi trên mảnh đất của mình mà thường xuyên thay đổi nơi ở, cứ 8-10 tiếng một lần. Theo một người thân cận với Saddam Hussein, cựu lãnh đạo Iraq liên tục di chuyển vị trí, mang theo những người hầu cận chỉ với nhiệm vụ đóng gói và mở hành lý.

Thư ký của Saddam nói rằng rất hâm mộ sự dũng cảm của các thành viên bộ lạc Beduin và

thường xuyên tổ chức những chuyến đi về nơi hoang dã. Đi kèm với nhà lãnh đạo này là đoàn lễ hành gồm các trợ lý, đầu bếp và cận vệ, "Saddam Hussein rất giản dị, ông ta không cần gì nhiều" thậm chí còn ngủ chung với đoàn tùy tùng.

Saddam càng có nhiều cơ hội làm theo sở thích của bản thân, ngao du đây đó chỉ với hai vật thiết yếu là súng và tiền. Nhiều quan chức Mỹ cho rằng, Saddam có thể đã thả hồi toàn bộ các cận vệ nổi tiếng của mình, những người có thể dễ dàng bị nhận ra khi xuất hiện ở đâu đó. "Đi kèm với ông ta chỉ là những người không ai biết".

Với các báo cáo mật lẫn thông tin tình báo thu nhận được, quân Mỹ tại Iraq đã mở rất nhiều chiến dịch truy lùng Saddam Hussein với cả quy mô lớn và nhỏ. Tuy nhiên, mọi nỗ lực của lực lượng này vẫn chưa có được kết quả nào.

Trải qua 4 tháng không tìm thấy dấu vết gì của Tổng thống Iraq bị lật đổ, Mỹ bắt đầu tăng cường tốc độ tìm kiếm, không chỉ dừng lại ở việc thu nhận thông tin rồi kiểm tra, quân Mỹ bắt đầu thành lập các trạm nghe ngóng tại các khu vực nghi ngờ Saddam Hussein ẩn náu. Lực lượng này sử dụng các thiết bị truyền tin điện tử thay thế cho các máy thu phát radio để tránh bị theo dấu. Bốt kiểm soát được thiết lập vô số tại các điểm mục tiêu nhằm cản trở đối tượng truy nã chạy trốn cũng như khiến dân địa phương lo sợ mà cung cấp thông tin.

Tại Tikrit - thành phố quê hương của Saddam, binh sĩ thuộc Sư đoàn Bộ binh số 4 của Mỹ đã thẩm vấn từng người bị nghi ngờ có liên quan tới Saddam Hussein với mục đích thu thập thông tin về "ngôi nhà an toàn" của nhà lãnh đạo này, sau khi ông ta biến mất vào những ngày cận kề cuộc chiến Iraq kết thúc.

Từ nơi bí mật kêu gọi thánh chiến. Lẩn trốn ở một địa điểm an toàn và thỉnh thoảng đưa ra thông điệp kêu gọi nhân dân Iraq tham gia thánh chiến chống quân chiếm đóng đó chính là những thông tin mà thế giới biết được về Saddam Hussein - vị Tổng thống Iraq lừng danh đã bị lật đổ.

Trong lời kêu gọi mới đây nhất gửi tới nhân dân Iraq được kênh truyền hình vệ tinh Al Jazeera công bố vào tối 13/8/2003, cựu Tổng thống Iraq đã thúc giục nhân dân Iraq hãy dũng cảm thánh chiến chống quân đội chiếm đóng và đưa ra lời ca ngợi đối với thủ lĩnh tối cao Ali Sistani của dòng Hồi giáo Sunni vì đã đòi hỏi Mỹ chuyển quyền lực cho người Iraq.

Kể từ thời điểm quân Mỹ chiếm được Baghdad, cựu Tổng thống Iraq đã nhiều lần đưa thông điệp qua kênh truyền hình vệ tinh Arab kêu gọi nhân dân Iraq đánh đuổi quân chiếm đóng. Bức thư lần này của Saddam Hussein được tung ra vào ngay sau khi quan chức Mỹ, người đứng đầu chính quyền lâm thời Iraq Paul Bremer ra tuyên bố bác bỏ khả năng rút quân sớm của quân

đội liên minh.

25 triệu USD đó chính là số tiền mà toàn quyền Iraq Paul Bremer tuyên bố sẽ tặng thưởng cho bất cứ ai cung cấp thông tin dẫn tới việc bắt giữ Saddam Hussein. Số tiền này được cho là "đáng sử dụng" vì việc bắt giữ Saddam Hussein là một bước quan trọng để chấm dứt các cuộc kháng cự của người Iraq. Phát biểu trước các phóng viên tại Washington, Ngoại trưởng Colin Powell cho biết: "Việc quan trọng là chúng tôi phải tìm mọi cách để biết được Saddam Hussein đang ở đâu, còn sống hay đã chết để bình ổn tình hình và khẳng định với người Iraq rằng ông ta sẽ không quay trở lại".

Saddam đang ở đâu? Một lần này cũng như thêm nhiều lần khác câu hỏi về tung tích của Tổng thống Iraq bị lật đổ sẽ được tiếp tục lặp đi lặp lại cho tới khi nhân vật này thực sự xuất hiện. Tuy nhiên, bao giờ cựu lãnh đạo Iraq này sẽ lại đường hoàng xuất hiện trước công chúng cũng như trên chính trường thế giới, thì chỉ có thể dự đoán phần nào qua tình hình hiện nay tại Iraq. Với tình hình bất ổn cộng thêm các vụ tấn công liên tiếp liệu Saddam Hussein có thể lật đổ chính quyền lâm thời Mỹ và trở lại vị trí cũ bằng một cuộc đảo chính đầy ngoạn mục. Tuy nhiên, đó chỉ là phán đoán và những nghi vấn về Saddam Hussein vẫn còn tồn tại lâu dài.

Saddam Hussein bị bắt như thế nào

Theo các nguồn tin của *BBC*, *Mignews*, *Gazeta*, *AP*, *News.ru..*, vào hồi 19h12 ngày 14/12/2003 (giờ Hà Nội), ông P. Bremer, người đứng đầu chính quyền Mỹ tại Iraq khai mạc cuộc họp báo đặc biệt bằng câu: "Thưa các quý ông, quý bà, chúng tôi đã tóm được ông ta. Saddam Hussein đã bị bắt vào lúc 20h30 thứ Bảy, 13/12 tại một nơi trú ẩn trong thị trấn al-Dawr, cách Tikrit 15km về phía Nam". Tiếp theo phát biểu của ông Pachachi, Chủ tịch Hội đồng điều hành lâm thời Iraq, Tướng Ricardo Sanchez, người đứng đầu Bộ Tư lệnh Trung tâm, phụ trách toàn bộ lực lượng liên quân ở Trung Đông đã thông báo chi tiết việc bắt giữ Saddam Hussein.

Sau khi nhận được nguồn tin về hai ngôi nhà trong thị trấn, nơi Saddam Hussein và một người nữa có thể ẩn nấp trong đó; Mỹ đã huy động 600 quân đặc biệt tinh nhuệ và lính công binh thuộc sư đoàn số 4 bộ binh cùng một số dân quân người Kurd tiến hành vây ráp khu vực. Chiến dịch này được đặt mật danh là "Bình minh Đỏ". Hiện chưa rõ nguồn tin tình báo kia bắt nguồn từ đâu, nhưng có tin một người đồng hương của Saddam đã bán đứng ông ta. Giống như

hai người con trai của mình bị bán đứng và bị giết hồi mùa hè 2003, một trong những lý do khiến Saddam Hussein bị bắt chính là khoản tiền thưởng quá lớn - 25 triệu USD. Tuy nhiên, theo lời những lính Mỹ tham gia chiến dịch, họ đã phát hiện mùi thuốc lá ngoại đắt tiền gần ngôi nhà hoang - một trong hai địa điểm nghi vấn được gọi bằng mật danh "hang chồn 1" và "hang chồn 2". Ngay lập tức, lính Mỹ cho tăng cường kiểm tra ngôi nhà và cuối cùng đã phát hiện Saddam đang ngủ trong một hầm "nhện", với lối ra vào được ngụy trang bằng gạch và bùn đất. Hầm có quạt thông gió, mặc dù tối và khá chật chội nhưng vẫn có đủ chỗ để nằm ở độ sâu 6 foot (1 foot bằng 0,3048m). Saddam đã không hề chống cự. Ngoài Saddam, lính Mỹ còn bắt được hai kẻ đi cùng. Tại nơi ẩn nấp, người ta còn tìm thấy 2 khẩu AK-47, một khẩu súng ngắn và 750.000 USD tiền mặt. Không có ai bị thương trong vụ này. Trả lời câu hỏi của các nhà báo về tâm trạng của Saddam Hussein, tướng Sanchez nói: "Ông ta trông mệt mỏi và có vẻ cam chịu số phận". Tuy nhiên, theo ông Entifat Kanbar, thành viên Hội đồng Điều hành lâm thời, trong phút cuối cùng Saddam còn định đánh lừa những người truy quét bằng cách ẩn nấp dưới một hố đã được những kẻ thân cận phủ một lớp cát dày. Lính công binh Mỹ phải dùng xẻng đào cát kéo ông ta lên.

Ngay sau khi nhận được tin Saddam Hussein bị bắt, hàng nghìn người dân Iraq ở Baghdad đã đổ ra đường. Nhiều người bắn súng lên trời để bày tỏ thái độ vui mừng trước tin này. Trong khi đó tại Tikrit cũng có hàng nghìn người đổ ra đường, nhưng chỉ để hỏi tin tức. Thư ký báo chí Nhà Trắng nói: "Tổng thống (G.Bush) tin rằng đây là một tin tốt lành cho nhân dân Iraq". Thủ tướng Anh T. Blair nói: "Saddam đã bị tước hết quyền lực. Ông ta không thể quay trở lại. Nhân dân Iraq biết rõ điều này và chính họ sẽ là người quyết định số phận ông ta". Thủ tướng Đức G. Schroeder đã gửi điện chúc mừng Tổng thống Mỹ G. Bush nhân sự kiện trên. Tổng thống pháp J. Chirac nói, ông hài lòng về việc Saddam Hussein bị bắt. Ngoại trưởng Nga I. Ivanov phát biểu: "Việc bắt được Saddam Hussein góp phần củng cố an ninh, giải quyết các vấn đề chính trị tại Iraq với sự tham gia của Liên Hợp Quốc". Trong khi đó Chánh Văn phòng Nội các Nhật Bản Yasuo Fukuda thì cho rằng: "Tôi tin là nếu ai đó nghĩ rằng các hoạt động của tàn dư chế độ Hussein và quân khủng bố nước ngoài - những kẻ đã tiến hành các vụ khủng bố ở Iraq và những nơi khác - sẽ chấm dứt chỉ vì việc ông ta bị bắt giữ thì đó là một sự lạc quan thái quá".

Theo những nhân chứng, sau khi bị bắt,

Hussein tỏ thái độ hợp tác và nói nhiều. Các phóng viên quân sự đã chụp ảnh khuôn mặt ông ta với bộ râu dài, rậm rì. Sau đó họ cạo râu, chỉ để lại bộ ria và lại tiếp tục chụp ảnh. Các sĩ quan đã bắt ông há miệng để kiểm tra hàm răng. Đến lúc này, người ta vẫn còn nghi ngờ đây là người đóng thế của Saddam, vì vậy lính Mỹ đã phải đưa ông này về sân bay Baghdad để kiểm tra ADN. Kết quả xét nghiệm cho thấy đây chính xác là cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein.

Sáng 14/12, một số thành viên Hội đồng Điều hành lâm thời Iraq đã đến nơi giam giữ Hussein và đã nhận diện được ông ta.

Thú tội trước tòa

Nếu như những năm cầm quyền, Saddam Hussein từng hùng dũng, oai phong lẫm liệt và tự xưng mình là "Thủ lĩnh chiến thắng của Thượng đế", đầy quyền lực, người thân của ông từng tung hoành trên khắp đất nước Iraq và gieo rắc không biết bao nhiêu tai họa cho những người dân Iraq, thì cái chết của ông thật thê thảm. Cái chết của ông cũng để lại nhiều sự tranh cãi, quan điểm đối nghịch nhau của dư luận trong nước và quốc tế. Sau hơn một năm tiến hành phiên tòa xét xử cựu Tổng thống Saddam Hussein, chiều 5/11/2006 tòa án đặc biệt của Iraq đã tuyên cựu Tổng thống Saddam Hussein bản án treo cổ vì tội ác chống lại loài người trong vụ thảm sát 148 người Shiite năm 1982 ở thị trấn Dujail (hay *Ad Dujayl*). Trong số 7 bị cáo còn lại, có hai người cũng bị tuyên án tử hình và một người được tha bổng.

Quá trình xét xử cựu Tổng thống Iraq diễn ra quá phức tạp, kẻ bênh ông, người chống ông. Những luật sư bào chữa cho ông cũng bị vạ lây. Cả quá trình xét xử ông, có đến 3 luật sư bị thiệt mạng. Thậm chí cả người thân của thẩm phán cũng bị giết hại. Bàn tay của ai đây? Thật khó xác định? Và cho đến nay cũng chẳng ai điều tra những vụ ám hại đó. Phải chăng thế lực căm ghét ông đã gieo tai họa cho họ hay một thế lực nước ngoài nào?

Vụ Dujail được cho là để trả thù cho vụ ông bị ám sát hụt. Vậy vụ giết hại đó diễn ra như thế nào? Tại sao Saddam Hussein lại tàn bạo đến như vậy?

Theo nguồn tin của hãng *Wikipedia*, *BBC*, ngày 8/7/1982, đoàn xe chở Tổng thống Iraq Saddam Hussein từ Baghdad tới thăm thị trấn nhỏ Dujail để đọc bài phát biểu tán dương và cổ súy cho những binh sĩ tham gia cuộc chiến chống lại nước láng giềng Iran do ông phát động 18 tháng trước đó. Dujail là một thị trấn nhỏ của các tín đồ Hồi giáo Shiite ở phía bắc Iraq, cách thủ đô Baghdad hơn 100 km, với dân số khoảng 10.000 người. Đây là một "thành trì" của những thành viên đảng Daawa của người Shiite có quan điểm chống Saddam và cuộc chiến với Iran. Chuyến thăm được chuẩn bị rành rành có cả những người quay phim chuyên trách đi theo phục vụ. Lẽ dĩ nhiên mỗi chuyến công du của Saddam Hussein bao giờ cũng được bảo vệ cẩn mật. Thị trấn Dujail nổi tiếng sau sự kiện nơi này chứng kiến một âm mưu ám sát nhằm vào Saddam Hussein, giữa thời kỳ ông này đang là tổng thống "hét ra lửa" của đất nước Iraq thuộc

vào hàng hùng mạnh nhất nhì ở khu vực Trung Đông.

Theo những đoạn phim còn lưu giữ, Saddam Hussein đã vào thăm một gia đình người dân ở Dujail, gặp gỡ người dân trên đường phố và phát biểu trước đám đông ủng hộ bên ngoài trụ sở đảng Baath ở địa phương. Tại đây tổng thống Iraq cảm ơn những người con của Dujail vì tinh thần dũng cảm của họ trong cuộc chiến với Iran.

Khi đoàn xe chở Saddam đang đi giữa trung tâm Dujail để trở về thủ đô Baghdad thì bất ngờ xảy ra một vụ phục kích. Một nhóm các tay súng ẩn trong khu rừng cọ cạnh đó nổ súng dữ dội. Mọi việc diễn ra rất nhanh và có người trong đoàn tùy tùng còn nghĩ rằng đó là tiếng súng chỉ thiên chào mừng tổng thống. May mắn thay Saddam Hussein đã thoát chết. Nhưng các vệ sĩ chuyên nghiệp của Saddam nhanh chóng hiểu chuyện gì đang xảy ra và phản ứng cũng rất chuyên nghiệp. Nhóm ám sát không thể gây thương tích gì cho Saddam và bị các nhân viên an ninh tiêu diệt gần như toàn bộ. Những tay súng mưu sát này được cho là thành viên của đảng Daawa của người Shiite. Ngay sau đó là chiến dịch trả thù đẫm máu khiến cho Saddam Hussein phải "trả món nợ" này bằng bản án tử hình hơn 2 thập kỷ sau.

Xuất thân từ quân ngũ Tổng thống Saddam Hussein đã có một phản ứng không thể ngờ tới trước vụ ám sát này. Thay vì cho đoàn xe tăng tốc trở về Baghdad để bảo toàn tính mạng, ông Saddam Hussein ra lệnh lập tức quay lại Dujail. Saddam có một bài phát biểu khác tại đây trong đó tuyên bố sẽ "nhổ tận gốc một nhóm nhỏ" những kẻ phản bội trong thị trấn. Saddam Hussein gọi những kẻ mưu sát mình là "điệp viên của nước ngoài", ám chỉ Iran lúc đó đang là kẻ thù chính của Baghdad. Sau đó vài ngày, thị trấn nhỏ bé Dujail đã chịu rất nhiều vụ bắt bớ và truy lùng trong một chiến dịch quân sự quy mô lớn với sự tham gia của cả xe tăng và máy bay. Các thuộc hạ thân tín đã thực thi mệnh lệnh "nhổ cỏ" của Saddam Hussein một cách rất tận tâm. Tổng cộng có 148 người đàn ông, chủ yếu là tín đồ Hồi giáo dòng Shiite, ở Dujail bị sát hại trong các vụ tấn công hoặc hành quyết, gồm cả một số trẻ vị thành niên mới 13 tuổi. Ngoài ra còn có 1.500 người khác bị tổng giam và chịu cảnh tra tấn. Bên cạnh đó là rất nhiều người gồm phụ nữ và trẻ em bị đưa đi cải tạo ở những trại nằm giữa sa mạc khắc nghiệt. Chính quyền Saddam Hussein gần như san bằng Dujail rồi cho tái thiết thị trấn ngay sau đó. Không những con người bị trừng phạt mà đất đai và mùa màng ở Dujail cũng hứng chịu cơn thịnh nộ của Saddam. Khoảng 1.000 km² đất canh tác xung quanh thị trấn bị phá hủy và công việc trồng cấy chỉ được phép thực hiện trở lại 10 năm sau vụ mưu sát bất thành. Sự kiện ở Dujail chìm trong bóng tối suốt nhiều năm thời kỳ Saddam Hussein cầm quyền tại Iraq. Nhưng ngay khi chế độ của ông này sụp đổ trong cuộc chiến năm 2003 và đặc biệt là việc Saddam bị bắt sau nhiều ngày lẩn trốn lực lượng liên quân, vụ thảm sát Dujail được xới lại lần đầu tiên.

Còn đây là những biện luận của cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein tại các phiên tòa do hãng AP ghi lại:

"Tôi không làm điều đó vì bản thân mình, mà vì Iraq. Tôi không bênh vực mình, mà bênh vực dân chúng. Tôi không sợ bị xử tử" - cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein phát biểu tại phiên tòa ngày 5/12/2005 trong phiên xét xử ông ta với tội danh thảm sát 148 người Shiite ở Dujail.

"Tôi không than phiền về người Mỹ, vì tôi có thể chọc tay vào mắt họ" - ngày 21/12/2005, sau khi cáo buộc các lính gác Mỹ đánh đập mình.

"Trong suốt 35 năm tôi lãnh đạo ông, vậy mà ông lại nói *Đuổi ông ta ra?* Suốt 35 năm, tôi là người quyết định các quyền của ông", Saddam nói với chánh án ngày 29/1/2006, sau khi vị này ra lệnh đuổi cựu tổng thống khỏi phòng xử.

"Tôi mà xử tử một thiếu niên Iraq ư? Tôi sẽ không làm việc đó cho dù các người có móc mắt tôi ra", phát biểu ngày 5/4/2006, trước những lời cáo buộc: trong những người Shiite bị giết, có một số là trẻ em.

"Ông có thể sợ bộ trưởng Nội vụ, nhưng ông ta chả làm được cho con chó của tôi sợ", ngày 5/4/2006, đáp lại vị chánh án, khi ông đề nghị cựu tổng thống không đưa ra những phát biểu mang tính chính trị về tân chính phủ Iraq.

"Tôi là Saddam Hussein, tổng thống Iraq. Tôi ở trên tất cả", ngày 22/5/2006.

"Tôi xin nhắc để ông, một người Iraq, nhớ rằng nếu bị tuyên án tử hình, tôi - một quân nhân phải được chết bằng cách xử bắn", ngày 26/7/2006.

"Kể cả 1.000 người như ông cũng không thể làm tôi khiếp sợ", ngày 26/7/2006, với chánh án.

"Nhân dân muôn năm. Kẻ thù của nhân dân sẽ chết!", ngày 5/11/2006, sau khi bị tuyên án tử hình.

"Tôi kêu gọi tất cả người dân Iraq, cả người Arab và người Kurd, hãy hòa giải và bắt tay nhau", ngày 7/11/2006, tại phiên tòa xét xử vì tội diệt chủng trong vụ đàn áp người Kurd ở Iraq.

Theo hãng AP, tại phiên tòa đặc biệt xử ngày 5/4/2006, cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein đã né tránh các câu hỏi của các công tố viên trong phiên thẩm vấn ông về việc đã đàn áp thẳng tay những người Hồi giáo dòng Shiite vào năm 1982. Tuy nhiên, ông thừa nhận đã thông qua án tử hình 148 người Hồi giáo dòng Shiite, bởi ông cho rằng họ âm mưu ám sát ông.

Trả lời câu hỏi của Chánh án Jaafar al-Mussawi thẩm vấn Saddam về quyết định thông qua án tử hình 148 người Shiite, ông đáp: "Đó là một trong các nhiệm vụ của tổng thống". Trước đó, trong phiên tòa xét xử Saddam hôm 28/2/2006, các công tố viên đưa ra các tài liệu cho thấy Saddam Hussein đã phê chuẩn lệnh tử hình 148 người Shiite vào năm 1982, và đây là bằng chứng rõ ràng nhất chống lại Saddam trong các phiên tòa xét xử ông. Song Saddam Hussein đã từ chối xác nhận chữ ký trên các tập tài liệu do các công tố viên trưng ra là của mình. Khi họ đưa các tấm thẻ căn cước của những đứa trẻ bị tử hình mà theo họ là do ông ký lệnh, ông vẫn phủ nhận, cho đó là chữ ký giả.

Tài liệu quan trọng này cho thấy chữ ký của Saddam phê chuẩn danh sách những người bị tử hình, mặc dù không rõ ông có biết độ tuổi những người này hay không. Danh sách này chỉ cho thấy danh tính những người bị tử hình. Khoảng 50 trong số những người này bị giết trong thời gian bị thẩm vấn trước khi họ được đưa đến giá treo cổ. Một người đàn ông, em trai cùng 2 con trai của ông ta bị tử hình nhằm, và Saddam đã ra lệnh tuyên bố họ "tử vì đạo" để che giấu sai sót này. Khi bé trai 11 tuổi và 9 trẻ vị thành niên khác được phát hiện không bị tử hình nhưng vẫn bị giam nhiều năm trong nhà tù sau đó, chính quyền Saddam đã ra lệnh giết những người này và thi thể họ được bí mật chôn cất. Lệnh này được thông qua với một chữ ký mà các công tố nên nói đó là của giám đốc tình báo lúc bấy giờ, Barzan Ibrahim, anh em cùng cha khác mẹ với Saddam và là một đồng bị đơn trong phiên tòa xét xử Saddam.

Đó là tội mà Saddam Hussein phải trả giá, nhưng chưa hết. Theo hãng *BBC*, *AP* và *Xinhua*, Saddam bị buộc tội tra tấn và giết người. Chánh án Raouf Abdel-Rahman hôm 15/5/2006 đã chính thức buộc tội cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein với tội danh tra tấn và giết phụ nữ và trẻ em cũng như bắt giữ 399 người trong cuộc trừng trị những người Shiite vào những năm 1980. Nhưng ông Saddam Hussein chỉ ngồi một mình ở hàng ghế bị cáo khi tòa đọc lời buộc tội, đã từ chối trả lời khi chánh án Raouf Abdel-Rahman yêu cầu ông nhận tội hoặc không. "Tôi không thể chỉ nói có hoặc không có. Các ông đọc tất cả những lời buộc tội vì công chúng, và tôi không thể trả lời nó", Saddam đáp. "Điều này sẽ chẳng bao giờ làm suy yếu dù chỉ một sợi tóc trên đầu tôi".

Cho đến phiên tòa xử ngày 21/8/2006 Tòa án đặc biệt Iraq bắt đầu xem xét đến vai trò của ông Saddam Hussein trong cuộc tấn công chống người Kurd vào năm 1987 và 1988. Khoảng 100.000 người được cho là đã bị sát hại trong chiến dịch Anfal dưới thời Saddam. Chiến dịch này nhằm vào lực lượng dân quân độc lập người Kurd. Saddam tin rằng những người này đã giúp kẻ thù Iran của ông. Những người sống sót kể rằng họ đã bị tiêu diệt bằng hơi ngạt, tuy nhiên phiên tòa mới này không xét đến vụ tấn công vào năm 1988 ở Halabja, nơi 5.000 người Kurd bị cho thở hơi ngạt đến chết. Bảy bị đơn, trong đó có cả Ali Hassan al-Majid, còn được

biết đến với biệt danh "Ali hóa học", đã bị buộc tội diệt chủng hay phạm tội ác chiến tranh.

Kết thúc phiên toà phức tạp

Theo hãng *BBC* và *AP*, ngày 5/11/2006 khi bước vào phòng xử án, Saddam Hussein mặc một bộ vest tối màu và áo sơ mi trắng như thường lệ. Ngoài ra ông còn mang theo một quyển kinh Koran. Khi thẩm phán Raouf Abdel - Rahman yêu cầu ông đứng lên để nghe đọc lời tuyên án, cựu Tổng thống Iraq đã từ chối. Ông đã bị đưa ra khỏi phòng xử án sau đó. Khi quan toà chuẩn bị tuyên án Saddam Hussein đã hô vang "Alahu Akbar!" (Chúa vĩ đại) và "Iraq muôn năm! người Iraq muôn năm! Hãy giày xéo những kẻ phản bội!".

Nhận xét về bản án mà toà đã tuyên đối với cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein, Thủ tướng Iraq Nouri Maliki đã ngợi ca bản án này trong bài phát biểu trên truyền hình. Ông nhận định bản án "không chỉ là bản án cho một người, mà cho cả một giai đoạn đen tối mà người đó lãnh đạo" và phần nào giúp làm dịu đau thương của những người vợ mất chồng, những đứa trẻ mất cha mẹ.

Phóng viên *BBC* tường thuật lại quá trình tuyên án như sau: Cựu Tổng thống trông có vẻ bị sốc và tức giận khi bản án được thông qua. Ông tiếp tục quát tháo và lên án phiên toà, thẩm phán và lực lượng quân đội do Mỹ dẫn đầu ở Iraq. Khi được dẫn ra khỏi phòng xét xử, Saddam Hussein dường như đã mỉm cười, một nụ cười đắc thắng. "Thế như ông ấy đang nghĩ: Tôi đã đến đây và làm được cái việc tôi đã định làm".

Tường thuật lại thái độ của ông Saddam Hussein trước khi toà tuyên án, hãng *Reuters* nhận xét: Trước cái chết cựu lãnh đạo Iraq Saddam Hussein tỏ ra khinh thường án tử hình khi ông tuyên bố không sợ chết và kêu gọi Mỹ hãy rút quân về nước như họ đã từng làm tại Việt Nam. Các luật sư của ông Saddam cho biết họ đã nói chuyện một cách vui vẻ với nhà cựu độc tài suốt hơn 3 giờ đồng hồ ngay trước khi toà tuyên án tử hình. Chủ đề là về tình hình bạo lực tại Iraq và việc Mỹ sắp thua trong cuộc chiến tại đây. Cựu Tổng thống tỏ ra như không quan tâm tới việc phiên toà sẽ diễn ra thế nào mà ông chủ yếu tập trung vào tình hình đất nước và tỉ lệ binh lính Mỹ thiệt mạng ngày càng gia tăng tại Iraq. Khali al-Dulaimi, trưởng đoàn luật sư biện hộ cho biết: "Ông ấy hoàn toàn không quan tâm gì tới bản án. Sự thật, phiên toà này là một trò hề và đầy nhạo báng".

Các luật sư thuật lại lời của ông Saddam tại toà: "Tôi không cảm thấy một chút sợ sệt. Tôi sẽ chết một cách vinh quang, trong niềm tự hào của dân tộc và quốc gia Arab thân yêu của tôi, nhưng những kẻ xâm lược Mỹ nên rút quân về nước trong sự bẽ mặt và thất bại". Cũng tại phiên toà, khi được một luật sư chuyển cho cuốn sách "Những năm tháng của tôi tại Iraq: nỗ lực để xây dựng một tương lai hy vọng" (tác giả là Paul Bremer, nhà cầm quyền Mỹ tại Iraq từ năm 2003), Saddam chỉ nói: "Tôi có thể nhìn thấy Mỹ đang chìm dần trong bãi lầy Iraq, giống như những gì đã xảy ra tại Việt Nam". Cũng theo hãng BBC, ông Saddam coi cái chết là "sự hy sinh". Cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein nói ông sẵn sàng chết và coi đó như là sự hy sinh cho Iraq, bên cạnh kêu gọi người Iraq đoàn kết chống lại kẻ thù. Trong một lá thư viết từ xà lim nơi bị giam cầm Saddam Hussein nói cái chết của ông sẽ đưa ông trở thành một kẻ tử vì đạo thực sự. Ông Saddam Hussein viết: "Tôi sẽ hy sinh. Nếu đấng tạo hóa ý nguyện tôi làm chuyện này, ngài sẽ đưa tôi vào danh sách những người tốt kẻ tử vì đạo chân chính".

Tuyên án của toà

Saddam Hussein, cựu Tổng thống Iraq, có tội và bị kết án tử hình.

Barzan Ibrahim al-Tikriti, em cùng cha khác mẹ của Saddam, có tội, bị kết án tử hình.

Awad Hamed al-Bandar, Chánh án toà án Cách mạng Iraq, có tội, bị kết án tử hình.

Taha Yasin Ramadan, cựu Phó tổng thống Iraq, có tội, bị kết án chung thân.

Abdullah Kadhem Ruaid, thành viên cấp cao của đảng Baath, có tội, bị kết án 15 năm tù giam.

Abdullah Rawed Mizher, thành viên cấp cao của đảng Baath, có tội, bị kết án 15 năm tù giam.

Ali Daeem Ali, thành viên cấp cao của đảng Baath, có tội, bị kết án 15 năm tù giam.

Mohammed Azawi Ali, thành viên của đảng Baath, được tha.

Phản ứng sau khi toà tuyên án đối với cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein cũng khác nhau. Ở quận Sadr, quận của người Shiite, nhiều người đổ ra đường. Họ lái xe lòng vòng qua các con phố và hú còi ăn mừng. Cảnh ăn mừng tương tự còn thấy ở thành phố linh thiêng Najaf và nhiều nơi khác. Ở Baghdad, người ta cũng ăn mừng, bất chấp lệnh giới nghiêm suốt 12 tiếng ban ngày, do lo sợ người Sunni ủng hộ Saddam Hussein có thể gây loạn. Tuy nhiên, người Sunni ở Tikrit, quê nhà của cựu Tổng thống, đã xuống đường hô vang: "Chúng tôi sẽ trả thù cho ngài, Saddam". Ngay sau khi tòa tuyên Saddam án tử hình, Bộ Nội vụ Iraq ra lệnh phong tỏa hai kênh truyền hình của người Hồi giáo dòng Sunni do vi phạm thiết quân luật và lệnh cấm phát những thông tin "có thể gây mất ổn định đất nước".

Giống như bất kỳ một phiên toà nào xét xử tội phạm trên thế giới, bị cáo có thể có quyền kháng án. Cựu Tổng thống Saddam Hussein và các đồng bị cáo khác cũng có quyền kháng án. Tuy nhiên, việc kháng án mất vài tuần và sẽ không thể xoay chuyển được tình hình. Nhiều người đã lên án phiên toà, và băn khoăn về tính pháp lý của nó. Trước khi phiên toà bắt đầu cựu chưởng lý Mỹ Ramsey Clark, người nhận làm luật sư bào chữa cho Saddam, đã bị đưa ra khỏi phòng xét xử. Lý do bởi Clark đã gửi cho quan toà một tờ giấy trong đó ông gọi phiên toà là một "sự nhạo báng". Nhóm luật sư bảo vệ Saddam cũng tố cáo chính phủ Iraq đã can thiệp vào phiên toà. Còn cựu luật sư Mỹ cũng chỉ trích thời gian toà đưa ra tuyên án. Bởi nó chỉ cách ngày bầu cử giữa nhiệm kỳ của Mỹ vài ngày, cuộc bầu cử mà Đảng Cộng hoà của Tổng thống Bush có nguy cơ mất Quốc hội vào tay Đảng Dân chủ vì cuộc chiến ở Iraq.

Cựu tổng thống Saddam Hussein bị treo cổ

Diễn biến cuộc hành quyết Saddam Hussein

Cuộc đời biến động và đầy tranh cãi của Saddam Hussein đã chấm dứt trước lúc bình minh ngày 30/12/2006 trên giá treo cổ vào lúc gần 6 giờ sáng giờ địa phương (tức gần 10 giờ sáng Việt Nam). Tử tù đặc biệt này được đưa đến nơi hành quyết nằm ở phía bắc Baghdad khi trên tay cầm theo một cuốn kinh Koran.

Theo hãng *Reuters, AP*, nơi hành quyết cựu Tổng thống Iraq được người Mỹ gọi là "Trại công lý", nằm ở khu ngoại ô Khadimeya phía bắc Baghdad, bên ngoài vùng Xanh. Địa điểm được thắt chặt an ninh này là nơi từng thực thi nhiều bản án tử hình trước đây.

Một nhóm nhỏ người Iraq, bao gồm đại diện của thủ tướng nước này cùng một giáo sĩ đạo Hồi dòng Sunni đã được đưa tới chứng kiến cuộc xử tử. Một người anh em với Saddam là Barzan Ibrahim al-Tikriti và cựu chánh án tòa án cách mạng Iraq Alwad Hamed al-Bandar, hai tử tù cùng bị tuyên án cùng ngày với Saddam, bị hành quyết sau.

Cả ba tử tù nói trên bị một tòa hình sự đặc biệt của Iraq tuyên án hôm 5/11/2006 sau quá trình xét xử kéo dài hơn một năm vì tội thảm sát 148 người Hồi giáo dòng Shiite tại thị trấn Dujail, năm 1982. Sự kiện này diễn ra sau vụ ám sát bất thành nhằm vào Saddam khi đó đang là tổng thống Iraq.

Theo các nhân chứng kể lại, một thẩm phán Iraq đọc to lệnh thi hành án trong khi cựu Tổng

thống Iraq im lặng. Saddam sau đó trao cuốn kinh Koran cho một người có mặt tại buổi hành quyết và dặn đưa cho một người bạn của ông.

Tiếp theo, chiếc thòng lọng được đặt quanh cổ Saddam Husein. Cố vấn an ninh quốc gia Iraq Mouwafak al-Rubaie, người cũng chứng kiến cuộc hành quyết kể lại, tử tù Saddam đã từ chối dùng chiếc mũ trùm đầu như trong các cuộc hành quyết khác. Những người áp giải quấn một dải vải màu đen quanh cổ của cựu Tổng thống. Sau đó Saddam Hussein bị treo lên giá. Toàn bộ quá trình hành quyết diễn ra chỉ trong vài phút.

Do lo ngại việc nhiều người có thể sẽ không tin Saddam Hussein đã chết nên diễn biến cuộc hành quyết được ghi hình đầy đủ. Theo kế hoạch, đoạn phim này sẽ được công bố trong một số trường hợp như là bằng chứng về cái chết của cựu Tổng thống một thời tại Iraq.

Vụ hành quyết Saddam Hussein khép lại một chương quan trọng và đầy biến động của lịch sử Iraq hiện đại. Phản ứng của người dân Iraq về cuộc hành quyết này phụ thuộc vào quan điểm chính trị, tôn giáo và sắc tộc của họ. Người Hồi giáo dòng Shiite và cộng đồng người Kurd chiếm đa số sẽ ăn mừng, trong khi người Hồi giáo dòng Sunni có phản ứng ngược lại.

Cái chết được báo trước

Vị cựu lãnh đạo 69 tuổi tỏ ra rất bình thản đón nhận cái chết. "Ông ta trông bình tĩnh và không hề run sợ" - một nhân chứng kể lại với hãng Reuters. Ông Saddam bị cùm tay và đã yêu cầu lính canh không bịt mắt mình trong suốt thời gian diễn ra buổi hành quyết. Ông đã đọc một đoạn kinh Hồi giáo trong lúc bị các lính canh áp giải đến giá treo cổ: "Không có thánh thần nào ngoài Thượng đế và Đức Mohammed là sứ giả của Người".

Một người chứng kiến có tên Al-Rubaie cho biết Saddam không có yêu cầu gì trước khi chết. Ông cầm trên tay một quyển kinh Koran và nói: "Tôi muốn quyển kinh được giao cho người có tên là Bander". Al-Rubaie không biết Bander là ai. Trước khi chiếc thòng lọng quàng qua cổ, Saddam hô vang: "Thượng đế vĩ đại. Đất nước sẽ chiến thắng và Palestin là quốc gia Arab".

Al-Rubaie cho biết ông Saddam đã bị hành hình tại một trụ sở cũ của cơ quan tình báo quân đội ở Kazimiyah, khu vực có đông người Shiite sinh sống tại Baghdad.

Lễ Eid al-Adha không yên tĩnh

Ông Saddam bị hành hình đứng vào ngày các tín đồ Hồi giáo bước vào kỳ nghỉ lễ Eid al-Adha, một trong những kỳ nghỉ quan trọng của đạo Hồi. Điều này mang một ý nghĩa biểu tượng rất lớn, vì kỳ nghỉ Eid al-Adha để tưởng nhớ sự kiện đấng tiên tri Abraham hy sinh khi Thượng đế buộc ông giết con trai của mình. Nhiều người Shiite cho rằng cái chết của ông Saddam là một món quà từ Thượng đế. Ý nghĩa này sẽ càng đào sâu thêm lòng căm thù của người Sunni đối với người Shiite.

Đài truyền hình quốc gia Iraq đã chiếu đoạn băng ghi cảnh buổi hành quyết để người dân Iraq tin rằng cựu lãnh đạo của họ đã chết. Theo lời một người chứng kiến, thi thể của ông Saddam đã được đưa vào một chiếc xe cứu thương và đặt vào quan tài Trước đó, con gái của ông Saddam Hussein, bà Raghd (đang lưu vong ở Jordani), đã yêu cầu được chôn cất cha mình tại Yemen cho đến khi Iraq được giải phóng.

Những phút cuối của Saddam Hussein

Hãng *BBC* cho biết, những giây cuối cùng của cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein dần hiện lên đầy đủ qua lời kể của nhân chứng và các đoạn băng hình video. Quan toà Munir Haddad, chứng kiến tận mắt vụ hành quyết, kể về cái chết của người mà ông đánh giá là hiện ngang đến cùng này.

Trong đoạn băng chính thức mà giới chức Iraq đưa ra vài giờ sau vụ hành hình không có âm thanh, cho thấy một Saddam Hussein lặng lẽ kiên định trên giá treo cổ, sẵn sàng đợi cái chết. Đoạn băng không có phần treo cổ.

Nhưng đoạn video thứ hai, được quay bằng một điện thoại di động trong tay một người chứng kiến vụ hành quyết, quay từ bên dưới giá treo - cho thấy một cảnh tượng đầy giận dữ. Các nhân chứng hét lên những câu lăng nhục cựu tổng thống, và ông này cũng đập lại họ. Đoạn băng có cả cảnh tả cái chết của Saddam Hussein.

Kinh Koran

Vụ treo cổ diễn ra lúc 6 giờ sáng ngày 30/12/2006, ngay trước khi mặt trời lên, tại một địa điểm từng diễn ra nhiều vụ hành quyết dưới thời Saddam Hussein làm tổng thống.

Saddam Hussein được đưa lên chỗ hành hình lát bê tông, xung quanh là những lính gác đeo mặt nạ đen. Mặc chiếc sơ mi trắng, bộ vest đen và áo khoác cùng màu, tay Saddam Hussein bị trói nhưng ông vẫn cầm một cuốn kinh Koran. Cuốn kinh này ông yêu cầu trao lại cho một người bạn. Quan tòa đọc to bản án tử hình. Và đây là những gì diễn ra sau đó, theo lời kể của quan tòa Haddad.

Một trong những lính gác có mặt ở đó hỏi Saddam Hussein rằng ông sợ chết không. Saddam Hussein đáp lại: "Tôi đã dành cả cuộc đời mình chiến đấu chống những kẻ phản bội và những tên xâm lược". Một lính khác hỏi tiếp: "Tại sao ông hủy hoại Iraq, hủy hoại chúng tôi? Ông để chúng tôi đói, ông để người Mỹ chiếm đóng đất nước tôi".

Câu trả lời là: "Tôi hủy hoại những tên xâm lược. Tôi hủy hoại những kẻ thù của đất nước Iraq... Tôi đã đưa đất nước Iraq từ chỗ nghèo nàn đến thịnh vượng".

Saddam Hussein nói tiếp: "Đây là sự kết thúc... kết thúc cuộc đời tôi. Nhưng tôi đã bắt đầu cuộc sống như một chiến sĩ, một chiến binh chính trị - vì thế cái chết không ban giờ đe dọa được tôi".

Chiếc còng trên tay Saddam Hussein được tháo ra, nhưng chân vẫn bị cùm. Ông chấp tay sau lưng. Kế đó Saddam Hussein được đưa lên bậc cầu thang để đến đứng ở điểm cao nhất trên sàn của giá treo cổ.

"Ông ấy hô khẩu hiệu, như vẫn thường làm thế. "Đấng tối cao vĩ đại", và những câu khẩu hiệu chính trị như "Đả đảo Mỹ" và "Đả đảo những kẻ xâm lược", quan tòa Haddad kể tiếp. Ông ấy nói: "Chúng ta sẽ lên thiên đàng, kẻ thù của chúng ta sẽ bị đày xuống địa ngục".

Ông ấy kêu gọi sự tha thứ và thương yêu giữa những người Iraq, nhưng cũng nhấn mạnh rằng người Iraq phải chiến đấu chống lại người Mỹ và Iran.

Đến lúc này, đoạn băng chính thức cho thấy hình ảnh một Saddam Hussein lặng lẽ và dường như phục tùng đứng dưới giá treo cổ. Xung quanh ông là những lính canh đeo mặt nạ và mặc quần áo dân sự.

Đột nhiên đoạn băng cho thấy tấm ván sàn (sẽ sập xuống) trông rất kinh hãi, có một lá chắn hình tròn màu đỏ bằng kim loại ở phía trên. Sợi dây thừng to từ trên trần cao thò xuống.

Một người mang mặt nạ làm cử chỉ về phía giá treo. Saddam Hussein liếc nhìn lên, sau đó nhìn vào mặt người kia, dường như ông đưa ra một câu hỏi. Người đàn ông đưa tay dọc cổ và ngực Saddam Hussein, có vẻ như đang giải thích rằng cái dây kia sẽ được choàng quanh người ông rồi lên cổ, trước khi nút thắt siết lại. Nhưng dường như cựu Tổng thống không chăm chú nghe.

Một mảnh vải đen được mang ra và quấn quanh cổ của cựu Tổng thống. Rồi trong lúc một đao phủ túm miếng vải từ phía sau gáy Saddam Hussein, ông được đưa lên sàn. Saddam Hussein đứng thẳng và im lặng trên tấm ván sàn, mặt hướng thẳng về phía trước, trong lúc chiếc thông lọng sà xuống thấp và thu nhỏ lại quanh cổ ông. Đến lúc này, đoạn băng chính thức chấm dứt.

Đoạn băng thứ hai bắt đầu với việc Saddam Hussein bị dẫn lên tấm ván sàn. Nền cảnh màu đen, thi thoảng chớp sáng do ánh đèn của những người chứng kiến chụp ảnh.

Khi ông được đẩy lên đứng ở chỗ ván sàn, đám đông bên dưới xì xào nói chuyện. Nhưng ngay khi chiếc thông lọng trông vào, họ dường như bị kích động hơn, một số người thét lên những câu sỉ nhục.

Quan tòa Haddad nhắc lại chuyện này và nói: "Một số lính gác lăng mạ ông ấy - bằng cách thét lên những từ của người Hồi giáo". Một người không rõ mặt hét "Cút về địa ngục", một số khác reo tên của giáo sĩ Shiite Moqtada ai Sadr và Mohammed Bakr Sadr, những kẻ thù của Saddam Hussein.

Đáp lại Saddam Hussein hỏi với vẻ mỉa mai: "Các người thấy thế là dũng cảm lắm à?".

Một giáo sĩ đạo Hồi trong đám đông yêu cầu Saddam Hussein cầu nguyện. Ông này làm theo, nhưng với "vẻ châm biếm" - theo lời mô tả của quan tòa Haddad.

Bằng một giọng rõ ràng, Saddam Hussein bắt đầu ngân nga một câu kinh Hồi giáo, rằng "Không có Chúa trời mà chỉ có thánh Alah, tôi thừa nhận rằng Mohammad là sứ giả của thánh Alah. Không có Chúa trời mà chỉ có thánh Alah, tôi thừa nhận rằng Mohammad" - lời ông bị cắt ngang bởi tấm ván sàn sập xuống kèm một thứ âm thanh cực mạnh. Saddam Hussein rơi xuống. Tiếng ồn ào lên, một giọng rất to hét lên câu rửa. Camera quay một cách điên cuồng trong vài giây trước khi dừng lại ở cận cảnh đầu của tử tội, vẫn trong chiếc thông lọng, gương mặt không còn sự sống.

Cổ của Saddam Hussein dường như đã gãy vì cú ngã. Quan tòa Haddad nói rằng cựu Tổng thống đã qua đời gần như tức khắc. "Tôi thấy dấu vết của sợi dây, cảnh tượng thật khủng khiếp" ông ta nói.

Nhân chứng kể lại vụ hành quyết Saddam Hussein

Theo hãng *BBC* Munqith al-Faroun, vị công tố viên chứng kiến việc treo cổ cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein kể lại: "Cả tôi - công tố viên - và vị thẩm phán đại diện tòa án, có tất cả 14 người. Hai nhóm, mỗi nhóm 7 người, tới nơi hành quyết bằng trực thăng".

Vì lý do an ninh, tất cả 14 người đều bị kiểm tra xem họ có mang vũ khí hay camera theo không. Tất cả chờ khoảng 10 phút trước khi bước vào một căn phòng nhỏ. Sau đó, Saddam Hussein bước vào cùng hai cảnh sát thuộc Bộ Tư pháp. Một cảnh sát thứ ba đi đằng sau.

"Saddam Hussein bước vào và cử động của ông ấy rất lạ. Ông ấy mặc bộ đồng phục mà các vị đã nhìn thấy trong ảnh, đội một chiếc mũ len. Saddam thường xuyên nhìn quanh và tay cử động liên tục", - Faroun kể.

Vị công tố viên bảo ông ngồi. Saddam khom người trên ghế cho đến khi vị thẩm phán bắt đầu đọc bản án. Sau đó, ông mới bắt đầu để tâm tới xung quanh. Saddam hét lên những câu mà ông từng nói tại tòa án: "Nhân dân muôn năm, đất nước muôn năm, đả đảo những kẻ phản bội".

Sau khi bản án được đọc lên, cả nhóm sang phòng hành quyết ở bên cạnh. "Căn phòng rất nhỏ, và có một cái thềm để giá treo cổ cùng một cái cửa sập. Ngoài 14 nhân chứng ban đầu, còn có thêm 4 người tham gia hành quyết thuộc Bộ Tư pháp", Faroun kể.

"Tay của Saddam bị cùm ở đằng trước. Ông ấy đang mang cuốn kinh Koran. Tôi lấy cuốn sách trong tay ông và ông nói: Hãy giữ nó cho đến khi ông gặp được một thành viên gia đình tôi và trao lại cho người đó. Sau đó, tay của ông bị trói ở sau lưng, chân cũng bị trói. Ông ấy nói: Làm sao tôi có thể trèo bậc thang lên giá treo cổ? Các cảnh sát ngó ý giúp.

Những người hành quyết muốn ông ấy đội cái mũ trùm đầu dành cho người bị treo cổ. Ông ấy từ chối. Vì vậy, họ mang tới một miếng vải và nói rằng nó sẽ giúp bảo vệ cổ ông. Saddam đồng ý. Khi người ta quàng dây thừng quanh cổ ông ấy một số lính gác đang đứng ở cửa, chứ không phải trong phòng. Họ đọc những lời cầu nguyện lên Đấng tiên tri Mohammed. Ông ấy cùng cầu nguyện với họ, và một người trong số đó bỗng hét lên: Moqtada, Moqtada. Tôi nói rằng không cần phải làm thế".

Đến lúc này, 6 hay 7 trong số những người lính gác nói trên đã vào trong phòng. Hai chiếc

camera chính thức bắt đầu quay vụ treo cổ. Mục đích của việc quay phim là để ngăn chặn những tin đồn rằng vụ hành quyết là giả.

Faroun cho biết ông nhìn thấy một số người dùng điện thoại di động để quay đoạn phim không chính thức ghi lại cảnh treo cổ, nhưng không biết tên họ: "Kể cả nếu giờ gặp lại, tôi cũng sẽ không thể nhận ra họ".

Khi được hỏi tại sao ông không ngăn chặn hành động đó, vị công tố viên nói: "Họ không phạm luật. Việc xử tử không bí mật mà công khai. Và ở Iraq, người ta sẽ đưa dân chúng tới xem các vụ hành quyết, vì nó sẽ là cách răn đe những người khác, và có camera quay lại những vụ này".

Sau khi việc hành quyết kết thúc, một bác sĩ kiểm tra để chắc chắn là Saddam đã chết.

"Đó là một giây phút khủng khiếp, hầu hết chúng tôi chưa từng nhìn thấy một vụ hành quyết nào, vì thế chúng tôi đều im phăng phắc", Faroun cho biết.

10 ngày sau vụ hành quyết, đoạn phim khác, cũng được quay bằng điện thoại di động, được công bố. Nó chiếu cảnh thi thể Saddam trên một chiếc xe đẩy, bọc trong một tấm vải liệm. Những bức ảnh cho thấy cổ của Saddam Hussein có một vết thương và má ông bị bầm. Điều này khiến một trong các luật sư của ông, Ziad al-Najdaoui, cho rằng Saddam đã bị đánh đập trước, trong, và sau khi bị hành quyết.

Tuy nhiên, chuyên gia về các phương pháp xử tử Peter Hodgkinson giải thích: "Vết thương ở cổ có thể là do ông ấy không đội chiếc mũ trùm đầu và cái khăn quăn không đúng cách. Còn những vết bầm trên mặt là do vì ông ấy không đội mũ, và cũng có thể là do sự cọ xát giữa đầu và dây thừng sau khi treo cổ, nhưng nguyên nhân về vết bầm chỉ là suy đoán".

Faroun khẳng định là không ai xúc phạm đến thi thể Saddam khi nó được tháo khỏi giá treo cổ: "Tôi thề trước Allah là tôi không nhìn thấy bất kỳ điều gì như thế. Bởi vì tôi ở đó với tư cách là giám sát viên, tôi phải theo dõi chuyện gì đang diễn ra, và tôi không nhìn thấy điều gì như thế cả".

Bài thơ cuối cùng của Saddam Hussein

Cựu Tổng thống Iraq ngồi một mình 3 năm liền trong xà lim biệt giam của Mỹ. Râu bạc đi, hai con trai đã chết và giá treo cổ đang chờ, nhưng Saddam Hussein vẫn thường làm thơ. Bài

thơ cuối của ông có tên "*Hãy trái lòng*".

Những ngày cuối cùng của cuộc đời, Saddam Hussein làm thơ - nguồn an ủi mà cựu tổng thống thường tìm đến trong những lúc khó khăn. Nguồn cảm hứng chính của những bài này lấy từ cái nhìn của ông với tư cách là một phần không tách rời với nhân dân Iraq.

Bài thơ cuối cùng viết trước khi chết giống như một lời kêu gọi vang lên từ đáy mồ. Bản sao của bài thơ, cùng với di chúc, nằm trong số các tư trang mà Saddam Hussein để lại trong nhà tù của Mỹ, đã được trao lại cho gia đình ông ở Tikrit.

Nội dung của "*Hãy trái lòng*" là sự pha trộn giữa sự thách thức và suy ngẫm, không một chút hối tiếc. Nó không đề cập đến những người đã chết, không có bóng dáng của niềm ăn năn hay nỗi buồn bã.

Bài thơ chứa đầy những từ ngữ hoa mỹ - đặc điểm nổi bật trong văn chương của Saddam Hussein, bắt đầu bằng lời ca ngợi tình yêu của bản thân ông đối với nhân dân.

Hãy trái lòng mình.

Tâm hồn người là bạn của tôi, tâm hồn người là tình yêu của tôi.

Đối với trái tim tôi, không nơi nào ấm áp bằng tâm hồn người.

Rồi Saddam Hussein nhanh chóng chuyển sang dùng những từ ngữ quyết liệt khi nhắc đến những người ngoại bang đã tước đi quyền lực của ông, đến những người Iraq đang nắm quyền ở nước này.

Kẻ thù công những tên ngoại bang vào xã tắc chúng ta.

Chúng sẽ phải than khóc.

Đây ta phơi lồng ngực trước bầy sói.

Không run sợ trước lũ thú cuồng bạo.

Những câu thơ này được viết ra sau khi

Saddam Hussein bị tuyên án tử hình. Theo những người bà con của ông, thì bài thơ này là những dòng chữ cuối cùng mà cựu tổng thống viết trước khi bị hành quyết.

Luật sư của Saddam Hussein công bố bài thơ này bằng cách đọc qua điện thoại cho báo chí, với hy vọng lời vĩnh biệt của cựu tổng thống cho thấy rõ hơn thái độ của ông trong quá trình bị hành hình.

Bài thơ ca ngợi những người vẫn đang chiến đấu cho Iraq và lên án những "con chó sói" đem sự hỗn loạn đến nước này. Cựu tổng thống tự coi mình là người tử vì đạo.

Cũng như nhiều bài phát biểu trong những thời khắc quyết định khác, bài thơ của Saddam Hussein có những chỗ khó mà hiểu được một cách thấu đáo, ngay cả đối với những người nói tiếng Arab. Một số người Iraq quen thuộc với phong cách viết của Saddam Hussein đã giúp dịch bài thơ viết trong ngục tử tù của ông. Những đoạn không thể dịch chính xác đã được chuyển ngữ "thoáng" để người đọc có thể hiểu được ý.

Saddam Hussein viết một cách rõ ràng nhất khi nói việc ông nhận thức về bản thân như thế nào trước cái chết đang đến gần.

Ta hy sinh tâm hồn này cho Người và Tổ quốc.

Máu ta sẵn sàng đổ những lúc khó khăn.

Saddam Hussein từng nói với các nhà biên niên sử rằng, ông không để tâm nhiều đến việc người đời nghĩ như thế nào về ông lúc sinh thời, nhưng hy vọng sẽ được coi là một trong những nhân vật vĩ đại của lịch sử, vào 500 năm sau chẳng hạn. Ông từng yêu cầu rằng cứ 10 viên gạch xây lại cung điện ở Babylon thì có một viên khắc tên ông hoặc khắc ngôi sao 8 cánh - tượng trưng cho 8 chữ cái của tên Saddam Hussein trong tiếng Arab.

Một trong những cuốn sách yêu thích của Saddam Hussein là "Ông già và biển cả", nhưng phong cách của ông không giống Hemingway. Khi còn tại vị, Saddam Hussein từng viết hai cuốn tiểu thuyết.

Cuốn "*Nàng Zabiba và Hoàng đế*" lấy bối cảnh một quốc gia Arab giả tưởng từ xưa, nói về một nhà vua cô đơn đầy quyền lực nhưng luôn cảm thấy bị xa cách với những người xung quanh. Ông gặp nàng Zabiba và bị thu hút bởi sắc đẹp và trí thông minh của nàng. Nhưng rồi ngoại bang xâm chiếm vương quốc Arab là cái nôi của nền văn minh nhân loại đó và Zabiba bị cưỡng hiếp, vào ngày 17/1 - ám chỉ ngày nổ ra cuộc chiến vùng Vịnh năm 1991. CIA từng lấy cuốn tiểu thuyết này để nghiên cứu nhằm tìm hiểu trí óc của Saddam Hussein.

Nhưng thực ra, họ có thể làm một việc đơn giản hơn, nhìn vào cuốn "Ông già và biển cả", cuốn sách mà cựu tổng thống Iraq từng đọc lần đầu tiên khi còn trẻ và đang ngồi tù. Cuốn sách với tư tưởng "Con người có thể bị hủy hoại nhưng không thể bị đánh bại".

Và với tinh thần đó, Saddam Hussein kêu gọi những người ủng hộ ông hãy mãnh liệt hơn và kiêu hãnh hơn. Cựu tổng thống viết:

Chúng ta không bao giờ quỳ gối khi bị tấn công.

Thậm chí còn đối xử với kẻ thù một cách cao thượng.

Saddam Hussein không xin ân xá

Chỉ vài giờ trước khi bị tử hình, Tổng thống bị lật đổ của Iraq Saddam Hussein đã yêu cầu luật sư không xin ân xá, đồng thời tố cáo Mỹ và Iran bắt tay nhau để treo cổ ông.

Theo nội dung bản di chúc của cựu tổng thống, ngoài những nguyện vọng cuối cùng, Saddam Hussein cho phép luật sư trưởng Khalil al-Dulaimi quyền "quyết định bất cứ điều gì liên quan đến tôi, ngoài việc thỉnh cầu tha mạng của Saddam Hussein đến bất cứ tổng thống hay nhà vua nào, dù là nước ngoài hay Arab".

Saddam Hussein đã đọc di chúc của mình cho luật sư Dulaimi chép trong một cuộc gặp có sự hiện diện của các đồng bị cáo (trong phiên tòa đặc biệt của Iraq). Hãng thông tấn AP đã có bản fax nội dung di chúc, do một luật sư khác tên là Amin el-Deeb cung cấp. Luật sư này cho hay cuộc gặp và viết di chúc diễn ra 24 giờ trước khi cựu tổng thống bị hành hình.

"Người Mỹ và Safavid đứng đằng sau những quyết định này", Saddam Hussein nói về án tử hình sắp đến. Safavid là tên của một đế chế Ba Tư từng cai trị Iran những năm 1400 đến 1720 và đã biến Iran từ một quốc gia theo hệ phái Sunni sang Shiite Hồi giáo.

Saddam Hussein cũng yêu cầu được chôn ở al- Awja - nơi ông được sinh ra, hoặc ở Ramadi - thủ phủ của tỉnh Anbar nơi nhiều chiến binh Arab Sunni đã chết trong khi kháng cự liên quân. Theo lời ghi trong di chúc, Saddam Hussein nhường quyền quyết định cuối cùng cho con gái lớn là Raghad. Về sau, Saddam Hussein được chôn cất ở al- Awja.

Saddam: "Đừng thù ghét liên quân do Mỹ đứng đầu"

Trong một lá thư được đăng tải lên một trang web, Saddam Hussein kêu gọi người dân Iraq hãy "chung sống như anh em" và đừng thù ghét quân đội nước ngoài do Mỹ đứng đầu.

Lá thư trên được đưa lên mạng một ngày sau khi Tòa án Thượng thẩm Iraq tán thành mức án tử hình dành cho Saddam và ra lệnh treo cổ ông trong vòng 30 ngày.

Trong khi đó, một quan chức cấp cao trong chính phủ Iraq cho biết, bản án có thể được thi hành mà không cần sự phê chuẩn của tổng thống. Điều này có nghĩa sẽ không còn rào cản nào về pháp luật trong việc đưa vị tổng thống bị lật đổ lên giá treo cổ.

Issam Ghazzawi, một trong những luật sư đại diện cho Saddam Hussein, xác nhận độ tin cậy của lá thư trên Internet. Ông này còn cho biết thêm rằng thư được Saddam viết vào ngày 5/11 - ngày ông bị Tòa án tối cao Iraq kết án vì tội thảm sát người Shiite ở Dujail năm 1982.

"Tôi kêu gọi các bạn không nên căm giận nữa bởi vì lòng căm giận khiến con người ta hành xử không công bằng, khiến cho họ mờ mắt và đóng sập mọi cửa suy nghĩ", trích lá thư viết bằng tiếng Arab. "Tôi cũng kêu gọi các bạn không thù ghét những người đến từ các nước đã tấn công chúng ta", Saddam viết khi ám chỉ cuộc chiến lật đổ ông này cách nay gần 4 năm.

Về cuộc chiến giáo phái đang leo thang ở Iraq, nhà cựu lãnh đạo này "nhắc nhở" người dân hãy "nhớ rằng Đấng Tối cao cho phép các bạn trở thành gương sáng của tình yêu, của sự tha thứ và cùng chung sống như anh em".

Tuy nhiên, Saddam cũng lên tiếng ủng hộ phong trào nổi dậy của người Arab Sunni khi gọi đó là "cuộc thánh chiến trường tồn". Ông kêu gọi người dân hãy kiên trì và đáp ơn Thánh Alah bằng cách chiến đấu "chống lại những dân tộc bất công".

Trong thư, Saddam nhấn mạnh ông đang hy sinh mạng sống của mình cho đất nước "và nếu Đấng Tối cao muốn, Ngài sẽ đưa nó tới thiên đường cùng với những chiến binh quyết tử".

Saddam luyện tập trước khi lên giá treo cổ

48 giờ trước khi bị hành hình, cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein tâm sự rằng ông sẽ tăng gấp đôi thời gian tập thể dục để có một cơ thể khỏe mạnh khi lên giá treo cổ.

Luật sư Wadood Fawzi Shams Deen, người từng gặp Saddam Hussein ở trại giam của Mỹ hôm 28/12/2006 kể lại rằng cựu tổng thống nói với ông và các luật sư khác là đã tập thể dục 35 phút trong hai ngày trước đó.

"Tôi cố gắng, nỗ lực để chứng minh với chúng rằng một người Arab chết một cách đàng hoàng trong danh dự, bảo vệ những nguyên tắc vinh quang của mình", luật sư Shams Deen nhắc lại lời của Saddam Hussein.

Những hình ảnh cho thấy thái độ điềm tĩnh và dáng đứng thẳng hiên ngang của Saddam Hussein trước những lời sỉ nhục và vụ hành hình khiến những người ủng hộ ông cho rằng đó quả là hình ảnh của một anh hùng - cho dù tòa án đặc biệt của Iraq vẫn đang tiếp tục đưa ra những bức ảnh về hàng nghìn người Kurd bị giết vì vũ khí hóa học dưới chế độ cũ.

Luật sư Shams Deen đã ghi lại kỷ lưỡng buổi gặp mặt cuối cùng của ông với cựu tổng thống Iraq. Saddam Hussein, miệng ngậm điếu xì gà Cuba Cohiba và mặc chiếc áo choàng đen mà ông mang lúc bị treo cổ, nói với các luật sư rằng ông đã từ chối thuốc an thần mà bác sĩ Mỹ đưa cho, sau khi tòa phúc thẩm giữ nguyên phán quyết án tử hình.

"Tôi nói với ông bác sĩ rằng Thượng đế đã cho tôi đủ niềm tin để không cần dùng thuốc an thần", Saddam Hussein nói. "Tôi sẽ đối mặt với một trái tim dũng cảm và bàn tay sạch".

Mời khách và cả các lính Mỹ đứng gác gần đó hút xì gà, Saddam Hussein kể lại rằng chỉ vài ngày trước khi bị bắt ở một căn hầm gần Tikrit, ông đã qua sông Tigris ngay giữa ban ngày bằng cách bơi một nửa đường, và dùng thuyền đánh cá nhỏ đi nốt nửa đường còn lại.

Saddam Hussein nói đã làm rất nhiều thơ về tinh thần thượng võ, sức chịu đựng, chủ nghĩa anh hùng và cuộc thánh chiến, và rằng thơ là thứ giúp ông vượt qua những năm tháng trong nhà tù của Mỹ. "Thơ là cửa sổ đưa tôi ra thế giới", luật sư Shams Deen nhắc lại lời của Saddam Hussein.

Nói về Iraq, Saddam Hussein cho rằng đây sẽ là nơi mà Mỹ sa lầy và dự đoán quân đội Mỹ sẽ rút đi vào đầu năm 2007. Cựu tổng thống đánh giá rằng cuộc kháng cự của người Iraq đã mạnh lên trong thời gian ông ở tù. "Vài ba tháng đầu, kháng chiến cần có Saddam Hussein, nhưng giờ đây kháng chiến không cần Saddam Hussein... và sẽ đánh đuổi những kẻ xâm lược", viên luật sư kể.

Phản ứng quốc tế đối với vụ hành quyết Saddam Hussein

"Một sự sỉ nhục với người Hồi giáo"

Thế giới đã có những phản ứng trái ngược nhau trước tin cựu Tổng thống Saddam Hussein bị hành quyết. Dù đã biết trước tin ông Saddam sẽ sớm bị xử tử, nhưng cộng đồng Arab và Hồi giáo vẫn không khỏi giận dữ.

"Thời điểm thực hiện bản án và cách tiến hành đột ngột đã khiến nhiều người tức giận" - Salaeem al-Jibouri, phát ngôn viên đảng của người Sunni trong chính phủ liên minh Iraq, nói. Ông Abdel Bari Atwan, tổng biên tập báo *Al-Quds al-Arabi* có trụ sở tại London (Anh), cho rằng việc xử tử ông Saddam vào ngày đầu tiên của kỳ nghỉ Eid al-Adha là một sự sỉ nhục đối với tất cả những người Arab và Hồi giáo.

Phát biểu với *Reuters*, ông Louis Michel - Chủ tịch ủy ban viện trợ và phát triển Liên minh châu Âu - lên án hành động treo cổ là "man rợ". "Không thể chống lại chủ nghĩa man rợ bằng một hành động mà theo tôi là quá man rợ. Án tử hình là điều không thích hợp với dân chủ" - ông nói.

Trong khi đó, Tổng thống Mỹ George Bush ca ngợi việc hành hình ông Saddam là "một cột mốc quan trọng trong tiến trình đi đến dân chủ ở Iraq" để đất nước này có thể tự cai quản và bảo vệ. Tổng thống Mỹ George Bush tuyên bố. "Hôm nay, Saddam Hussein bị xử tử sau khi trải qua một phiên tòa công bằng, một hình thức công lý mà ông ta đã từ chối cho các nạn nhân dưới chế độ tàn bạo của mình được hưởng. Cuộc hành quyết Saddam diễn ra vào thời điểm kết thúc một năm khó khăn đối với người dân Iraq và binh sĩ chúng ta". Ông chủ Nhà Trắng nhận định thêm: "Việc đưa ông ta ra trước công lý sẽ không thể chấm dứt được nạn bạo lực tại Iraq, nhưng đây là một cột mốc quan trọng trên con đường Iraq tiến tới nền dân chủ mà họ cố thể tự mình quản lý, duy trì và bảo vệ nó".

Thượng nghị sĩ đảng Dân chủ Joseph Biden, người sẽ giữ chức Chủ tịch Ủy ban đối ngoại Thượng viện Mỹ, phát biểu: "Iraq đã khép lại một trong những chương đen tối nhất trong lịch sử và thoát khỏi chế độ bạo chúa".

Người đứng đầu chính phủ Anh Tony Blair lần đầu tiên công khai bày tỏ thái độ phản đối cách thức treo cổ cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein ngày 30/12/2006 và gọi đây là hành động "hoàn toàn sai trái". Tuy không đồng tình với cách thức hành quyết nhưng ông Blair cũng nhấn mạnh không nên quên các tội ác và các nạn nhân của cựu Tổng thống Iraq.

Hôm 2/1/2007, ông Ban Ki-Moon đã vấp phải khó khăn ngay trong ngày làm việc đầu tiên trên cương vị Tân Tổng thư ký Liên Hợp Quốc, khi bày tỏ sự phản đối của cơ quan quyền lực cao nhất này về vụ thi hành án tử hình ông Saddam Hussein.

Quan điểm của Liên Hợp Quốc là phản đối mạnh mẽ án tử hình này. Điều đó đã được người tiền nhiệm của ông Ban - cựu Tổng thư ký Liên Hợp Quốc, ông Kofi Annan - đề cập thường xuyên.

Tuy nhiên, Tân Tổng thư ký Liên Hợp Quốc lại có một cách tiếp cận khác. Ông không bao giờ đề cập tới quy định cấm xử tử trong tất cả các toà án quốc tế, hay quyền sống của con người được ghi rất rõ trong Tuyên bố toàn cầu về Nhân quyền của Liên Hợp Quốc.

"Saddam Hussein phải chịu trách nhiệm cho những hành động tàn bạo chống lại người dân Iraq và chúng ta không được quên các nạn nhân của tội ác đó", ông trả lời câu hỏi của một phóng viên về việc thi hành án đối với ông Hussein.

Nữ ngoại trưởng Anh Margaret Beckett thì bày tỏ: "Tôi hoan nghênh việc Saddam Hussein được tòa án của người dân Iraq xét xử vì một trong những tội ác kinh khủng mà ông ta đã gây ra đối người dân. Giờ đây ông ta đã phải trả giá vì những gì đã làm". Tuy vậy, bà cũng nhắc lại quan điểm London không ủng hộ án tử hình tại bất cứ đâu trên thế giới.

Chủ tịch một liên minh tôn giáo lớn tại Pakistan là Liaquat Baluch nhấn mạnh: "Chúng tôi không hề có sự thương cảm nào đối với Saddam Hussein, nhưng chúng tôi cho rằng ông ta đã không nhận được sự công bằng. Cuộc hành quyết Saddam Hussein sẽ chỉ làm cho Iraq thêm mất ổn định và sẽ có thêm làn sóng bạo lực phe phái tại nước này. Vụ xử tử là một phần trong kế hoạch làm tan rã Iraq của Mỹ".

Trong khi đó, Ngoại trưởng Australia Alexander Downer bày tỏ: "Chúng tôi tôn trọng chủ quyền của Iraq trong việc ra phán quyết liên quan đến các tội ác chống lại nhân dân nước này trong khuôn khổ thực thi công lý. Saddam Hussein đã được xét xử một cách công bằng. Cái chết của ông ta đánh dấu bước tiến quan trọng, để chế độ tàn bạo của ông ta cho lịch sử phán xét và theo đuổi sự hòa giải".

Australia vốn là một trong những đồng minh quan trọng của Mỹ trong cuộc chiến tại Iraq lật đổ chính quyền Saddam Hussein. Quốc gia này cũng phản đối kịch liệt việc áp dụng án tử hình.

Bộ Ngoại giao Pháp ra tuyên bố có đoạn: "Nước Pháp kêu gọi tất cả người dân Iraq hướng tới tương lai và nỗ lực vì sự hòa giải và đoàn kết dân tộc. Hơn lúc nào hết, giờ đây mục tiêu chính là phục hồi chủ quyền và sự ổn định đầy đủ tại Iraq. Pháp và các nước châu Âu đều ủng hộ hủy án tử hình trên toàn thế giới. Nhưng quyết định hành quyết Saddam Hussein là của người dân và chính quyền Iraq".

Ông Syed Hamid Albar, ngoại trưởng quốc gia có đa số người dân theo Hồi giáo là Malaysia tuyên bố. "Cộng đồng quốc tế không ủng hộ vụ treo cổ và đặt câu hỏi về tiến trình xét xử. Tôi ngạc nhiên về sự kiện này và cho rằng sẽ có những hậu quả. Điều duy nhất chúng tôi hy vọng là họ có thể kiềm chế được điều đó".

Thủ tướng Italy Romano Prodi thì phản ứng: "Chúng tôi phản đối án tử hình, ngay cả trong trường hợp như Saddam Hussein. Chúng tôi vẫn cho rằng án tử hình phải bị hủy bỏ".

Ngoại trưởng Erkki Tuomioja của Phần Lan, nước đang giữ chức Chủ tịch luân phiên Liên minh châu Âu, nhắc lại quan điểm phản đối án tử hình của khối. "Án tử hình không nên áp dụng trong vụ án này, ngay cả khi những tội ác mà Saddam Hussein gây ra vi phạm nghiêm trọng nhân quyền", ông bày tỏ tại Helsinki.

Phát ngôn viên tòa thánh Vatican là cha

Federico Lombardi cho biết: "Sự trừng phạt bằng việc hành quyết luôn là một bi kịch, gây ra sự đau buồn ngay cả khi áp dụng với một người gây tội ác tày trời. Việc sát hại kẻ làm điều sai trái không phải là cách khôi phục công lý và hòa giải ngược lại hành động này còn nuôi dưỡng tư tưởng hận thù".

Đặc biệt, hãng thông tấn chính thức của Libya đã mô tả Saddam Hussein như "một tù binh chiến tranh" và tuyên bố nước này để quốc tang ba ngày đối với cựu tổng thống Iraq, đồng thời cho hủy tất cả các hoạt động nhân lễ *Eid* của người Hồi giáo. Trước đó, Tổng thống Libya Moammar Gadhafi đã có lời xin tha mạng gián tiếp cho Saddam và cho rằng ông ta nên được một tòa án quốc tế xử lại.

Ngoại trưởng Ấn Độ Pranab Mukherjee thì ra tuyên bố có đoạn: "Chúng tôi từng bày tỏ hy vọng việc hành quyết sẽ không diễn ra và cảm thấy thất vọng khi việc này được thực hiện. Chúng tôi hy vọng sự kiện bất hạnh đó sẽ không ảnh hưởng tới tiến trình hòa giải và khôi phục hòa bình tại Iraq".

Báo độc lập của Ai Cập, tờ *Al-Karama*, đăng hình Saddam Hussein trên cả trang nhất với nền hình lá quốc kỳ Iraq, đồng thời tuyên bố ông là một người Arab tử vì đạo.

"Ông ấy sống là anh hùng, và chết như một người đàn ông", một tờ báo đối lập của Ai Cập, tờ *Al-Osboa*, viết trên tiêu đề một bài báo kèm với ảnh của Saddam Hussein đứng trên giá treo cổ.

Sự ca ngợi này khiến chính quyền Iraq bức bối. Còn Kuwait, quốc gia từng bị Saddam Hussein xâm chiếm những năm 1990 thì ra tuyên bố lên án các nước đang ca ngợi Saddam Hussein, dọa cắt viện trợ tài chính và quan hệ ngoại giao với những nước đó.

Phản ứng của thế giới Arab sau vụ treo cổ hôm 30/12/2006 trái ngược hẳn với những gì diễn ra sau khi Saddam Hussein bị lính Mỹ bắt trước đó 3 năm. Khi đó, cựu tổng thống bị hạ nhục, bị công bố ảnh với một gương mặt hốc hác đầy râu ria, bị lính Mỹ lôi ra khỏi căn hầm. Những tấm ảnh đó đã châm ngòi hàng loạt cuộc tranh cãi trên khắp khu vực, rằng ông ta khi tại vị thì độc tài ra sao, còn khi bị rơi vào tay lính Mỹ thì lại yếu ớt ra sao. Trong những năm sau đó, hình ảnh của Saddam Hussein nhạt dần và tin tức về phiên tòa xử cựu tổng thống cũng ngày càng thưa thớt trên báo chí Arab.

Nhưng những cảnh tượng trên giá treo cổ đã đưa Saddam Hussein trở lại vị trí của anh hùng. Trong đoạn băng quay trộm bằng điện thoại di động trong phòng xử tử, sau khi một số lính gác chửi rủa và nhục mạ cựu tổng thống, ông này hỏi lại họ một cách châm biếm: "Các người thấy thế là dũng cảm lắm à?".

Đoạn băng khiến nhiều người tức giận, một số còn cho rằng sự sỉ nhục đó được Mỹ hậu

thuần và nhằm vào cả thế giới Arab. Các quan chức Mỹ cho hay họ đã cố gắng yêu cầu chính quyền Iraq trì hoãn việc treo cổ và chỉ trích cách thức của cuộc hành hình, nhưng chính lực lượng Mỹ đã trao Saddam Hussein cho chính quyền Iraq để thực thi án tử hình.

Tuần báo theo chủ nghĩa dân tộc của Ai Cập, tờ *Al-Arabi*, đăng một biếm họa so sánh Saddam Hussein với Omar al-Mokhtar, lãnh tụ phong trào kháng chiến chống sự chiếm đóng của quân đội Italy đối với Libya, bị xử tử năm 1931. Trong bài báo, những người Arab chỉ trích Saddam Hussein nói rằng việc hành quyết khiến cho những tội ác mà chính quyền Saddam Hussein đã gây ra ở Iraq bị lu mờ.

"Năm phút trên giá treo cổ đã làm nên một điều thần kỳ", bình luận viên Abdel-Halim Qandil viết trên tờ *Al-karama*. "Câu chuyện về một Saddam Hussein độc tài tàn bạo đã biến mất, thay vào đó là hình ảnh của một Saddam Hussein sánh vai với Omar al-Mokhtar".

Tổng thống Ai Cập Hosni Mubarak, đồng minh của Mỹ, cũng thừa nhận rằng vụ hành quyết khiến sự ủng hộ của người Arab dành cho Saddam Hussein và những di sản của ông này tăng lên.

"Thật xấu xa và đau đớn", Mubarak nói về vụ treo cổ, trong cuộc phỏng vấn của nhật báo Israel *Yediot Ahronot*. "Họ đã biến ông ấy thành một người tử vì đạo, trong khi bao nhiêu vấn đề của Iraq vẫn chưa được giải quyết".

Tại Jordani, nhà bình luận thời sự Ibrahim Jaber Ibrahim chỉ trích Thủ tướng Iraq, mô tả ông này là "hoàng đế Al-Maliki, chân đứng trên tấm thảm quý của Ba Tư", một cách ám chỉ mối quan hệ thân thiết giữa người Shiite và Iran.

Ông Talal Salman, chủ tờ nhật báo Libăng *As-safir*, cảnh báo rằng: "sự mù mờ về chính trị và tầm nhìn hạn hẹp" của chính quyền Iraq "đang tạo ra sự chia rẽ không chỉ ở Iraq mà cả những miền đất quanh nó, và cả thế giới Arab".

Tuy nhiên, vẫn có những người nhấn mạnh rằng các tội lỗi của Saddam Hussein không thể bị bỏ qua.

"Người ta không thể không ngạc nhiên trước sự thương tiếc đáng chê của người Arab (dành cho Saddam Hussein)... trước việc đánh bóng và coi ông ta là anh hùng tử vì đạo", nhà báo người Palestine Khaled al-Horoubnett trên nhật báo *Al-Itihad* của UAE.

Trên tờ *Oman Times*, một nhà bình luận viết rằng ông đã "cố gắng" để tìm niềm thông cảm với Saddam Hussein khi xem cảnh ông này bị treo cổ. "Nhưng tôi không thể tìm thấy dù chỉ một điều đáng để ca ngợi về Saddam Hussein", nhà báo viết.

"Tuy nhiên, việc ông ta bị tử hình dưới con mắt giám sát của người Mỹ, trong lúc Iraq đang

bị chiếm đóng, đã biến ông ta thành anh hùng dân tộc trong cách nhìn của nhiều người Arab".

Cuộc chiến đạo đức quanh video treo cổ Saddam Hussein

Theo *Reuters*, các hãng thông tấn và truyền hình lớn của Mỹ đang lâm vào thế vô cùng khó khăn về đạo đức báo chí - với câu hỏi nên hay không nên phát băng cảnh hành quyết cựu tổng thống Iraq Saddam Hussein.

Một số hãng đã đăng một phần đoạn băng vốn đang lan như lửa cháy trên mạng Internet. *Fox News Channel* là hãng truyền hình đầu tiên phát băng vào hôm thứ bảy. Đoạn băng khủng khiếp trong đó có cảnh quay cựu tổng thống bị treo trên giá và cả những lời nhục mạ đối với Saddam, đoạn ông bị dẫn lên chỗ treo cổ.

Hiện vẫn chưa rõ ai đã quay đoạn băng trên Internet và sau đó được các hãng truyền hình Arab phát lại; cũng chưa rõ ai đưa nó lên mạng. Đoạn băng này sau đó được đưa vào kênh *APTN* - chuyên về video của hãng *AP*.

"Giá trị báo chí thực sự của đoạn băng này - nếu như nó là thật - là nó cho bạn thấy rõ ràng hơn những gì đã diễn ra xung quanh việc hành hình ông ta", Chủ tịch *CNN* John Klein phát biểu. "Bạn sẽ hiểu được rõ ràng hơn những câu đã được nói ra, sẽ thấy rõ mức độ khốc liệt của chuyện mâu thuẫn sắc tộc. Không cách nào hiểu rõ hơn điều đó bằng cách nghe những âm thanh phát ra khi đó, và xem cuốn băng đó".

"Nó khác với những gì mà chúng ta đã xem", David Rohdes, phó chủ tịch của *Fox News Channel* nói. "Đoạn băng đó có ích bởi nó chứa những âm thanh mà cuốn băng trước (cuốn chính thức) không có. Và nó vẽ ra một cách hoàn chỉnh hơn những gì đã thực sự diễn ra. Bạn có thể nghe thấy tất cả những gì các nhân vật chính nói".

Truyền hình *Fox News Channel* không muốn đưa những gì nhiều hơn cuốn băng chính thức mà chính phủ Iraq đưa ra, trong đó cảnh tượng dừng lại ở đoạn chiếc thùng lọng được quẩn quanh cổ Saddam Hussein. Còn băng do điện thoại di động quay có cảnh thân hình của ông rơi xuống dưới khi ván sàn sập xuống. Tuy nhiên không một kênh truyền hình Mỹ nào đưa đoạn này. *CNN* cũng chỉ đưa đến lúc trông dây thùng lọng, không phải vì góc quay chỉ được đến đó, mà vì đoạn sau có âm thanh.

Trong khi đó thì trên trang web của *Fox News Channel* cho đăng toàn bộ đoạn quay lên, kể

cảnh thi thể của Saddam Hussein nằm trên mặt đất với chiếc cổ bị gãy.

Trang *MSNBC.com*, tuân theo chuẩn mực đưa tin của *NBC News*, đã không đưa phần hình ảnh này. *NBC News* chỉ đăng một đoạn trong cuốn băng chính thức của chính phủ Iraq và thêm lời tường thuật của phóng viên kể về những gì anh ra nhìn thấy. Kèm theo đó là ảnh thi thể của Saddam Hussein được bọc trong vải liệm, đầu ông nhô ra ngoài. Cũng bức ảnh này xuất hiện trên trang nhất của tờ *New York Times*.

"Tôi thực sự không nghĩ việc đưa thật nhiều về chuyện đó là nên làm", Chủ tịch *NBC News* Steve Capus Capus nói về quyết định không đăng đoạn băng do điện thoại di động quay lén. "Đoạn băng đó quay cảnh hành hình, và chúng tôi sẽ không đưa nó lên. Tôi cho là không nên đưa đoạn đó cho khán giả nghe và xem. Tôi không nghĩ rằng trách nhiệm của chúng ta là đưa hình ảnh cụ thể về cuộc hành quyết".

Cho dù Saddam Hussein đã chết từ hôm thứ bảy, những cảnh tượng của các đoạn băng video - và có thể còn có những đoạn khác nữa xuất hiện - sẽ dẫn đến những cuộc tranh luận và tự vấn của nhiều hãng truyền hình Mỹ. Tuy nhiên, Phó chủ tịch *Fox News Channel*, ông Rohdes không loại trừ khả năng sẽ đăng tiếp nếu các đoạn băng mới xuất hiện. "Rõ ràng, đăng hay không đăng đang là vấn đề gây tranh cãi", Rohdes nói.

Điều tra vụ quay phim hành hình ông Saddam

Ngày 1/1/2007, Chính phủ Iraq đã bắt đầu cuộc điều tra về đoạn băng ghi lại cảnh hành hình cựu Tổng thống Saddam, do những lính gác quay và việc họ đã chửi rủa ông ngay tại giá treo cổ. Một nhân chứng đã hé lộ rằng, những tin tức về cái chết không mấy nhẹ nhõm của ông Saddam và sự đối xử không đúng đắn của các quan chức trong chính phủ do người Shiite nắm quyền là nguyên nhân gây ra một cuộc bạo động của những tù nhân người Sunni tại một nhà tù gần thành phố Mosul. Một cố vấn của Thủ tướng Maliki cho hay, một số lính gác tại hiện trường thi hành án đã thét lên những câu không lọt tai và chính phủ đang điều tra về điều này.

Cuốn băng do Chính phủ Iraq đưa ra có hình ảnh một nhân viên thi hành án đang nói điều gì đó với vị cựu Tổng thống khi anh ta quàng vòng dây xung quanh cổ ông Saddam. Cuốn băng này không có tiếng động và không có cảnh treo cổ.

Tuy nhiên, một đoạn phim được đưa lên mạng (được cho là quay bằng điện thoại di động)

lại cho thấy một số lính gác đã nguyên rửa ông xuống địa ngục, cùng nhau hô tên một lãnh đạo người Shiite và dùng những từ ngữ xúc phạm ông ngay trước khi thông lọng siết chặt vào cổ vị cựu tổng thống. Đoạn phim quay ngay dưới giá treo cổ này còn quay cả cảnh sàn dưới chân ông Saddam mở ra để ông bị thông lọng rút lên.

Raghad Hussein - người con gái lưu vong của ông Saddam và cả một vài người dân tại Dujail, thị trấn của người Shiite- nơi ông Saddam bị buộc tội diệt chủng, cũng tham gia những nghi thức tiễn biệt ông về cõi chết.

Đích thân Thủ tướng Iraq N. al-Maliki đã hạ lệnh mở một cuộc điều tra để xác định xem ai là người đã dùng điện thoại di động quay lén cảnh hành quyết cựu Tổng thống Saddam Hussein và sau đó phát tán đoạn phim ra ngoài. Còn một câu hỏi quan trọng khác: Ai là người đã lăng nhục Hussein trước khi đẩy ông ta vào giá treo cổ.

Đoạn phim, trong đó ghi rất rõ giọng của ai đó chửi rửa Hussein "Hãy cút xuống địa ngục" rõ ràng là một gáo nước lạnh tạt vào bộ mặt của chính quyền Iraq, vốn vẫn lớn tiếng tuyên bố việc xử tử Hussein là trung lập, hoàn toàn tuân theo các quy định của pháp luật.

Ngoài lời chửi rửa "Hãy cút xuống địa ngục", đoạn phim cũng ghi rất rõ những lời khiêu khích khác. Đó là những câu hát ca tụng "Muqtada", ý nói đến Muqtada al-Sadr, giáo sĩ Hồi giáo Shiite cực đoan (trong khi Hussein là người Sunni). Có lúc, Hussein đã la lên: "Như thế này mà là đàn ông à?"

Al-Faroon, một công tố viên chứng kiến phiên treo cổ đã phải dọa sẽ hoãn phiên thi hành án lại nếu các lời lăng nhục không chấm dứt. Ngoài ra, cảnh quay khủng khiếp về việc Hussein bị rơi mạnh xuống với dây thông lòng trên cổ, bị treo toòng teng với hai mắt trợn trừng... khiến cho người ta không thể không lo sợ chúng sẽ càng kích động sự thù hận trong lòng những người Sunni.

Ông Al-Faroon tuyên bố ông biết hai quan chức cao cấp của Iraq đã mang theo điện thoại di động vào nơi hành quyết Hussein dù các nhân chứng có tên trong danh sách đã được chính phủ phê duyệt đều bị lục soát, bị buộc để điện thoại di động lại trước khi lên một chiếc trực thăng của Mỹ để đến điểm hành quyết ông Hussein.

Thủ tướng Iraq N.al-Maliki hôm 2/1/2007 đã ra lệnh điều tra thủ phạm làm rò rỉ đoạn phim video quay lén cuộc xử tử ông Saddam Hussein, trong bối cảnh chính phủ nước này phải gánh chịu những chỉ trích nặng nề của quốc tế từ việc hành xử tệ bạc với cựu lãnh đạo Iraq vào giờ phút cuối.

Đoạn phim trên là một cú đánh mạnh vào những nỗ lực của Chính phủ Iraq nhằm chứng

minh vụ xử tử ông Saddam là một sự thực thi pháp luật mang tính trung lập. Các đoạn băng video chính thức được công bố sau đó trong ngày không có âm thanh và không cho thấy hình ảnh thực tế về cái chết của ông Saddam.

Trong khi đó, đoạn phim quay lén bằng điện thoại di động, có thu âm, cho thấy một quang cảnh gần như là chốn địa ngục, trong đó một người đã quát ông Saddam "Đi chết đi!", còn những người khác thì nhục mạ ông Saddam bằng cách tung hô tên giáo sĩ người Shiite M .Sadr và cha của ông này, người đã bị thuộc hạ của ông Saddam sát hại. Đoạn phim có tính chất kích động không chỉ ở những lời nhục mạ lẫn nhau giữa các nhân viên thi hành án và ông Saddam được nghe rõ, mà còn ở chỗ nó cho thấy cảnh tượng khủng khiếp lúc cựu Tổng thống Iraq gục chết trên giá treo cổ.

Ông Faroon - một công tố viên chứng kiến vụ hành quyết - cho biết ông đã lên tiếng và được thu âm trong đoạn phim video. Theo đó, ông dọa ngưng việc thi hành án nếu việc nhục mạ ông Saddam không chấm dứt. Ông cũng cho biết có hai quan chức hàng đầu đã mang theo điện thoại di động dù các nhân chứng đã được lục soát kỹ trước khi đưa đến nơi hành quyết ông Saddam.

Ông Faroon nói trên Đài truyền hình TV2 của Đan Mạch rằng ông không tin là việc điều tra vụ rò rỉ đoạn phim là cần thiết nếu các quan chức trên chỉ quay phim để bán lấy tiền. Tuy nhiên, theo ông S.al-Askari, cố vấn chính trị của Thủ tướng al-Maliki, ông Maliki đã ra lệnh lập ủy ban điều tra vụ việc. S.al-Ribaki, một cố vấn khác của ông al-Maliki, tuyên bố với đài al-Hurra rằng ông hy vọng kết quả điều tra sẽ được công bố và những người đã có những hành động trên "sẽ phải trả giá".

Phần III: CÒN LẠI NHỮNG GÌ SAU KHI SADDAM BỊ HÀNH QUYẾT

Cuộc săn lùng tài sản Saddam Hussein

Các quan chức Mỹ và Iraq đang tăng cường điều tra những nghi vấn rằng cựu Tổng thống Saddam Hussein đã tuồn hàng chục tỉ USD ra khỏi Iraq và để trong các tài khoản ngân hàng bí mật ở nước ngoài.

Theo báo *Guardian* (Anh), các nhà điều tra Mỹ và Iraq đang muốn thẩm vấn những thành viên trong gia đình của Saddam Hussein về những khoản tiền thất lạc trong gia sản mà họ cho là bất hợp pháp của nhân vật quyền lực một thời này.

Theo các tài liệu chính thức được công bố cho một ủy ban của Quốc hội Mỹ, các quan chức thuộc Cục Điều tra Liên bang (FBI), Bộ Tài chính và Bộ Ngoại giao Mỹ đặc biệt muốn tìm 4,3 tỉ USD. Đây là khoản lợi nhuận được cho là bất hợp pháp mà Chính quyền Iraq bị cáo buộc thu được trong giai đoạn 2000-2003 từ thỏa thuận thương mại với Xyri, một thỏa thuận nằm ngoài chương trình đổi dầu lấy lương thực của Liên Hợp Quốc. Các quan chức ngoại giao và tài chính Mỹ cho rằng Xyri đã không giải thích thỏa đáng việc có được hơn 500 triệu USD lợi nhuận từ dầu thô của Iraq. Các nguồn tin cho biết khoản tiền mặt nói trên, tại Ngân hàng trung ương Xyri, được trả cho các thương nhân Xyri sau khi Tổng thống Saddam bị lật đổ. Giới chức Xyri bác bỏ các cáo buộc này, nói rằng những chuyến thăm của các quan chức Mỹ đến Damas vào mùa thu năm 2003 đã không tìm thấy bất kỳ bằng chứng nào về số tiền mặt bị thất lạc ngoài 300 triệu USD đã bị phong tỏa.

Liên Hợp Quốc đã trừng phạt kinh tế đối với Iraq vào năm 1990 sau khi Tổng thống Saddam cho quân tấn công Kuwait. Chương trình đổi dầu lấy lương thực được đưa ra vào tháng 12/1996 nhằm giảm nhẹ tác động của các biện pháp trừng phạt đối với người dân Iraq. Chương trình trên, được Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc gồm 15 thành viên cho phép chính quyền Saddam bán dầu và dùng tiền thu được để mua hàng hóa dân sự.

Trong một báo cáo nộp lên CIA năm 2006, Charles Duelfer, cựu thanh sát viên vũ khí của Liên Hợp Quốc, ước tính Saddam đã thu được 10,9 tỉ USD bằng các phương thức phi pháp" từ năm 1990 đến năm 2003. Ông này cũng bị nghi là đã giấu tiền mặt trong các tài khoản ở Thụy Sĩ, Nhật Bản, Đức và các nước khác, cũng như đã đầu tư vào đá quý kim cương mua từ Đông Á.

Ngay trước khi xảy ra cuộc chiến Iraq năm 2003, 1,7 tỉ USD - trong các tài khoản được mở ở Mỹ dưới danh nghĩa Chính phủ Iraq, Ngân hàng trung ương Iraq, cơ quan tiếp thị dầu mỏ nhà nước, các ngân hàng Rafidain và Rasheed - đã bị tịch thu. Ngân hàng trung ương Anh phong tỏa 400 triệu bảng (hơn 786 triệu USD) của Iraq tại các ngân hàng xứ sương mù. Thêm 495 triệu USD tài sản không được biết đến trước đó được giữ trong các tài khoản ở Li-băng. Ngay khi bị bắt, có tin Saddam đã cho các nhà điều tra Mỹ biết nơi ông tuồn hàng tỉ USD từ ngân khố Iraq ra nước ngoài. Iyad Allawi, khi đó còn là thành viên Hội đồng Điều hành Iraq, cho biết Chính

phủ Iraq đang truy tìm 23 tỉ bảng Anh (khoảng 45 tỉ USD). Theo Allawi, số tiền này đã được gửi ở nước ngoài "dưới danh nghĩa của các công ty ma".

Barzan al-Tikriti, người em cùng cha khác mẹ của Saddam, bị bắt giữ vào tháng 4/2003. Người này là nguồn tin chủ chốt cho các nhà điều tra tài chính ở Mỹ và Iraq bởi họ tin rằng các thành viên thân cận trong gia đình Saddam có thể đang nắm giữ "chìa khóa". Barzan bắt đầu quản lý danh mục đầu tư hải ngoại của Saddam sau khi chuyển sang Geneva vào năm 1983 để làm đại sứ tại Thụy Sĩ. Raghad, con gái của Saddam, đang sống ở Jordani nhưng không được phép tham gia các hoạt động chính trị. Quốc vương Abdullah của Jordani cho Raghad và em cô là Rana tị nạn vì lý do nhân đạo. Raghad bị Chính phủ Iraq hiện nay cáo buộc dùng hàng triệu USD tiền thu được một cách phi pháp của Saddam để tài trợ cho lực lượng nổi dậy ở Iraq. Vợ cả của Saddam, bà Sajida, cũng đang chịu những cáo buộc tương tự.

Nguồn tin của *BBC* và *AP* cho biết, theo các luật sư bào chữa cho cựu Tổng thống Iraq Saddam, ngày 28/12/2006, trong nhà tù ông đã được gặp hai người anh em cùng mẹ khác cha của mình, trao cho họ bản di chúc cùng tất cả mọi vật dụng riêng trước khi bị hành hình.

Đoàn luật sư của Saddam cũng đã có được bản sao di chúc, trong đó Saddam nêu rõ: Cô con gái cả Raghad được thừa kế toàn bộ tài sản của ông. Cựu Tổng thống Saddam mong sau khi ông chết, Raghad sẽ đón bà mẹ cô hiện đang lưu vong ở Yemen sang Jordani để cùng sinh sống.

Được biết hai người em cùng mẹ khác cha của Saddam cũng bị giam giữ tại nhà tù này. Cuộc gặp mặt được tổ chức theo thỉnh cầu của ông. Saddam cũng trao cho hai em những bức thư ông viết cho người thân. Những lính Mỹ canh gác ở đây không can thiệp vào việc trao đổi thư từ, vật dụng này.

Khi gặp gỡ các em, tinh thần của Saddam tỏ ra rất phấn chấn, có vẻ ông đã sẵn sàng đón chờ mọi việc Saddam nói với các em, ông rất vui mừng đương đầu với cái chết và cho rằng điều đó tốt hơn nhiều so với việc phải sống trong cảnh ngục tù.

Luật sư Baddi tiết lộ: "Bản di chúc rất ngắn gọn.. Chúng tôi chưa có ý định công bố nó vào lúc này vì điều đó phải được sự đồng ý của bản thân ông Saddam hoặc con gái ông là Raghad".

Bộ Nội vụ Iraq cũng đã cho công bố trên website của họ bản kê tài sản của ông Saddam. Sau 6 tháng điều tra, toàn bộ tài sản của ông Saddam đã được thanh lý.

Theo bản kê khai này, tổng số tiền lương của ông trong thời gian làm Tổng thống Iraq là 2,184 triệu USD. Qua xác minh của các nhân viên điều tra và Hội Chữ thập đỏ Iraq, khoản tiền này hiện chỉ còn 33,4 vạn USD, lãi tiền gửi của Saddam tại Ngân hàng trung ương Iraq còn 5,69 vạn USD.

Phần lớn tài sản cá nhân hợp pháp của Saddam đều để ở Phủ Tổng thống. Đó là: Chiếc tàu thuốc bằng vàng, các đồ mỹ nghệ có giá trị, cuốn kinh Koran cổ, toà biệt thự được chính phủ tặng ông năm 1989 và một số đồ vật khác bao gồm trang phục, đồ trang sức trị giá 6 vạn USD.

Ông Mohamed Alhamiki - người phát ngôn của Bộ Nội vụ Iraq nói: "Sau khi chính phủ Saddam bị lật đổ, chính phủ mới ở Iraq và các ngân hàng nước ngoài đã niêm phong số tài sản 3,5 tỷ USD".

Trong hai năm qua, được sự phối hợp của Ngân hàng thế giới (WB), chúng tôi đã giải toả được 1,8 tỷ USD gửi ở các ngân hàng nước ngoài, còn lại 1,7 tỷ phải đợi đến sau khi toà án tuyên án Saddam thì mới giải toả tiếp được.

Từ ngày 6/11/2006, những khoản tiền gửi ở nước ngoài sau khi giải toả đã được chuyển cho ngân hàng trong nước. Sau khi thanh lý tài sản, chúng tôi thấy số tài sản thuộc về cá nhân Saddam chỉ có 60 vạn USD, số còn lại đều là của cải gia tộc Saddam đã cướp bóc của nhân dân, cần phải trả lại cho nhân dân Iraq".

Tuy nhiên, ông Kamel Hassan, một thành viên đoàn luật sư bào chữa cho ông Saddam nói, sau khi Bộ Nội vụ công bố bản kê khai tài sản cá nhân của Saddam, đoàn luật sư đã cử người tới Ngân hàng trung ương Iraq để tìm hiểu về tài sản cá nhân của Saddam thì thấy:

Tài sản hợp pháp của Saddam trước năm 2003 là 120,2 triệu USD, trong đó 97,4 triệu USD là thu nhập từ tiền lương, 22,8 triệu còn lại là tiền lãi đầu tư qua ngân hàng từ hơn 10 năm nay. Khoản 97,4 triệu USD tiền lương được Bộ Tài chính chuyển vào tài khoản của ông Saddam trong ngân hàng nên nó là tài sản cá nhân hoàn toàn hợp pháp.

Biệt thự của Saddam Hussein ở Pháp

Theo *Times*, *TFI*, *Gulf Daily*, tại Quận Californie của thành phố Cannes hoa lệ của nước Pháp là nơi tọa lạc những tòa nhà thuộc loại đẹp nhất cả khu vực Côte d'Azur hào nhoáng. Một ngôi biệt thự trị giá cả 15 triệu USD của cựu Tổng thống Iraq Saddam Hussein nằm ở đó. Một biệt thự khác thì đứng sừng sững ở kinh đô nước hoa Grasse.

Ý định về hưu ở Pháp có lẽ đã nảy nở trong đầu ông Saddam Hussein từ năm 1975, khi ông này đến thăm vùng Provence (thuộc Côte d'Azur) trù phú của nước Pháp. Ông đã được Jacques Chirac, lúc bấy giờ là Thủ tướng Pháp đón tiếp nồng hậu. Vài năm sau chuyến thăm kể trên,

K.Ebdoulahi - một người thân tín của Hussein - đã làm thủ tục mua căn biệt thự cho Chính phủ Iraq. Bản thân ông Hussein kể từ đó đến nay chưa một lần đặt chân đến 2 ngôi biệt thự hoa lệ nhưng Uday, một trong hai quý tử ăn chơi ngất trời của ông ta thì đã vài lần đến ngôi biệt thự trị giá 15 triệu USD để mở tiệc linh đình. Nó có 12 phòng ngủ, nằm trên một ngọn đồi trông xuống thành Cannes, nơi tập trung hằng năm của những minh tinh màn bạc trên khắp thế giới để hội họp chờ giải Cành cọ vàng được công bố. Cũng như các dinh thự của ông Hussein ở Baghdad, hầu hết những vật quý giá bên trong đã bị cướp đi từ những ngày đầu của cuộc chiến Iraq.

Ngôi biệt thự ở Grasse rẻ hơn: khoảng 7 triệu USD. Nó đang trong tình trạng bỏ hoang hoàn toàn và hiện là nơi tập trung của bọn đầu trọc. Bọn chúng đã vẽ nguệch ngoạc đầy các bức tường trong nhà và có lúc "cao hứng" còn châm lửa đốt cả tủ ly. Một số nhà báo đã có dịp vào đây, nhìn thấy chai lọ vương vãi trên sàn nhà giữa những bao cao su đã sử dụng. Lối vào thì mọc đầy cỏ dại còn cái hồ bơi rộng lớn trở thành nơi tắm táp cho lũ ếch nhái. Chính quyền mới của Iraq vừa cho biết sẽ tiến hành các thủ tục để nhận quyền sở hữu 2 ngôi biệt thự kể trên.

Phải khổ sở trong nhà tù của Mỹ, hẳn có lúc Saddam Hussein nghĩ đến 2 ngôi biệt thự ở Pháp của mình. Nếu như không có cuộc chiến Iraq thì hẳn sẽ có ngày ông ta bước chân lên "Ngọn đồi tỉ phú", tên của khu đồi ở Cannes mà ngôi biệt thự 15 triệu USD của ông ta tọa lạc, để hưởng tuổi già. Cái tên "Ngọn đồi tỉ phú" phần nào nói lên mức độ giàu có của những cư dân của nó. Luật bảo vệ cuộc sống riêng tư đến mức tối đa của Pháp cộng với khí hậu tuyệt vời của vùng Côte d'Azur khiến cho nơi đây trở thành điểm hạ cánh dễ chịu của nhiều nhân vật từng hét ra lửa. Dân cư của nó bao gồm nhà cự tộc tài Zaire M.Seko, hàng loạt nhân vật quyền lực của thế giới Arab cũng tậu nhà ở Côte d'Azur, trong đó không thể không kể đến hoàng thân Qatar. Cũng trên cùng một con đường, nấp sau những bức tường cao ngất lắp đầy camera là biệt thự của em gái vị quốc vương đã quá cố xứ Arab Saudi Fahd. Bản thân ngôi biệt thự của ông Hussein cũng gần không ít camera an ninh, nhất là kể từ năm 2002, sau khi những người quản lý ngôi nhà này phát hiện ra hàng xóm của mình chính là em trai của trùm khủng bố Bin Laden.

Nhiều trẻ em chết vì thử bắt chước cảnh quay treo cổ Saddam Hussein

Theo AP, sau khi những hình ảnh về Saddam Hussein bị hành quyết phát tán trên truyền

hình và Internet, nhiều em nhỏ các nước đã bắt chước những gì được xem.

Cái chết của những cậu bé ở Mỹ, Yemen, Thổ Nhĩ Kỳ và nhiều nơi khác đều có một điểm chung: tất cả đều treo cổ sau khi xem cảnh quay xử tử Saddam Hussein.

Quan chức và người thân các em nhỏ trên cho biết, bọn trẻ dường như bắt chước cảnh treo cổ cựu Tổng thống Iraq hôm 30/12 - vốn được ghi lại trong các băng hình rút ngắn của Chính phủ Iraq lẫn đoạn băng bí mật được phát trên các website và một vài kênh truyền hình.

Những đoạn phim rò rỉ được quay bằng điện thoại di động đã khiến thế giới bất bình về vụ hành quyết cựu lãnh đạo Iraq. Tuy nhiên, một số chuyên gia lại quan tâm nhiều hơn tới hình ảnh Saddam Hussein tụt khỏi sàn giá treo cổ và thi thể lủng lẳng ở cuối đoạn dây thừng.

Các chuyên gia cho hay, những hình ảnh như vậy sẽ tác động mạnh tới thanh thiếu niên - đối tượng chưa hiểu hết hậu quả của cái chết và bạo lực đặc biệt khi việc xử tử Saddam lại thu hút sự chú ý của quốc tế.

"Bọn trẻ đã nhìn thấy những gì diễn ra nhưng không nghĩ rằng nó khủng khiếp, và chúng lại càng muốn bắt chước", Hisham Ramy, một giáo sư khoa tâm lý trường đại học Ain Shans tại Cairo nói.

Một ngày sau khi vụ hành quyết Saddam diễn ra, một cậu bé 10 tuổi người bang Texas (Mỹ) đã chết trên chiếc giường tầng của mình sau khi xem bản tin Saddam bị treo cổ. Cảnh sát ở khu ngoại ô Webster, Houston nói, Sergio Pelico - cậu bé thiệt mạng, đã thắt một thông lọng quanh cổ khi đang nằm trên giường nhưng không hề có ý tự tử.

"Tôi tin rằng cậu bé không nghĩ mọi việc là thật", Julio Gustavo, bác Sergio nói. "Ti vi chiếu cảnh các đao phủ thắt thông lọng quanh cổ ông ta và đủ mọi thứ. Tại sao lại chiếu những thứ đó trên ti vi?".

Một việc làm tương tự cũng diễn ra ở Thổ Nhĩ Kỳ, cậu bé Alisen Akti 12 tuổi cũng treo cổ trên giường sau khi xem cảnh quay hành hình Saddam. Bố của em là Esat Akti nói với các phóng viên rằng con trai ông bị ảnh hưởng bởi những hình ảnh trên ti vi.

"Sau khi xem đoạn băng hành hình Saddam, cháu luôn miệng hỏi: Saddam bị xử tử như thế nào? ông ấy có bị đau không?", Akti nói: "Chính những hình ảnh đó đã gây ra cái chết của con tôi".

Mubassahr Ali, 9 tuổi, ở thị trấn Rahim Yar Khan, miền đông Pakistan cũng thiệt mạng vài giờ sau khi xem cảnh hành quyết Saddam. Cảnh sát địa phương là Sultan Ahmed Chaudhry nói, cậu bé đã bắt chước những gì đã xem.

“Cậu bé xấu số đã dùng một đoạn khăn dài, một đầu buộc lên quạt trần và buộc đầu còn lại quanh cổ. Tiếp đó, nó đứng trên ghế và nhảy xuống”, ông Chaudhry nói.

Tại Yemen, có ít nhất 2 em nhỏ thiệt mạng và 1 em bị thương trong trường hợp tương tự. Trong số trên có một học sinh 13 tuổi. Anh họ của cậu bé này là Yahya al-Hammadi cho biết, khi gia đình cậu bé trở về nhà họ thấy em lủng lẳng trên cây.

Ở Arab Saudi, một bé trai 12 tuổi được anh trai phát hiện đã chết với thòng lọng quanh cổ, báo *Okaz* đưa tin. Cậu bé thiệt mạng tên là Sultan Abdullah al-Shemmeri sống cùng gia đình ở tỉnh Hafr al-Baten, gần biên giới Iraq.

"Cậu bé đó mới 12 tuổi và không biết được việc xử tử Saddam là tốt hay xấu", một quan chức Bộ Nội vụ Arab Saudi nói.

Báo chí ở Algeria và Ấn Độ cũng đưa tin về các trường hợp tương tự sau khi xem cảnh treo cổ Saddam.

Ramy, một giáo sư ở Ai Cập nói, lũ trẻ có xu hướng bắt chước những cảnh bạo lực chúng xem trên ti vi, Internet và phim ảnh nhưng hành động của chúng thường nhằm vào người khác. Việc bắt chước treo cổ hay tự tử là bất thường nhưng trong trường hợp này thì không lấy gì làm ngạc nhiên. "Vì có một số người nói Saddam là anh hùng, kẻ tử vì đạo và cái chết của ông ta được ca ngợi, điều này đã ảnh hưởng tới lũ trẻ".

Cơn sốt mua bán kỷ vật của ông Saddam trên mạng

Theo *Dakungpao*, ngày 3/1/2007, sợi dây thừng treo cổ ông Saddam được đặt giá 20 vạn USD, còn cái đai da là 25 vạn USD. Còn bản viết tay Hồi ký của ông Saddam viết trong tù được chào bán với giá cao nhất: 1,8 triệu USD!

Trong khi chính phủ Iraq còn đang tiến hành điều tra xem ai là kẻ đã dùng điện thoại di động quay và tung đoạn băng video cảnh ông Saddam bị thắt cổ lên mạng Internet thì ngày 2/1/2007, đã có người công khai rao bán sợi dây thừng đã thắt cổ ông trên mạng EBAY.

Theo lời kẻ rao bán thì sợi thừng này được các đao phủ xác nhận và ông ta chịu hoàn toàn trách nhiệm nếu đây là đồ rởm. Giá khởi điểm cho sợi dây này là 20 vạn USD và việc đấu giá sẽ kết thúc vào ngày 2/2/2007.

Theo báo chí Mỹ thì sợi thừng này có thể được bán riêng hoặc bán kèm với đai da quàng vai

có tác dụng giữ cho cổ ông Saddam được cố định sau khi đã bị treo cổ, tránh bị ngoại thương. Cái đai da đắt hơn, giá rao bán là 25 vạn USD.

Người ta cho rằng, là vật chứng quan trọng cho một giai đoạn lịch sử Trung Đông, rõ ràng sợi thừng treo cổ ông Saddam có một giá trị lịch sử không gì có thể thay thế được, nhưng giá tiền 20 vạn USD cũng thật chẳng rẻ chút nào.

Trước những ý kiến phàn nàn về giá quá đắt, người rao bán giải thích: Cuộc chiến tranh Iraq gây nên tổn thất nhân mạng rất lớn và chi phí lên đến trên 35 tỷ USD, thì cái giá 20 vạn USD ông ta đặt cho sợi thừng vẫn là quá rẻ.

Trong lúc sợi thừng treo cổ Saddam còn chưa có người mua thì ngày tối 2/1/2007, trên mạng EBAY lại xuất hiện một kỷ vật khác có liên quan đến Saddam được rao bán: Đó là bản viết tay Hồi ký của ông Saddam viết trong tù với cái giá chào bán cao ngất: 1,8 triệu USD. Tuy nhiên, tính chân thực của tập bản thảo này còn chưa được xác nhận.

Khác với người rao bán sợi dây thừng, kẻ rao bán bản thảo hồi ký không ghi tên thật, chỉ lấy biệt danh là "Iraq - Sadar". Trong mục thuyết minh cho món hàng, người này viết: Trong thời gian bị giam giữ, ông Saddam luôn tập trung viết hồi ký, nhưng do các lính gác Mỹ ngăn cản nên cuốn hồi ký không hoàn thành được.

Tập bản thảo này chỉ gồm 32 trang, được giữ gìn bởi một lính gác kể từ tháng 7/2006, sau đó nó được một người giấu tên mua lại với giá bèo. "Iraq - Sadar" cam đoan bản thảo này hoàn toàn được viết bởi chính tay Saddam, nó là bút tích của ông ta 100%.

Một quan chức Bộ Nội vụ Iraq xin giấu tên nói, hiện vẫn chưa xác định được Saddam có viết hồi ký khi bị giam giữ hay không, nhưng có một điểm có thể xác nhận là kể từ ngày 28/6/2006, lính gác người Mỹ không cung cấp giấy bút cho ông ta nữa.

Trước khi bị treo cổ, Saddam đã yêu cầu được viết Di chúc và việc này đã được tiến hành dưới sự giám sát của lính gác. Nếu ông Saddam có viết hồi ký thì nó chỉ có thể được viết trước khi bị lật đổ hoặc khi mới bị bắt giam.

Xung quanh vụ em trai Saddam Hussein bị treo cổ

Theo *AFP, BBC, AP*, nhà chức trách Iraq đã cho các phóng viên xem một đoạn băng ghi lại cảnh treo cổ cựu quan chức Baghdad. Một trong hai người là em trai của Saddam Hussein và

dầu ông này bị đứt khỏi cổ.

Những cảnh trong băng cho thấy Barzan Ibrahim al-Tikriti - em trai Saddam và là cựu chỉ huy lực lượng tình báo Iraq - cùng với Awad Hamed al-Bandar, cựu thánh án tòa án cách mạng Iraq, bị treo cổ cạnh nhau. Hai người này bị xử tử vì tội thảm sát người Shiite năm 1982.

Phóng viên *BBC* Andrew North ở Baghdad cho biết, những cảnh quay đầu tiên cho thấy cả hai bị cáo đang được chuẩn bị để lên giá treo cổ. Họ đều mặc quần liền áo màu cam và đứng cạnh nhau. Nhóm thi hành án đội mũ trùm kín đầu đã thắt thòng lọng vào cổ hai phạm nhân sau khi chụp mũ lên đầu họ.

Một cảnh quay ngắn sau đó cho thấy cả hai người đàn ông gục xuống. Hầu như ngay lập tức, sợi dây thừng quấn quanh cổ Barzan bật lên trên và cơ thể ông rơi xuống bên dưới.

Người quay phim sau đó chĩa ống kính xuống nền nhà và ở đó là một thi thể không đầu máu đầy cổ. Các nhà chức trách nói rằng đầu của Barzan vẫn còn trong mũ. Trong khi đó thi thể của Al-Bandar vẫn lủng lẳng trên dây thừng. Chính phủ Iraq khẳng định rằng việc Barzan bị đứt đầu là một sự tình cờ.

Xác hai phạm nhân sau đó được đem chôn cạnh mồ của Saddam Hussein tại ngôi làng Awja cách Baghdad chừng 180 km về phía Bắc. Hãng tin AFP đưa tin, khoảng 3.000 người, với không ít trong số này bắn súng và hò hét các khẩu ngữ chống chính phủ, đã tụ tập tại đây để tổ chức tang lễ.

Các nhân chứng cho biết, Barzan và Al-Bandar rùng mình sợ hãi khi họ bị đưa tới giá treo cổ. Một trong những người có mặt tại đó, công tố viên Jaafar al-Mussawi kể lại, khi cửa sập mở, ông nhìn thấy sợi dây thừng treo Barzan đung đưa. "Tôi nghĩ Barzan Ibrahim al-Tikriti đã tuột khỏi dây thòng lọng. Tôi hô lên rằng ông ta thoát rồi, đi xuống và tìm ông ta đi. Tôi bước xuống vài bước phía trước mọi người để nhìn: Tôi thấy đầu ông ta đã lìa khỏi thân". Việc thi hành án đã diễn ra lúc 3h sáng (giờ GMT) trong cùng một tòa nhà mà Saddam Hussein bị treo cổ ở Baghdad. Giới chức Iraq cho biết đầu tiên họ không có ý định tiết lộ đoạn video trên.

Kiểu treo cổ Saddam đã làm dấy lên làn sóng chỉ trích của cộng đồng quốc tế sau khi những hình ảnh quay bằng camera điện thoại di động cho thấy ông đã bị sỉ vả trong những giây phút cuối cùng của cuộc đời.

Phát ngôn viên Chính phủ Iraq Ali al-Dabbagh khẳng định không có điều tương tự tại buổi hành quyết Barzan và al-Bandar.

Nghi vấn xung quanh vụ treo cổ em trai Saddam Hussein

Theo hãng *Reuters*, vụ treo cổ vụ về em cùng mẹ khác cha của cựu Tổng thống Iraq là Barzan Ibrahim khiến cộng đồng Arab nghi ngờ rằng những người hành quyết đã chơi bẩn và ác ý.

Chiếc thòng lọng cuốn bay cả đầu của Barzan al-Tikriti khi ông này ngã xuống hố bên dưới giá treo cổ. Nó khiến người ta suy đoán rằng đao phủ đã điều chỉnh độ dài của thòng lọng sao cho nó có thể cứa đứt cổ của tội nhân.

Phát ngôn viên chính phủ Iraq, Ali Dabbagh cho biết không có "sự vi phạm nào về thủ tục" treo cổ Barzan và Awad Hamed al-Bandar - cựu chánh án cách mạng Iraq.

Nhưng cộng đồng người Arab, từ Yemen tới Maroc, đều tỏ thái độ hoài nghi trước lời giải thích của các quan chức. Một số người nhắc lại những lời thóa mạ và cách thức đầy bê bối của vụ hành quyết Saddam Hussein hôm 30/12/2006. Zaid al-Boudani, một người bán hàng ở Sanaa, Yemen, nói: "Hôm nay tôi rất buồn, nhiều người Arab Sunni khác cũng vậy. Vụ hành quyết này là một phần của chiến dịch trả thù đang diễn ra ở Iraq. Cái cách mà đầu ông ấy lìa khỏi cổ chỉ cho thấy lòng căm hận và sự trả thù".

Chủ tịch Trung tâm nhân quyền Maroc

Khaled Charkaoui mô tả vụ treo cổ là dã man và là hành động trả thù, được thi hành dưới áp lực từ bên ngoài, có thể là từ Iran và Mỹ. "Chúng tôi chưa từng nghe thấy có ai bị lìa đầu vì treo cổ cả, chỉ mỗi vụ này, nó phản ánh sự căm thù và bạo lực" ông nói.

Ông Azzam Saleh Abdullah, anh rể của Barzan, phát biểu trên Al Jazeera rằng chính quyền Iraq không thông báo cho gia đình biết trước rằng việc hành quyết sẽ xảy ra. "Chúng tôi nghe tin qua ti vi và thực sự bị sốc". Chính phủ Iraq đáng lẽ nên thông báo với chúng tôi. Họ biết rõ truyền thống là thế cơ mà", ông nói thêm.

Issam Ghazzawi, một luật sư người Jordani biện hộ cho Barzan, cho rằng sự việc khiến thân chủ của ông bị đứt cổ là do cố ý. "Đầu của ông ấy bị cắt sau khi bị treo cổ, là hành động dã man nhằm trả thù. Hành động đó đi ngược lại với các giá trị của con người".

Hiệp hội Nhân quyền Maroc, cơ chế giám sát nhân quyền độc lập chủ chốt ở các nước Bắc Phi, bình luận rằng vụ treo cổ là "ám sát chính trị". Tổ chức này tuyên bố: "Phiên tòa xử Saddam Hussein và các cộng sự của ông ấy thiếu các điều kiện cần thiết và không công bằng, ra một phán quyết bất công và các vụ treo cổ là hành động tội phạm ám sát chính trị".

Tuy nhiên, một số người Arab ở các nước nơi mà Saddam Hussein không được yêu mến, thì lấy làm vui mừng trước tin Barzan bị tử hình. Ali al-Baghli, một nhà phân tích hàng đầu của Kuwait và từng là Bộ trưởng dầu mỏ nước này, nói: "Cuối cùng thì công lý đã được thực thi!... (Barzan) phạm rất nhiều tội lỗi chống nhân loại. Ít nhất ông ta đã được xử bởi một tòa án hợp pháp".

"Đây là nguyên tắc luật pháp... Họ đáng bị như vậy. Họ không thể cứ tra tấn và giết người mà không phải đối mặt với công lý", Mansoor Al- Jamri, biên tập viên tờ *Al Wasat* của Bahrain, nói.

Châu Âu "nóng bỏng" vì vụ treo cổ "tàn bạo"

Sự kiện Iraq treo cổ hai phụ tá của Saddam Hussein gây một làn sóng phản đối mới từ các nước châu Âu, thêm vào đó là việc đầu của em trai cựu tổng thống bị đứt lìa khỏi cổ càng làm phản ứng thêm mạnh mẽ.

Em cùng mẹ khác cha của Saddam Hussein, cựu trùm tình báo Iraq Barzan Ibrahim al-Tikriti, đã bị chiếc thông lọng cắt đứt đầu khỏi cổ trong khi ông này bị hành quyết. Nhân vật này cùng một người nữa - chánh tòa án cách mạng Iraq trong chế độ cũ Awad Hamed al-Bandar, bị xử tử với tội danh chống nhân loại trong vụ thảm sát ở Dujail năm 1982.

"Thông tin về vụ treo cổ tàn bạo đó thật kinh khủng", Ngoại trưởng Ailen Dermot Ahern nhận xét: "Tôi tin rằng vì công lý và hòa giải ở Iraq, chính quyền nước này nên có những bước đi nhằm chấm dứt việc hành hình".

Chỉ vài giờ sau cuộc hành hình, Chủ tịch Hội đồng châu Âu Jose Manuel Barroso phát biểu ông ủng hộ chiến dịch do Italia khởi xướng nhằm vận động Liên Hợp Quốc ra lệnh ngừng hình phạt tử hình trên toàn cầu.

Thủ tướng Anh Tony Blair, người từng nhận xét rằng cách thức vụ hành hình Saddam Hussein là "không thể chấp nhận được", nói rằng Anh phản đối án tử hình, nhưng thực hiện hay không lại thuộc chủ quyền của Iraq.

Tờ báo *L'Osservatore Romano* của tòa thánh Vatican than phiền rằng những lời xin tha mạng cho hai nhân vật nói trên đã không được lắng nghe. "Viện đến giá treo cổ là việc thực hiện công lý một cách man rợ. Sau vụ hành hình Saddam Hussein theo một cách đầy xúc phạm, đã có rất nhiều lời kêu gọi đối thoại và hòa giải", tờ báo viết.

“Nhưng cho đến bây giờ, vẫn không có gì thay đổi”.

Trong khi đó Tổng thư ký Liên Hợp Quốc Ban Ki-moon dường như có quan điểm hơi xa cách với lời kêu gọi tổ chức này cấm án tử hình, ông nói: "Vấn đề án tử hình là tùy thuộc sự quyết định của mỗi quốc gia".

Châu Âu đã cấm án tử hình, nhưng loại hình phạt này vẫn tồn tại ở 68 quốc gia.

Lybia sẽ dựng tượng ông Saddam

Chính phủ Lybia cho hay nước này sẽ dựng một bức tượng cự Tổng thống Saddam Hussein, người vừa bị hành quyết tại Baghdad hôm 30/12/2006. Theo mô tả của hãng thông tấn Lybia Jana, bức tượng sẽ khắc họa cảnh ông Saddam đang đứng trên giá treo cổ cùng với một nhà lãnh đạo của phong trào kháng chiến Lybia, người từng chiến đấu chống lại sự chiếm đóng của Italia và cũng từng bị treo cổ năm 1931.

Lybia đã tuyên bố ba ngày quốc tang sau cái chết của ông Saddam và tạm hoãn mọi hoạt động kỉ niệm lễ Eid al-Alda. Các tòa nhà của chính phủ Lybia đều được treo cờ rủ để tang ông Saddam.

Trong khi đó, Tổng thống Ai Cập ông Hosni Mubarak lên tiếng phát biểu rằng, việc ông Saddam Hussein bị xử tử đã biến vị cựu Tổng thống Iraq này trở thành một người tử vì đạo. Ông Mubarak cũng bày tỏ quan điểm, theo đó, những bức ảnh chụp trộm từ vụ hành quyết là vô nhân đạo và man rợ. Ai Cập được biết đến là đồng minh thân cận của Mỹ tại khu vực và là một trong hai nhà nước thuộc thế giới Arab đã ký kết hiệp ước hòa bình với Israel. Những lời phát biểu của Tổng thống Ai Cập được đăng trong một bài phỏng vấn của tờ nhật báo bán chạy nhất Israel Yediot Ahronot và một số tờ báo Ai Cập khác.

Bài phỏng vấn trích dẫn lời vị Tổng thống cho biết: "Trên khắp thế giới có những tử tù bị treo cổ nhưng những gì diễn ra tại Baghdad vào đúng ngày đầu tiên của lễ Eid al-Ahda thật không thể tin nổi".

Mối quan hệ giữa Ai Cập và Iraq khá thân thiện cho đến khi Iraq tấn công Kuwait năm 1990. Ai Cập đã tham gia vào liên minh quốc tế do Mỹ cầm đầu đánh đuổi quân đội Iraq ra khỏi lãnh thổ Kuwait.

Phần IV: MỸ VÀ CUỘC CHIẾN IRAQ

Chiến dịch quân sự của Mỹ ở Iraq sẽ đi đến đâu

Tính đến thời điểm này kể từ khi Mỹ phát động chiến dịch quân sự tấn công Iraq năm lật đổ chế độ Saddam Hussein với lý do Iraq phát triển vũ khí hủy diệt hàng loạt và dung túng cho bọn khủng bố của mạng lưới Al-Qeada, thiệt hại của Mỹ cả về người và của là vô cùng to lớn.

Chiến tranh Việt Nam (1965-1975) từng làm ô danh 4 vị tổng thống, giết chết 58.000 lính Mỹ và hao tổn 662 tỉ USD, tính theo thời giá đô la hiện nay. Tham gia thế chiến thứ hai - cuộc chiến lớn nhất trong lịch sử loài người - quân đội Mỹ đẩy lùi quân Đức quốc xã ra khỏi Bắc Phi, đánh tan tác hạm đội Nhật Bản trong trận chiến Midway và mở cuộc tổng tấn công giải phóng châu Âu và Nam Thái Bình Dương cũng chỉ tốn trên dưới 600 tỉ USD.

Chiến tranh Iraq nhỏ hẹp hơn hai cuộc chiến nói trên nhiều, dưới đời một tổng thống duy nhất nhưng chiến phí thì đang có khả năng đạt tới mức kỷ lục lịch sử. Nếu tính toàn bộ cuộc chiến chống khủng bố - trong đó có chiến trường Iraq và Afghanistan - thì tổng chi phí lớn hơn rất nhiều. Những người lạc quan nhất cũng phải thừa nhận rằng năm 2007 này, phí tổn cuộc chiến sẽ vượt qua cuộc chiến Việt Nam. Năm tài chính 2007 này, Quốc hội đã chuẩn chi thêm 70 tỉ USD, không kể 100 tỉ USD mà Tổng thống Bush sẽ yêu cầu Quốc hội chi thêm cho chiến trường Iraq và Afghanistan. Như vậy, tính đến cuối năm 2007, Mỹ sẽ chi ra ít nhất 670 tỉ USD, tức nhiều hơn toàn bộ cuộc chiến Việt Nam.

Theo nhật báo *The Los Angeles Times* dẫn lời ông Steven Kosiak, Giám đốc nghiên cứu ngân sách thuộc Trung tâm Định giá ngân sách và chiến lược ở Washington, cho biết từ ngày 11/9/2001 đến cuối năm tài chính 2006, Mỹ đã chi 400 tỉ USD cho cuộc chiến chống khủng bố. Chi phí này không chỉ bao gồm chi phí ở Afghanistan và Iraq kể từ tháng 3/2003 mà còn tính luôn những chi phí khác cho cuộc chiến chống khủng bố trên toàn cầu. Nhật báo *The New York Times* dẫn lời nhà kinh tế Scott Wallsten ở Washington, cho biết mỗi ngày Mỹ chi ra hơn 300 triệu USD bao gồm tiền nhiên liệu cho máy bay, xe tăng, lương lính chính quy và lính hợp đồng tham gia các chiến dịch quân sự và tiền tái thiết Iraq.

Bà Linda Bilmes, giáo sư kinh tế Trường Đại học Harvard và ông Joseph Stiglitz, giải Nobel kinh tế và là cựu cố vấn kinh tế của chính phủ ông Bill Clinton, đã đưa ra con số hơn 2.000 tỉ USD đã chi. Số tiền này bao gồm những chi phí gián tiếp liên quan đến cuộc chiến. Ví dụ như giá xăng tăng cao do giá dầu thô từ 30 USD/thùng vào đầu năm 2003 đã tăng lên trung bình 50 USD/thùng suốt mấy năm qua do chiến tranh Iraq.

Ngoài ra còn phải tính thêm tiền trợ cấp cho những gia đình có con em chết ở chiến trường Iraq và chi phí chữa bệnh cho những người bị thương. Số thương binh này không nhỏ. Nếu trong thế chiến II, cứ một người lính Mỹ chết, có 1,5 lính bị thương thì tỉ lệ này ngày càng tăng trong những cuộc chiến sau này. Tại chiến trường Việt Nam trước đây, tỉ lệ này là 2,5, còn tại Iraq đã lên đến 16. Nghĩa là với 3.000 lính Mỹ đã thiệt mạng ở Iraq thì số người bị thương là 48.000. Ông Stiglitz còn cho biết thêm 20% số lính bị thương này bị thương ở não, 20% bị thương nặng và 6% bị cưa chi trên hoặc chi dưới. Theo tính toán của bà Bilmes, như vậy số tiền này không dưới 250 triệu USD.

Tóm lại, theo những tính toán chi li của hai nhà kinh tế có uy tín nói trên thì chi phí cuộc chiến chống khủng bố của Mỹ cao hơn con số của ông Steven Kosiak rất nhiều. Tại hội nghị thường niên của Hiệp hội Kinh tế Mỹ hồi năm ngoái, bà Bilmes và ông Stiglitz cho biết tính đến nay cuộc chiến này đã ngốn từ 1,026 tỉ đến 2,239 tỉ USD. So với con số ước tính mà Washington đưa ra hồi đầu cuộc chiến là từ 100 tỉ đến 200 tỉ USD thì quả là một trời một vực.

Với chi phí khổng lồ như vậy liệu Mỹ có giành được chiến thắng ở Iraq? Đây là câu hỏi đặt ra với chính quyền Mỹ và làm đau đầu các nhà hoạch định chiến lược Mỹ trong bối cảnh Mỹ đang ở thế "tiến thoái lưỡng nan". Khi bị sa xuống sình lầy hay cát lún, càng cựa quậy càng bị lún sâu thêm. Thực tế là Mỹ đang bị sa lầy trong cát lún ở sa mạc Iraq và đa số người Mỹ đều nhận thấy là không thể chấp nhận thực trạng cuộc chiến hiện nay nhưng không tìm được biện pháp gì để thay đổi tình thế.

Ngày 10/1/2007, Tổng thống G.Bush đã công bố chiến lược mới của chính quyền Mỹ ở Iraq, trong đó có các biện pháp tăng quân, tăng ngân sách chiến tranh cho Iraq. Tổng thống Bush đã thừa nhận những sai lầm của mình, nhận toàn bộ trách nhiệm và đưa ra chiến lược mới:

Với chiến lược mới này ít nhất Mỹ theo đuổi hai phương án:

Phương án thứ nhất là Mỹ quyết định đạt được một số mục tiêu thực tế nào đó ở Iraq và lùi quyết định rút quân khỏi Iraq đến một thời hạn xa hơn, có nghĩa là đi theo hướng mở rộng sự có mặt của mình. Với mục đích ổn định tình hình chính trị trong nước và thiết lập một chế độ, chưa chắc là dân chủ, nhưng có quan hệ gần gũi với Mỹ và có thể chấp nhận được với người Mỹ. Với chế độ đó, bảo đảm giữ Iraq trong khu vực ảnh hưởng chính trị của Mỹ ở Trung Đông. Như

vậy Mỹ trước mắt phải từ bỏ kế hoạch lâu dài là biến Iraq thành một quốc gia dân chủ theo kiểu Mỹ, tôn trọng những giá trị Mỹ. Việc tăng cường quân Mỹ và tiến hành những chiến dịch quân sự lớn hơn sẽ để lại những hậu quả như thế nào.

Việc tăng cường quân Mỹ chỉ khơi ngòi cho sự giao tranh quyết liệt hơn giữa người Iraq dòng Hồi giáo Sunni và dòng Shiite, nhất là dòng Hồi giáo Sunni sẽ kiên quyết trả thù cho việc người đồng hương và thủ lĩnh của họ trước đây là cựu Tổng thống Saddam Hussein, giữa người Kurd và những người Iraq. Ở Iraq, người Hồi giáo dòng Shiite chiếm khoảng 60%, người Sunni 20%, khoảng chừng đó nữa là người Kurd. Những người Arab Sunni luôn chiếm vị trí lãnh đạo chính trị đất nước, đó là sự chuyên chính của thiểu số, còn người Shiite chưa khi nào được bén mảng đến chính quyền. Nhưng giờ đây người Shiite lại chiếm đa số trong chính quyền và giữa họ đang diễn ra cuộc đấu tranh khốc liệt. Người Sunni muốn giành lại quyền kiểm soát đất nước, người Shiite muốn duy trì và tăng cường sức mạnh, còn người Kurd thì muốn tự trị và nhanh chóng rút ra một bên.

Phương án thứ hai là trước khi rút quân khỏi Iraq, Mỹ quyết định tăng cường các biện pháp quân sự và bảo vệ các cơ quan bảo vệ pháp luật, "giáng" cho lực lượng đối lập ở Iraq những đòn chí mạng rồi sau đó rút đi. Mỹ đã từng sử dụng chiến thuật đó khi rút khỏi Việt Nam năm 1971 - 1972. Cần nhớ rằng, khi đó trong khi rút khỏi cuộc chiến tranh không có ánh sáng cuối đường hầm và nặng nề ở Việt Nam, Mỹ lúc đầu đã mở rộng chiến tranh sang Campuchia và Lào, sau đó rút khỏi Việt Nam, đành chịu thất bại và sụp đổ của chế độ bù nhìn ở miền nam Việt Nam.

Tuy nhiên chính quyền của ông George W. Bush không thể lựa chọn phương án này, mặc dù quyết định của ông Bush trái ngược với kiến nghị của Nhóm cố vấn cao cấp do Ngoại trưởng Mỹ thời Bush cha, James Baker đệ trình Quốc hội trước đó. Chính trị Mỹ luôn được chi phối bởi phái điều hòa và phái hòa bình, với những quan điểm luôn trái ngược nhau.

Nếu người Mỹ rút đi ngay lập tức, Iraq sẽ rơi ngay vào vòng xoáy nội chiến, và sẽ có ít nhất hai quốc gia nữa là Iran và Thổ Nhĩ Kỳ bị lôi kéo vào đây. Iran là quốc gia duy nhất trên thế giới có đông nhất người dòng Shiite, sẽ ủng hộ người Shiite và can dự toàn diện vào cuộc nội chiến này. Thổ Nhĩ Kỳ lo sợ sự tự trị của người Kurd và đã tuyên bố rằng, nếu như người Kurd bắt đầu tự trị, Thổ Nhĩ Kỳ sẽ đưa quân vào khu vực Kurdistan của Iraq và không cho phép "sờ" đến lãnh thổ của mình. Điều đó đe dọa mất ổn định ở một trong những khu vực chiến lược quan trọng nhất của thế giới.

Nỗ lực đặt cược nhiều hơn vào Chính phủ Iraq và buộc họ có trách nhiệm nhiều hơn đối với việc bảo đảm an ninh, nhiều khả năng không hiện thực, bởi vì Chính phủ Iraq không có khả năng làm được điều đó. Họ không nhận được sự ủng hộ của dân chúng, không được sự tin

tướng cần thiết. Cũng như vậy, sau một thời gian nữa, chính quyền sẽ gặp phải thách thức mới, nhưng trong tình hình còn tồi tệ hơn.

Người Mỹ cuối cùng sẽ phải ra đi, để lại đất nước này cho chính phủ hợp pháp, nhưng vấn đề Iraq vẫn chưa được giải quyết, các hành động bạo lực không chấm dứt, sự kháng cự không bị dập tắt, thì tất yếu chính phủ này sẽ sụp đổ ngay, Iraq sẽ rơi vào nội chiến triền miên.

Bush đã chọn tăng quân và mở rộng chiến dịch. Cùng với quân đội và cảnh sát Iraq, binh sĩ Mỹ được giao nhiệm vụ bình định Baghdad. Có điều mọi nỗ lực ngăn chặn chiến tranh phe phái ở Baghdad đều thất bại. Tổng thống Bush hy vọng Chính phủ của Thủ tướng Nouri al-Maliki hứa hẹn sẽ ngăn chặn mọi sự can thiệp chính trị và giáo phái, hy vọng quân đội Mỹ không phải gánh chịu thương vong nặng nề. Tuy nhiên, nếu như thực hiện được kế hoạch đó, chiến thắng cũng chỉ mang tính tạm thời. Quân đội Mỹ không thể duy trì "hoà bình" lâu dài, và Baghdad không thể được "bình định" thực sự nếu như người Iraq không thể tự mang lại hoà bình cho chính mình. Đó là điều không tưởng.

Chính quyền Mỹ hiện nay đã ở tình trạng của một con bạc đen đui, rút về thì rõ là thua đậm, đánh thêm biết đâu lại gỡ lại được tiền đã mất. Dẫu kết cục thế nào, người Mỹ cũng khó mà rút mình ra khỏi cuộc chiến Iraq, nơi ngày càng trở thành một cuộc nội chiến đẫm máu và đậm màu tôn giáo. Lợi ích kiểm soát Iraq và khu vực Trung Đông với nguồn dầu lửa quá cần cho nền kinh tế Mỹ làm cho người Mỹ sẽ cố bám giữ lấy chính sách hiện nay của mình. Nhưng dân chúng Mỹ và cả người Iraq ngày càng sốt ruột với sự có mặt của quân đội Mỹ ở Iraq và Chính quyền Mỹ chắc chắn sẽ phải tính lại các chính sách của mình ở khu vực này.

Nhận định về chính sách của Mỹ ở Trung Đông nói chung và Iraq nói riêng, Viện sỹ Viện hàn lâm khoa học Nga Evgheni Primakov (Nga) khẳng định trường hợp của Iraq cho thấy Mỹ giành cho mình độc quyền xếp hạng nước nào đe dọa an ninh quốc tế và đơn phương quyết định sử dụng vũ lực chống lại nước đó. Đồng thời cũng tỏ rõ quyết tâm xuất khẩu dân chủ tới nước này nước khác nếu trật tự ở đó không khiến Mỹ hài lòng. Bây giờ có thể khẳng định sự thất bại của chính sách đó. Nhiều đại diện của Mỹ cũng ghi nhận điều này. Mới đây, thậm chí Tổng thống Bush lần đầu tiên thừa nhận rằng Mỹ chưa chiến thắng tại Iraq. Sau cuộc tấn công của Mỹ, đất nước Arab này lún sâu vào hỗn loạn. Đã bắt đầu cuộc nội chiến trên nền tảng tôn giáo. Ngày càng rõ nét nguy cơ Iraq bị xé ra từng mảnh. Iraq trở thành bàn đạp chính của Al - Qaeda. Thất bại trong chính sách đối với Iraq đã giáng đòn trí mạng vào học thuyết của Mỹ về chủ nghĩa đơn phương. Cuộc bầu cử Quốc hội mới đây với việc đảng Cộng hòa mất đa số tại cả hai viện đã cho thấy điều đó. Nhưng đòn trí mạng không có nghĩa là học thuyết đó đã kết thúc, hơn nữa người ta bằng mọi cách cố níu kéo nó. "Chiến lược mới của Mỹ tại Iraq được quảng bá rầm rộ

cho thấy điều này. Về thực chất, chiến lược mới gói gọn trong việc Tổng thống Bush bất chấp Quốc hội và ý kiến của đại đa số dân chúng vẫn gửi thêm gần 22 ngàn quân Mỹ tới Iraq. Quyết định thiếu sáng suốt và vô vọng, làm như thể đối với Mỹ lối thoát ra khỏi ngõ cụt Iraq quá đơn giản, chỉ cần tăng thêm 1/6 lực lượng xâm lược. Đó là quyết định trơ trẽn xét về tính chất, nó làm ngơ trước việc số lính Mỹ chết tại Iraq còn lớn hơn số người New York tử nạn trong vụ khủng bố ngày 11/9/2001, chưa nói đến hàng chục và hàng chục nghìn người Iraq bỏ mạng.

Iraq - Hậu quân Mỹ

Vấn đề là tình hình Iraq bây giờ đã thay đổi hoàn toàn. Quân Mỹ hiện nay chiến đấu ở Iraq không phải với quân đội của Saddam Hussein vốn không còn tồn tại, mà là đối phó với ba kẻ thù. Thứ nhất đó là những nhóm người Sunni cực đoan. Thứ hai, những nhóm người Shiite cực đoan. Và thứ ba là các lực lượng khủng bố quốc tế đã xâm nhập vào Iraq. Như vậy nếu Mỹ thất bại, bọn khủng bố quốc tế sẽ tràn sang châu Âu, sang Nga, rồi sau đó sang Mỹ.

Giải quyết vấn đề khủng bố ở Iraq hiện nay rất khó khăn do những nguyên nhân sau: Thứ nhất các nhóm người Shiite cấp tiến đại diện cho đa số dân cư Iraq đang tranh giành quyết liệt quyền kiểm soát bộ máy chính quyền. Đây là cơ hội ngàn năm có một đối với họ. Những tổ chức dòng Sunni chiến đấu để họ không bị loại khỏi chính quyền. Chính vì thế người Sunni hầu như không tham gia vào các cuộc bầu cử. Bởi họ biết rằng bầu cử cũng chẳng mang lại điều gì cho họ, vì họ chỉ chiếm thiểu số khoảng 20% toàn dân số đất nước. Nhưng họ đã quen lãnh đạo. Họ từng là tầng lớp lãnh đạo của đảng Baath, đại diện cho giới lãnh đạo sỹ quan cao cấp, các cơ quan đặc biệt và lãnh đạo chính trị. Còn bây giờ, nếu áp dụng các thể chế bầu cử dân chủ, họ sẽ bị loại khỏi chính quyền là điều chắc chắn. Người Hồi giáo dòng Sunni quyết không chấp nhận điều đó. Cuối cùng là nhân tố thứ ba: bọn khủng bố quốc tế từ nhiều ngõ ngách thế giới có thể dễ dàng đi lại qua biên giới Iraq, vì không ở đâu có cơ hội thuận lợi để gây đổ máu cho quân đội Mỹ bằng ở Iraq. Chúng không thể tiếp cận các cơ sở căn cứ quân sự của binh lính Mỹ. Nhưng, chỉ cần lính Mỹ xuất hiện trên các bãi sa mạc hay các đường phố ở các thành phố Iraq, thì đó là những mục tiêu đúng theo ý muốn của chúng và cũng dễ dàng thực hiện. Do vậy, khủng bố ở Iraq chỉ có thể bị ngăn chặn chừng nào ở đó có một chính quyền mạnh với bàn tay sắt, có khả năng đẩy bọn khủng bố ra khỏi lãnh thổ Iraq. Điều đó hiện nay là không tưởng, cho dù quân Mỹ có đổ vào đây bao nhiêu chăng nữa. Có điều, dưới thời cựu Tổng thống Saddam Hussein ở Iraq hoàn toàn không có khủng bố quốc tế. Dù Saddam Hussein bị lên án là độc tài

nhưng sự thực Saddam Hussein đã giải quyết tốt vấn đề này.

Có thể nói hiện nay ở Iraq đang diễn ra không phải một cuộc chiến tranh. Những người Hồi giáo dòng Sunni đồng thời tiến hành hai cuộc chiến - chống người Mỹ và chống người Hồi giáo dòng Shiite. Còn người Hồi giáo dòng Shiite không phải chống người Mỹ, mà là tiến hành một cuộc chiến tranh chống người Hồi giáo dòng Sunni. Để nhận thức đầy đủ diễn biến tình hình, chúng ta hãy chú ý rằng nếu như người Sunni không đuổi được quân Mỹ rút ra khỏi Iraq trong những năm tới, thì tình hình đối với họ sẽ còn khó khăn hơn nhiều. Bởi chính phủ hiện nay, trong đó chủ yếu là người Hồi giáo dòng Shiite và Kurd thao túng vẫn hy vọng rằng nhờ sự giúp đỡ và hỗ trợ của quân Mỹ, họ có thể từng bước xây dựng được quân đội và cảnh sát có khả năng chiến đấu, kiểm soát tình hình. Và như vậy chính phủ này có đủ khả năng để đối phó với người Sunni và giữ được chính quyền.

Người Hồi giáo dòng Sunni hiện nay không chỉ căm ghét quân Mỹ chiếm đóng đất nước, mà đối với người Sunni điều quan trọng hơn là căm ghét người Mỹ đã giúp cho người Hồi giáo dòng Shiite và người Kurd nắm giữ quyền lực. Lẽ dĩ nhiên, người Hồi giáo dòng Shiite cũng chẳng ưa gì khi thấy quân Mỹ xuất hiện trên các đường phố và làng mạc Iraq. Nếu như trước đây dưới thời Saddam Hussein, người Sunni là cộng đồng thống trị thì người Mỹ đã mang đến dân chủ cho Iraq. Sự thực, ít nhất cũng là hệ thống bầu cử dân chủ: một người - một lá phiếu. Như vậy tính theo thống kê thì lợi thế thuộc về người Shiite và Kurd, bởi vì người Shiite chiếm tới gần 60% và người Kurd chiếm gần 20% dân số Iraq. Như vậy người Sunni chỉ chiếm giới thiểu số chỉ hơn 20% số phiếu là cùng. Cho dù bất cứ cuộc bầu cử nào, người Sunni chỉ có thể chiếm thiểu số. Và dù Mỹ có khách quan đến mấy, thì vẫn có lợi thế cho người Shiite. Điều đó giải thích vì sao người Shiite không chống quân Mỹ.

Người Shiite, nhất là người Kurd bị đè nén, áp bức bấy lâu nay, về mặt khách quan trở thành đồng minh của Mỹ. Có nghĩa là điều hết sức quan trọng đối với người Sunni hiện nay là làm sao càng làm cho quân Mỹ càng thiệt hại nhiều càng tốt để dân Mỹ phản ứng mạnh, đòi hỏi chính quyền Mỹ rút quân về nước. Điều đó đang ngày càng phản ánh rất rõ trong dư luận Mỹ, cũng như thể hiện qua kết quả các cuộc bầu cử vào hai viện của Quốc hội Mỹ năm 2006. Rõ ràng vấn đề Iraq đã đóng vai trò chính trong các cuộc bầu cử này.

Giờ đây những chiến binh dòng Sunni bao gồm: Thứ nhất là những đảng viên đảng Baath - sỹ quan quân đội, những nhân viên của các cơ quan đặc biệt cũ. Thứ hai, những thanh niên bị cuốn hút bởi những khẩu hiệu của chủ nghĩa dân tộc. Và thứ ba là người của mạng lưới "Al-Qaeda", những chiến binh khủng bố của mạng lưới này đến từ khắp nơi trên thế giới. Những chiến binh Sunni cho rằng chỉ cần đến một thời điểm nào đó, thì chính quyền Mỹ không thể

chống lại được áp lực của dư luận giống như thời kỳ chiến tranh Việt Nam. Họ tin chắc rằng để lập lại một Việt Nam ở Iraq, người Mỹ sẽ chịu những thiệt hại vô cùng to lớn mà người Mỹ sẽ không thấp nhận được.

Điều gì sẽ xảy ra khi người Mỹ rút đi? Người Sunni hy vọng rằng khi quân Mỹ rút khỏi Iraq, họ một chọi một với người Shiite. Cũng cần phải nhấn mạnh một khía cạnh quan trọng là hai dòng Hồi giáo này ở Iraq từ lâu luôn tồn tại sự thù ghét lẫn nhau, bởi vì từ bao đời nay người Hồi giáo dòng Shiite là cộng đồng bị áp bức, đè nén và bị phân biệt đối xử, còn người Sunni bao giờ cũng cười đầu cười cổ họ. Sự thù ghét lớn đến mức mà thậm chí họ không coi nhau là cùng theo đạo Hồi. Những người Hồi giáo dòng Sunni tin tưởng rằng một người Sunni bằng hai người Shiite, và chỉ cần quân Mỹ rút khỏi Iraq, thì họ có đủ khả năng bóp chết người Shiite và thiết lập chế độ của mình giống như thời Saddam Hussein. Chính điều đó lý giải tại sao bạo lực diễn ra dã man và đẫm máu ở Iraq. Vì họ muốn rằng quân Mỹ rút khỏi Iraq càng sớm càng tốt, lúc đó chỉ còn một mình người Sunni chọi với Shiite. Và như vậy đó là một cuộc nội chiến thực sự. Sau khi giành chiến thắng trong cuộc nội chiến này, họ sẽ trả thù lại người Shiite và cả người Kurd, vì đã tiếp tay cho Mỹ chiếm lấy quyền lãnh đạo đất nước của họ. Cuộc nội chiến này thậm chí không thể gọi là chiến tranh tôn giáo. Bởi vì sự bất đồng về tôn giáo, về giáo lý giữa người Sunni và Shiite không lớn lắm, thậm chí còn ít hơn cả bất đồng giữa đạo Chính thống và Cơ đốc. Có thể nói, người Shiite, lần đầu tiên trong lịch sử có cơ hội nhờ người Mỹ, tận dụng những yếu tố về dân cư đông đảo đã trở thành người lãnh đạo đất nước Iraq, điều mà xưa nay chưa từng có. Chính nhờ người Mỹ đã tạo ra tình hình để người Shiite đã giành được đa số trong quốc hội bằng con đường hợp hiến, bình thường.

Hơn nữa, việc Saddam Hussein bị hành quyết cũng là một tác nhân lôi cuốn người Sunni tình nguyện chiến đấu chống Mỹ và người Shiite. Nếu như Saddam Hussein vẫn còn bị cầm tù, tình hình cũng không thay đổi mấy. Nhưng việc Saddam Hussein bị hành quyết rõ ràng là như "lửa đổ thêm dầu", vì người Sunni vẫn coi Saddam Hussein là lãnh tụ của họ. Còn đối với Mỹ, Mỹ chưa muốn chính quyền Iraq vội vàng hành quyết Saddam Hussein như vậy. Bởi Mỹ hiểu rằng việc vội vàng hành quyết Saddam Hussein chính là tác nhân bổ sung đốt lên lòng căm thù của người Sunni. Nhưng Chính phủ của Thủ tướng Nouri al-Maliki không thể làm khác được, bởi còn một yếu tố nữa là người Kurd cũng có trong thành phần chính phủ sẽ căm thù ông ta như thế nào. Cũng giống như người Shiite, nếu al-Maliki hoãn thi hành án đối với Saddam Hussein một thời gian nữa, thì người Shiite, chỗ dựa chính của al-Maliki chắc chắn sẽ có cách đối xử thích đáng với ông ta.

Chính vì vậy, đối với người Mỹ hiện nay điều vô cùng quan trọng là làm sao nối được chiếc cầu hợp tác với người Sunni, bởi vì cho dù họ chỉ chiếm chưa đầy 20% dân số, nhưng thiếu họ

người Mỹ không thể làm được bất cứ điều gì. Mỹ muốn chứng tỏ cho người Sunni hiểu rằng họ có quan điểm khách quan và không muốn trao quyền lực cho người Shiite.

Tình hình Iraq sau khi quân Mỹ rút đi sẽ ra sao? Tình hình Iraq nói riêng và khu vực Trung Đông nói chung liệu có ổn định hay không? Đó là điều dư luận thế giới rất quan tâm. Nhưng những người Hồi giáo dòng Shiite, Sunni và cả người Kurd đều không quan tâm đến số phận và tương lai của đất nước Iraq. Đối với người Hồi giáo dòng Shiite hiện nay điều quan trọng nhất mà họ cần quan tâm là xây dựng một lực lượng vũ trang đủ mạnh để có khả năng chiến đấu với người Hồi giáo dòng Sunni. Tất cả đều hiểu sớm hay muộn Mỹ cũng sẽ rút quân ra khỏi Iraq. Nhưng ai sẽ thống trị và lãnh đạo Iraq mới là điều đáng quan tâm nhất hiện nay. Người Hồi giáo dòng Sunni tin tưởng một khi quân Mỹ rút đi là điều kiện thuận lợi để họ giành lại quyền lãnh đạo từ xưa nay của mình. Họ đang củng cố vị thế của mình để thời cơ đến là tấn công người Shiite. Nhìn thấy viễn cảnh đó trước, nên người Sunni càng đẩy mạnh hoạt động khủng bố nhằm vào cả người Mỹ lẫn người Shiite. Còn người Hồi giáo dòng Shiite muốn tranh thủ tối đa sự giúp đỡ của Mỹ để giữ lấy quyền lực mà lâu nay họ mới có được.

Còn người Kurd thì sao? Ở thời điểm hiện nay, đối với người Kurd chưa bao giờ tình hình lại thuận lợi như vậy. Chưa bao giờ, người Kurd lại giữ vị trí cao trong thể chế chính trị của Iraq như hiện nay. Tổng thống đương nhiệm của Iraq Jalal Talibani là người Kurd và người Kurd cùng với người Shiite tạo thành đa số cầm quyền trong chính phủ Iraq. Tình hình sẽ diễn biến ra sao hoàn toàn phụ thuộc vào chính người Kurd. Tất cả đều tùy thuộc vào chính sách khôn khéo và sáng suốt của họ trong các vấn đề nhạy cảm và tranh cãi như thể chế liên bang Iraq và số phận của thành phố Kirkut - một trong những khu vực có trữ lượng lớn dầu mỏ.

Về mặt lịch sử, khu vực này người Kurd cho là của mình, song trên thực tế lại không thuộc khu vực ảnh hưởng của người Kurd, mà sau cuộc chiến vùng Vịnh dành cho họ quản lý. Trong suốt những năm cai trị của Saddam Hussein khu vực này đã bị Arab hoá. Còn giờ đây người Kurd quay trở lại và do vậy đang diễn ra cuộc tranh chấp Kirkut giữa người Arab, người Kurd và người gốc Thổ Nhĩ Kỳ, vốn đang sống ở đó và được Thổ Nhĩ Kỳ đứng đằng sau ủng hộ. Người Kurd trong mọi tình huống đều yếu thế và phải hết sức thận trọng, bởi trong lịch sử Iraq đã không ít lần khi người Kurd có điều kiện tương đối thuận lợi, thì chính những thuận lợi đó lại mang họa đối với họ. Mà tai họa không phải ai khác lại chính là đồng minh của họ ở ngay bên trong Iraq, lẫn bên ngoài, cụ thể là Mỹ và Anh. Người Kurd đã từng mơ ước có một quốc gia riêng độc lập. Dân tộc Kurd sống ở một khu vực khá lớn, nhưng lại nằm rải rác ở mấy quốc gia: Đông Nam Thổ Nhĩ Kỳ và miền Tây Iran tiếp giáp với Iraq và Xyri. Tuy nhiên, trong bối cảnh tình hình hiện nay mơ ước của người Kurd có một quốc gia độc lập, có chủ quyền là khó thực hiện.

Iraq sẽ đi về đâu? Điều này hiện nay không còn phụ thuộc vào quyết định của Tổng thống Mỹ George W.Bush nữa. Cho dù ông ta có tăng quân đến bao nhiêu, thì cuối cùng Mỹ vẫn phải rút hết quân đội của mình khỏi Iraq. Iraq sẽ là của người Iraq và họ sẽ tự quyết định lấy số phận của mình. Song, tình thế sẽ là khó có thể dàn xếp được mâu thuẫn giữa các dòng người Hồi giáo ở Iraq, nếu không có sự can thiệp của cộng đồng quốc tế. Hiện tượng Iraq một lần nữa chứng minh hùng hồn rằng chính sách đơn phương của Mỹ, không được sự ủng hộ của cộng đồng quốc tế, mà trước hết là tổ chức lớn nhất của nhân loại là Liên Hợp Quốc sẽ bị thất bại nặng nề. Dân tộc Iraq đang đứng trước một sự lựa chọn cho mình sau khi chế độ độc tài của Saddam Hussein bị lật đổ và sau khi Mỹ rút quân đội của mình ra khỏi lãnh thổ Iraq.

Hết

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>